

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

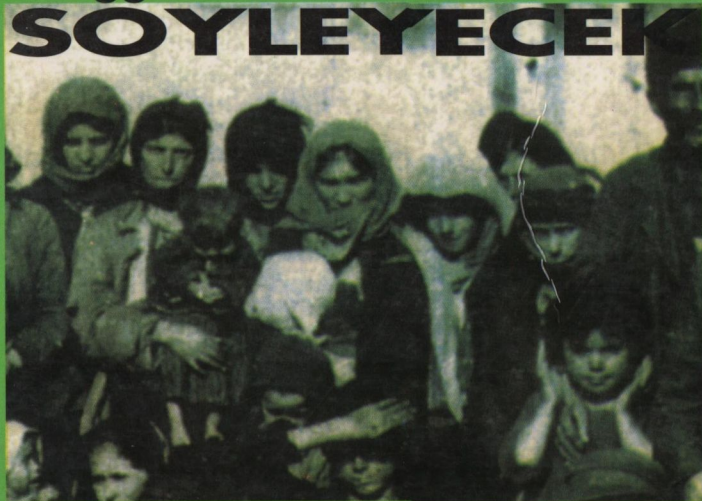
Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

devrim pusat

SON SÖZÜ ANADOLU HALKLARI SÖYLEYECEK

ULUSAL AZINLIKLAR, HALK KİMLİĞİ VE DEVLET

DEVİRİM PUSAT

SON SÖZÜ
ANADOLU HALKLARI
SÖYLEYECEK

**ULUSAL AZINLIKLAR,
HALK KİMLİĞİ ve DEVLET**

NAM Yayıncılık

NAM Yayıncılık

1. Baskı: Ekim 1996

Dizgi: Nam Dizgi

Baskı: Kardeşler Matbaası

ISBN: 975 - 7099 - 03 - 1

İÇİNDEKİLER

Halklar sosyalizminin yeni dinamiği ve devletin niteliği.....	17
Tarihsel halk kimliğini ortaya çıkaralım.....	28
Azınlıklar ve ulusal topluluklara karşı yeni emperyalist taktikler...	37
TC somutunda alt yapı-üst yapı ilişkileri.....	43
“Devletin” ideolojik eleştirisinin yeni bir alanı.....	50
İşçi sınıfı ve halklar cephesi.....	70
Halk kimliği sorunu ve birleşik cephe siyaseti.....	83
İşçi sınıfı, eşitsiz gelişim ve tarihsel idealizm.....	104
Tarihsel boyut ve güncel boyutun diyalektiği.....	132
Halk gerçekliği, tarih bilinci ve Anadolu halk bilinci.....	140

ÖNSÖZ

Marx ve Lenin'in milletler teorisi; günümüzün ulus, ulusal topluluk ve azınlık sorunlarının tarihsel kaynaklarını, burjuvazinin çocukluk dönemlerine, yani 15, 16 ve 17. yüzyıla kadar uzatmaktadır. 15, 16 ve 17. yüzyıllar modern ulus/devlet'in oluşumunda önemli bir merhale, önemli bir başlangıç noktasıdır. Bu yüzyıllar, "ilkel ulus normları"nın halkların bağrında belirgin bir biçimde şekillenmeye başladığı yüzyıllardır. Bu başlangıç noktasının niteliksel bir durum ve tarihsel, "kararlı" bir olgu düzeyine çıkması ise kapitalizmin olgunluk dönemiyle birlikte, yani serbest rekabetçi aşamadan sonra karşımıza çıkıyor. 18, 19 ve 20. yüzyılın en temel gerçeği ve en temel olgularından biri olarak karşımıza çıkan, modern ulus/devlet'tir. Ancak geline süreçte görülmektedir ki; yüzyılların iktisadi-siyasi mirası üzerinde yükselen bir çok halk topluluğu, yine bir çok iktisadi ve siyasi nedenden ötürü hâlâ modern anlamda yeterli 'ulusal doygunluk' düzeyine ulaşamamıştır. Şu ya da bu düzeyde ulusallık ifade eden her doğru hareketin doğal içsel dinamizmi, kendi topluluğunu merkezileştirme yönünde, daha tam ve doğru bir ifadeyle- bir devlet çatısı al-

tında birleştirme (devletleşme) yönünde kuvvetli bir eğilim taşımakla birlikte; emperyalist kapitalizm, ezilen halkların (ulus, ulusal topluluk ve azınlık farklılaşmasından doğan HALKLAR DİNAMİĞİ'nin) bu doğal içsel dinamizminin ve demokratik ulusallaşmasının önüne set çekmiştir. Ender-i nadirattan set çekemediklerine ise kozmopolit, bürokratik ve alabildiğine çarpık bir ulusallaşmayı dayatmıştır. Bu çarpıtılmış 'ulusallaşma' kendini ilk önce klasik ve yeni tip sömürgecilik uygulamalarında somutlaştırmıştır. Eski biçimler, kendini temel özellikleriyle görece korumakla birlikte, geline süreçte çok daha yeni biçim ve boyutlar almıştır. İşte mültecileştirilmiş halklar gerçeği, işte diasporaya uğratılmış halklar gerçeği, kendi öz toprağında azınlık statüsüne dahi layık görülme-yen yerli ve melez halklar gerçeği, merkezi bir devlet çatısı altında "rehin koz" temelinde tutulan azınlık topluluklar, kültürleri sosyolojik egzersiz alanı olarak kullanılan topluluklar ve hemen yanıbaşımızda devletler arası sömürge durumunu yaşayan bir halkın gerçekliği...

Yeryüzü coğrafyası bir boylamından bir boylamına, bir enleminden bir enlemine değin ulus, ulusal topluluk ve azınlık farklılaşmasından doğan halklar sorununu yaşamaktadır. Filistin sorunundan Kürt sorununa, IRA sorunundan Korsika sorununa, Tamil Kaplanlarından Filipinler'deki Moro Cephesine, Kanada'daki Quebec hareketinden Kuzey Kafkasya'daki ulusal hareketliliklere, Hindistan ve Bangladeş'teki ulusal topluluk ve azınlık sorunlarından Zapatistlere ve Katolonyadaki Bask sorunundan İtalya'daki Kuzey Ligi'ne değin yaşanmakta olan gerçeklik budur. Aslında tüm bunlar yaşanmakta olanın sadece bir kısmıdır. Geçen yıl BM Mülteciler ve Göçmen Halklar Komisyonu günümüzde halen "bir halk ya da bir ulusal topluluk kapsamına alınmayan", belli bir yerleşim alanı ve merkezi bir organizasyonu (haklarını savunacak ve sesini duyuracak bir örgütlülüğü bulunmayan) yüzlerce topluluk olduğunu belirtmiştir. Bu gerçekler bir kez daha

hatırlanacak olursa sorunun dünyasal boyutu çok daha iyi anlaşılacaktır. Sorun alabildiğine köklü ve karmaşıktır. Bu halklar küresi bir çok yeni gelişime gebe olarak kendi sürecini halen sürdürüyor ve sürdürecektir. Mesele, sürece müdahale ederek ona hız kazandırmak ve değiştirmektir.

Ulus, ulusal topluluk ve azınlık farklılaşmasından doğan HALKLAR DİNAMİĞİ, 2000'e dört kala tüm bileşenleriyle yeni bir niteliksel sürecin eşiğindedir. Şimdiki dönem, halkların eleştirel sorgulayıcılığının geliştiği ve halkların Yeni Tarih Bilinci ile donanarak "öznesiz tarih" anlayışının aşılmaya çalışıldığı bir dönemdir. Yeryüzü coğrafyasının bir çok bölgesinde, çeşitli düzeylerde, militarizmin tarihsel sürekliliği eşliğinde, çarpıtılmış ve ilericî-demokratik özünden soyutlanmış temellerde gerçekleştirilen 'ulusallaşmaların' aşılması mücadelesi, dünya ezilen halkları için bir anlamıyla Yeni Tip Sınıf Kimliği'ne ulaşmanın da bir çabası olacaktır. Halkların, unutturularak üzeri betonlanmak istenen tarihsel halk kimliği, günümüz işçi hareketinin gerek enternasyonal kültürünün, gerekse militan eylemliliğinin taçlandırıcısı ve yeni bir dinamiği olacak düzeyde zenginlikler içermektedir. Amaç, oluşmuş ve oluşmakta olanı yeniden yapılandırmak ve eksikliklerini gidermekten çok daha ilerde bir şey olmalıdır. Amaç, yapılmış olan tarihsel haksızlıkları unutmaksızın, şu ya da bu düzeyde oluşmuş olana asıl olarak yeni tip bir sınıf kimliği kazandırmaktır. Bu kimlik, enternasyonal kültür ile halk kültürünü kendi bağrında en doğru temellerde sentezleyip kristalize edebilecek bir kimlik olmalıdır. Yani bu kimlik, bilimsel sosyalizmin militan özüne ve evrensel ruhuna uygun bir kimlik olmalıdır. Bu çalışma, bu anlamıyla, bu arayışın da ilk adımları niteliğindedir.

Biz, ulus, ulusal topluluk ve azınlık farklılaşmasından doğan halklar dinamiğini ve bu temellerde şekillenecek olan yeni ve kapsamlı süreçleri daha çok, kendi ülke, halk

ve tarih gerçekliğimiz ekseninde irdelemeye çalışacağız. Bunu yaparken bu dinamiğin devletle, işçi sınıfıyla ve devrimci partilerle olan ilişkisini de değerlendirmeye tabi tutacağız. Bunun yanı sıra, bu dinamiği, devletin çözümlenmesinin yeni ideolojik alanlarından biri olarak, Devrimci-Demokratik Birleşik Cephe'nin yeni sacayaklarından biri olarak ve bilimsel sosyalizmin yaratıcı-yeni itici güç ve kaynaklarından biri olarak da ele alacağız. Çalışmamız, hareketli ve dinamik bir süreç olan Halklar Süreci üzerine bir yoğunlaşmadır. Çalışma, görüldüğü ve ilerleyen sayfalarda daha net görüleceği gibi salt Azınlıklar ve Ulusal topluluklarla sınırlı değildir. Bu çerçevede "devlet", "işçi sınıfı", "halk gerçeklikleri" vb. farklı bir çok süreç ve boyutta ele alınmaktadır. Bu yoğunlaşmanın önemli bir yönü de, sınırlı da olsa belli düzeylerdeki pratik politikaların sonuçlarından yararlanmış olmasıdır. Türkiye Devrim Hareketi'nin kendi ülke topraklarındaki ilerici ve demokratik öğeler içeren yerel ve özgün dinamikleri bulup çıkarmasının ve bu dinamikleri örgütlenmesinin de bir ifadesi olan bu yoğunlaşma, kesintisiz olarak en militan ve en kapsayıcı temellerde sürdürülecektir. Bundan hiç kimsenin kuşkusu olmamalıdır.

1. Emperyalist savaştan önce Türkiye'nin bugünkü sınırları içinde (Misak-ı Milli) yaşayan her beş kişiden biri Hristiyan olan ulusal topluluklardandır. Dönem itibariyle yaklaşık 15 milyon olan toplam nüfusun % 10'u Rum, % 7'si Ermeni ve %1'i Musevi'dir. Bu oranlar İttihatçı militarizm dönemiyle birlikte alabildiğine düşmüştür. (1/5 olan oran 1/40'a düşmüştür.) Kemalist militarizm döneminde (1972'de yapılan sayımlar itibariyle) Hristiyan ulus ve ulusal toplulukların toplam nüfus içindeki sayısı azalmaya devam etmiş, oran % 3'e kadar düşmüştür. Günümüzde ise (1983 itibariyle) ülkede varolan Ermenilerin, Doğu ve Batı Süryani topluluğunun, Rumların (Doğu Karadeniz'de asimilasyona uğratarak müslümanlaştırılanlar

hariç) Katolik ve Ortadoks Arapların ve ek olarak Yahudilerin toplam nüfusu yaklaşık olarak sadece 200 bindir. Çarpıcı olması açısından sözetmekte fayda var; 20. yüzyılın ilk çeyreğinde sayıları 1,5 milyon olan Ermeni halkından bugün geriye kalan sadece 60 bindir. Yine aynı şekilde 20. yüzyılın ilk çeyreğinde sayıları 1,2 milyon olan Rum halkından bugün geriye kalan 1990 itibariyle 10 bin kişidir.

Hemen belirtmek gerekir ki; Türkiye'de "Azınlıklar" denince akla hemen gayri müslimler gelmektedir. Bu çok eksik ve gerçeği ifade etmeyen bir tespit ya da düşüncedir. Bu anlayış özünde, resmi ideolojinin halkların eritilmesi siyasetini temel alan kulvarından çıkarmamakla eşdeğerdir. Çünkü Anadolu'da "ulusal azınlık" dediğimiz daha bir çok halk vardır. Bugün Türkiye'de yapılan çeşitli araştırmalara göre ulusal, dinsel ve mezhepsel temelde birbirinden farklı yaklaşık 40-45 topluluk yaşamaktadır. Örneğin sayıları 500-750 bin civarında olan Lazlar, sayıları 3 milyona varan Çerkesler, 500 bin civarındaki nüfuslarıyla Pomaklar, sayıları 1 milyonu geçen Balkan göçmenleri, Kars, Çıldır ve Arpaçay'da yaşayan ve sayıları 100 bine varan Terekemeler (Karapapaklar), ağırlıklı olarak Hatay'da yerleşmiş bulunan Araplar ve kendi yayın organlarında (Çveneburi) Türkiye'deki sayılarının yaklaşık 1 milyona ulaştığını belirten Gürcüler... Bunun yanı sıra 1982 sayımları itibariyle toplam ülke nüfusunun % 30'unu oluşturan Aleviler (Türk, Kürt, Arap ve Arnavut Aleviler) de azınlık olan ulusal topluluk veya ulusal topluluk olan azınlık kategorisine girmektedirler. Buraya hepsini alamadığımız bu topluluklar Anadolu Halklar gerçeğinin ve Anadolu Halklar sürecinin yeraltına itilmiş olan reddedilmez gerçeğidir. Sayıları ve oranları bu denli vermeyi hiç istemezdik aslında. Bu, somut gerçekliğin anlaşılması açısından bir gereklilik olmakla birlikte; bizim açımızdan kesinlikle belirleyicilik düzeyinde ele alınmayacak olan kriterlerdir. Türkiye Devrim Ha-

reketi'nin iktidarında bir kez daha "Son Ubih"lar olmasına kesinlikle izin verilmeyecektir. Bir dili konuşan tek bir insan ve bir kültürü yaşatan tek bir birey kalsa bile bu değerler korunacak ve yaşatılması esas alınacaktır.

Anadolu ve Mezopotamya bir halklar coğrafyası bir halklar süreci'dir. Bu halklar süreci, dünyanın en bahtsız, en fazla öğütölmüş ve kendisi olmaktan çıkarılarak en fazla başkalaştırılmış olan sayılı gerçekliklerindendir. Bir düşünün; aynı tarihsel dönemde yanibaşında, Rusya'da, Çarlık despotizmi altında inim inim inletilen ulus ve ulusal toplulukların "Halklar Hapisesi'nden Özgür Halklar Platformu'na (Birliğine) geçtiğı niteliksel bir süreç yaşanırken, bu topraklarda gerçekleşmekte olan şey ise, "Halklar Mozağı"nden "Halklar Zindanı"na geçiştir. İnsanın, "Ne büyük bir tezat! Ne büyük bir ilişkisizlik ve Ne büyük bir bahtsızlık!" diyesi geliyor. Hemen yanibaşında işçi sınıfının ve ezilen halkların yüzlerini emeğın güneşine dönerek gökyüzünü fethet çıktıkları bir tarihsel zaman diliminde, Anadolu ve Mezopotamya Halklar Sürecinin üzerinin betonlanmak istenmesi, ilk bakışta anlaşılması çok zor bir şey gibi gözükmektedir. Bunu sadece tarihin nesnel hareket yasalarınınca (Saf determinizm) açıklamaya çalışır ve dönemin militarist 'özne'sini yani Kemalist bürokrat burjuvaziyi ele almazsak halklar sürecinin itilmiş ve düşürölmüş olduğı durumu anlamak gerçekten çok zor olur. İşte elinizdeki bu çalışma aynı zamanda; militarizmi, kozmopolitizmi, Prusya tipi kapitalist tahakkümü ve halkların ertilmesi siyaseti ile merkezileşen ve bu temelde halklar sürecinin demokratik gelişimini baltalayan Kemalist ideoloji ve onun üst yapı kurumlarını da çözümlemeye çalışmaktadır.

Bagrat Şinkuba "Son Ubih" adlı Çerkes romanında; "Babalarımızın mezardaki kemiklerini koruyacak kimse olmadan bu topraklar bize vatan olabilir mi?" derken bir anlamıyla kemalizmin ve TC'nin halklar sürecine olan kı-

yasıya yönelimine de uyarlanabilecek bir gerçeklikten söz etmektedir. Evet, geçmişten günümüze yokolan ve yok edilmeye çalışılan sadece "Son Ubih", Tevfik Esenç'ler değil. Bu güzelim topraklarda, bu kültür hazinesi halklar diyarında yaşayan bir çok halk yok olmaya, yok edilmeye devam ediliyor. Bagrat Şinkuba'nın dediği gibi, "Onların artık vatanları yok! Onlar gökyüzüne yükselmiş yırtık yelken bezi gibi fırtınalarla bir o yana, bir bu yana savruluyorlar. Bir gün gelip dünya birden aydınlansa bile onlar çoktan yokolmuş olacaklar..." Hayır! Buna izin vermemek gerekiyor. İzin vermeyeceğiz! En derin yurtseverlik duyguları ile dolu olan bu ezgili Çerkes yüreğine kulak vermek ve onun tarihsel şuurunu duyumsamak gerekiyor. Sadece bununla sınırlı değil; tüm halklara kulak vermek, onların istemlerini dinlemek ve onların tarihsel emek ürünlerini taçlandırmak gerekiyor. Sadece ezgili Çerkes yüreğini değil, Muğla'daki evinden sadece kutsal saydığı İkonasını almasına izin verilerek sürgün edilen ezgili Rum kadını Andonia'yı ve onun, üzerinden yıllar geçmesine rağmen hâlâ duyduğu sıra özlemini de duyumsamak gerekiyor. Türkiye Devrim Hareketi'nin bir militanı Sünni Türkün ağzını ve sıdasını duyumsadığı kadar Kürdün Deng Beji'ni ve Strani'nı da duyumsayabilmelidir. Ve yine Alevi'nin "Kızılbaşça Hü!" deyişi ve Semahını kavradığı kadar Laz'ın doğayla mücadelesini ve horonunu kavarayabilmelidir. Türkiye Devrim Hareketi, bu toprakları herkesin gerçekten sahipleneceği ve halk kimliklerini özgürce konuşturup geliştirecekleri bir coğrafyaya dönüştürmenin de bir hareketi olmaya çalışmaktadır. TD Hareketi'nin varlık koşulu bir yönüyle, halkların, "Artık bizim de gerçekten yaşanılabilir bir ülkemiz var!" demelerini sağlayabileceği inancından kaynaklanmaktadır.

Bugün Türkiye'de, Türkiye Devrimi'nin ana gövdesini oluşturan ve ona temel rengini verecek olan Sünni ve Alevi Türk ulusu farklılaşmasından doğan işçi sınıfı ve

emekçi halk dinamiğinin nicel ve nitel bileşimi kadar olmasa da, gerek toplam nicel sayısı gerekse devasa niteliksel gücüyle bu ana gövde ve temel renge itici güç olabilecek bir çok farklı halk dinamiği vardır. Bu, Türkiye'nin ve Türkiye Devrimi'nin reddedilmez bir toplumsal gerçeği ve bir o kadar da tarihsel gerçeğidir. Ulus, ulusal topluluk ve azınlık farklılaşmasından doğan halklar dinamiğinin öğelerinin her biri ayrı bir halk kimliği, ayrı birer Halk Gerçeği'dir. Türkiye Devrimi, işçi sınıfını kapsadığı kadar halk gerçekliklerini de kapsayan bir devrim olacaktır. Bu devrim, tüm halk gerçekliklerinin toplam bileşkesi olabildiği ölçüde enternasyonal bir devrim olacaktır. Türkiye Devrimi, kendi içinde ve kendi coğrafyasında, yıllardır bilince çıkarılamayan bir enternasyonal öz, bir enternasyonal devrim dinamiği içermektedir. O'nun bu karakteri aslında tarihsel boyutludur da. Baba İshak ve Bedreddinlerden günümüze değin tüm baskı ve zulümlere rağmen bu özgün karakterini öz itibariyle korumuştur. Egemenlerce çarpıtılan halk gerçekliklerinin biçimine takılıp kalan geleneksel sol, tabiki bu öze ulaşmakta başarısız kalmıştır. Çünkü o, dediğimiz gibi biçimde hem de alabildiğine çarpıtılarak kendisi olmaktan çıkarılmış olan bir biçimde takılıp kalmıştır.

Türkiye Devrim Hareketi'nin yeni kuşaktan öncü militanları, halklar bahçesi olan bu coğrafyada halkların özgürlüğü ve kardeşleşmesi için yoğunlaşmaya devam ediyor. Yakalanan, henüz öncül dinamiklerdir. Anadolu'da yeni bir sayfa açacak olan halklar sürecine, en militan temellerde yüklenilmeye devam edilecektir. Ta ki Anadolu insanlaşınca kadar!

Anadolu Halklar Süreci henüz yeni başlıyor! Anadolu Halkları henüz son sözlerini söylemediler! Söylediklerinde bu coğrafyada çok yeni bir insanlık durumu yaşanacak ve bu bakir halk toprağında yeni bir devrimci Halklar Cumhuriyeti doğacaktır. TD Hareketi "Devrim ve Sosyalizm

Yolunda Ya Zafer Ya Ölüm" şiarıyla çilekeş halklarımızla birlikte elbette devrimci "ebelik rolünü" oynayacaktır ve elbette Anadolu insanlaşacaktır. TD Hareketi, devrime gebe olan bu topraklarda yeni bir insanlık durumu yaratmak için, yeni bir tarih felsefesi ve yeni bir tarih bilinci yaratmaya çalışıyor. Bunun uğraşısını veriyor. Bunun için şehit kanları döküyor. Bunun için savaşıyor. Yeni kuşaktan öncü militan gençliğin anlaması ve bilince çıkarması gereken en önemli parti gerçekliği işte budur.

AZINLIKLAR SORUNU ÜZERİNE

AZINLIKLAR, ULUSAL TOPLULUKLAR ve YENİ TOPLUMSAL HAREKETLERİN TÜRKİYE DEVİRİMİNDEKİ ROLÜ ve GÖREVLERİMİZ

HALKLAR SOSYALİZMİNİN YENİ DİNAMİĞİ ve DEVLETİN NİTELİĞİ

Ulusal gelirin büyük kısmının ele geçirilerek yaşamın her alanı ve ekonominin askerileşmesini öngören "ekonomik ulusçuluk" (Otarşi), kozmopolit milliyetçilik ve faşizme özgü bir "ulusal birlik" anlayışı ile köretilen halk, sınıf ve tarih gerçekliğimizi eyleme dönük militan bir bilimsellikle sınıf savaşının yeni bir dinamiği haline getirme görevimiz vardır. Türkiye kırları her dil, her mezhep ve her dinden emekçi halklar coğrafyasıdır. Ve bu coğrafya hem kendi iç dinamikleri hem de Kürdistan devriminin etkisiyle sosyalizmin yeni alanıdır. Bu devrim alanı kendi bağrında; baskılanmış, dondurulmuş ve çözülmemiş olan dini, mezhepsel ve ulusal azınlıkların siyasal, kültürel ve ekonomik sorunlarını barındırmaktadır. Ve bizzat bu sorunların varlığı Anadolu'nun zengin olan tarih ve kültür damarı ile birlikte dini, mezhepsel, ulusal azınlıklar ve yeni toplumsal hareketler dinamiğini daha bir belirginleştirmektedir. İşçi sınıfı dinamiğinden farklı ve ayrı bir kategori olarak, ancak sınıf eksenli ve sınıf savaşının özerk bir bileşeni olarak ele aldığımız yeni dinamik sorunu

bir devrim sorunudur. Bu sorunu halk kimliği, din, mezhep, cins ve diğer toplumsal kimliklerin siyasal, kùltùrel ve ekonomik hak ve taleplerinin ortak bir platformu olarak ele almak gerekiyor. Ve bu platformu Tùrkiye devrimiyle ustaca buluşturmak gerekiyor. Ortak bir platform haline getirip Tùrkiye devrimine bağlamamız gereken bu sorunu (Sorunlar Yumağını) cephe politikası temelinde ve sosyalist demokrasinin gùçlendirilmesi ekseninde ele almak gerekiyor. Bunu ilerde daha detaylı açacağız. Burada kısa da olsa bir sınıflandırma yapmak gerekiyor. Bir kere ùlkemizde varolan toplumsal dinamikler arasında Azınlıklar dinamiği ile YTH (Yeni Toplumsal Hareketler) dinamiği; işçi sınıfı, Kùrt ulusal dinamiği ve metropol-kır yoksulları dinamiklerinden sonra gelmektedir. Daha doğrusu yeni dinamikler değişik düzeylerde son saydıklarımızla içiçe geçmişlerdir. Bu durumu çok genel olarak; "Tùrkiye'de ezilen sınıf ve tabakalar açısından her düzeyde emek-sermaye çelişkisine içerilmiş bir kimliksizlik yaşanmaktadır" diyerek formùle edebiliriz. Örneğin bir Çerkes kadın işçiyi düşünelim; burada ezilen cins sorunu, azınlık halk sorunu ve artı-değer sömùrùsù sorunu bunların her üçù biraradadır ve kesişmektedir. Başka bir örnek olarak Divriği'deki bir maden işçisini ele alalım; bu bölgedeki işçilerin büyük çoğunluğu hem Kùrt hem de Alevidir. Yani burada artı değer sömùrùsù ve buna bağlı sosyal, sendikal ve ekonomik sorunların yanısıra ezilen-sömùrge bir ulus olarak bir Kùrt sorunu ve ezilen-bastrılan bir mezhep olarak bir Alevi sorunu vardır. Alevilik, Kùrtlük ve artı değer sömùrùsù her üçù içiçe geçmiştir. İktisadi çelişkiye içerilmiş bir ulusal kùltùrel baskı yaşanmaktadır. Ya da başka bir deyişle emek-sermaye çelişkisine içerilmiş bir kimliksizlik yaşanmaktadır da diyebiliriz. Bu birinci önemli belirlemedir. İkincisi Azınlıklar + YTH dinamiği sosyalizmin yeniden üretiminin önemli sacayaklarından ve diğer toplumsal dinamiklerin yeni itici gùçlerindendir. Buna adaydır. Bu

alana yüklenmek, yeni ideolojik çözümler üretmek ve bunu pratik-politik alana yansıtmak gerekiyor.

YTH başlığı altında ele aldığımız kadın, çevre, barış, insan hakları, antimilitarizm vb. alanlar ve hareketler reel sosyalizmden dersler çıkaran ve çıkarmaya devam eden bizler açısından üzerine cesaret ve güvenle gitmemiz gereken meselelerdir. Bu sorunlar kapitalizmin temel çelişkisi olan emek-sermaye çelişkisinden bağımsız olan sorunlar değildir. Tersine temel çelişkinin bugün daha bir ön plana çıkan üst yapı bileşenleri arasında yer almaktadırlar. Emperyalizm ve onun endüstriyel, medyatik, uzaysal, nükleer biyolojik ve teknolojik faaliyeti doğayı ve atmosferi içinden çıkılmaz bir biçimde kirletmekte, ekolojik dengeyi alabildiğine bozmaktadır. Ve bununla mücadele etmek gerekiyor. Tekelci medya grupları TV'si, gazeteleri ve İnternet'i ile kadını bugüne dek görülmemiş biçimiyle aşağılamaya devam ediyor. Onu, tüketim felsefesinin ve çılgınlığının en soysuzlaştırılmış bir metası haline getiriyor. Onu etiyile, ruhuyla bugüne dek görülmemiş biçimleriyle pazarlamaya devam ediyor. Ve bununla da mücadele etmek gerekiyor. Ezilen halklar ve sınıflar için BARIŞ kendini giderek daha fazla dayatan bir ihtiyaç haline geliyor. Barış, devrimci bir talep oluyor. Ve barış için, barışı sağlamak için geçmiştekinden çok daha fazla savaşmak gerekiyor. "Barışı kazanmak için savaşmalısın" demek gerekiyor.

Azınlıklar+YTH meselelerini ele alırken sözde anti devletçi liberal söylem ve çizgileriyle aramızdaki farkı çok net koymamız gerekiyor. Bizler kadın, çevre, barış vb. sorunları ele alırken bunları sınıf ekseninde ele alıyoruz. Biz bunları proleter sınıf çizgisi ile buluşturmaya çalışıyoruz. Sözde anti devletçi liberallerin iddia ettikleri gibi devletsiz, devletten alabildiğine bağımsız olabilen ayrı bir toplum ke-

siminden (ki buna "Sivil Toplum" diyorlar) bahsetmiyoruz biz. Kapitalizm koşullarında devletten ve üretim ilişkilerinden bağımsız ayrı bir yaşam, aynı bir 'sivil' toplum yoktur. Kapitalizm koşullarında ne devletsiz bir sivil toplum ne de sivil toplumsuz bir devlet olabilir. Yeni toplumsal hareketler çokca söylendiği gibi sınıf özü olmayan ve ne devletten ne de proletaryadan etkilenmeyen "sivil toplum hareketleri" değildir. Tamamen üretim ilişkileri içinde düşünmemiz gereken ve tamamen sınıf özü olan ancak henüz biçim olarak sınıfsal bir boyuta (pratik politikaya derinlemesine nüfuz edememiş olan) erişememiş olan hareketlerdir.

Sivil toplum-devlet ilişkisi çok açıktır. "Sivil toplum daha önceki bütün tarihsel aşamalarda mevcut üretici güçler tarafından belirlenen ve kendisi de bu üretici güçleri belirleyen ilişki biçimidir" (Marx, Alman İdeolojisi.) Görüldüğü gibi "Sivil Toplum" denilen toplumsal kategori üretici güçlerden bağımsız değildir. Ve gerçek temsilini "devlet"te, devlet iktidar aygıtında bulur. Sivil toplum mensupları kendi anayasal haklarının ve kendi özel mülkiyetinin korunmasını, devletin silahlı, müfrezelerine bırakmaksızın bunu onlara havale etmeksizin var olamaz. Bugün "sivil toplum" kategorisine halk sınıflarından kopuk, bu sınıflar içinde yer almayan çok "özgül" (!) bir toplumsal kesim gibi yaklaşıyor ki, bu alabildiğine yanlışır. Sivil toplum belirli bir sınıf, zümre ya da toplumsal tabaka değil, bütün bir toplumun o andaki üretim tarzıyla girmiş olduğu ilişki biçimidir. Sivil toplum, Ortaçağ toplumunun yıkılışından sonra ortaya çıkmıştır. Yani kapitalist toplumun bir kategorisidir. Sivil toplum "bireyi", feodalizmin zincirlerinden kendini kurtarmış ve kısmen özgürleşmiş bireyi anlatır. Sivil toplum birey ve modern devlet her üçü aynı tarihsel dönemin kesişen, birbirini tamamlayan unsurlarıdır. Bunların yanısıra Marx'ın yazılarında sivil toplum bireysel hencilliğin tatmin edildiği

bir alan olarak da ele alınmaktadır.

YTH 'in "yeni"liği içerdiği sorunların bugün ortaya çıkmış olmasından kaynaklanmıyor. "Yeni" olan iki şey var. Bunlardan birincisi; reel sosyalizmin bu sorunlara çözüm üretememiş olması ve bu temelde bilimsel sosyalizmin bir üst düzeyde yeniden üretiminde bu sorunların birer nirengi noktası teşkil ediyor olmalarıdır. Bu artık çok açıktır. Bunu çok iyi anlamalıyız.

Marx'ın "EL YAZMALARI" adlı çalışmasında yabancılaşmayı ve yabancılaşmış emeği ele alırken; "İnsanın doğallaşması ve doğanın insanlaşması"ndan, insanın" kendi gerçek insani özüne dönmesi"nden, "insanın has özünün yadsınması"ndan ve "insani kurtuluş"tan söz ediyor. Birçok şeyin yanısıra ama en temel olarak insanın kendi ürettiği ürünler (nesneler) tarafından yönetiliyor olmasının, emeğin ürettiği metallerin emek üzerinde şiddetli bir tahakküm kurmuş olmasının yanısıra, saydığımız bu yeni dinamiklerde (dinamiklerin tersyüz edilmiş, çarpıtılmış biçimleri de) insanın kendi gerçek insani özünün yadsınmasının birer göstergesi olmuşlardır. Kirli savaşlar, kozmopolitizm, çarpıtılmış cinsellik, katledilmiş doğa, edilgenlik rızası üreten medya, ırkçılık, gençliği atomize eden ordu gerçekliği, 'kutsal' ve milli aile... tüm bunlar insanın kendi has özünün yadsınmasının göstergeleridir. Marx, "Doğa insanın inorganik gövdesidir." diyordu. Günümüz insanı bunun ne kadar bilincindedir? Acaba insan kendi gerçek insani özüne döndüğünde bunun için ayrıca, içinde yaşanılacak bir dünyanın da gerekli olduğunu ne kadar kavramaktadır?

Şimdi "El yazmaları"nı tekrar okumak gerekiyor. Onu gelinen süreç açısından yeni yorumlara tabi tutmak gerekiyor. "Benim görüşlerim ilerlemeci görüşlerdir. İlerleyen herşey gibi, bu görüşlerde tamamlanmış sayılmazlar" diyen Marx'ın bizzat kendisi değil midir? Bilimsel sosyalizmin yeniden üretimini ve yeniden üretimde Azınlıklar+YTH dinamiğinin rolü ve işlevini bu temelde ele alı-

yoruz. Reel sosyalizmden dersler çıkararak bilimsel sosyalizmi yeniden ele aldığımız bu süreçte, ML'e giriş yaparken bu girişi Genç Marx'ı bir kez daha okuyarak yapmak istiyoruz. Marx bu gençlik yazılarında gerçekten büyük bir proleter hümanizmi sergiliyor. Bu yazılarda insanın hem bilimsel hem de ruhsal çözümlenmesini buluyoruz. El yazmaları insan bilimine giriştir. İnsani kurtuluşun ilk manifestosu sayılabilecek çözümlemeleri içerir. O, Kapital'in ve Komünist Manifestonun embryonik halidir. O, yakın geleceğin zorunlu biçimi olan Komünizmin ilk taslağıdır. İnsani kurtuluşun yolunu gösteren bu ilk taslak, kapitalizmin insanlar arasındaki ilişkileri nasıl nesneler arasındaki ilişkilere dönüştürdüğünü çözümlüyor. Süreç içinde insan emeğinin bir ürünü olan nesneler (meta, üretim aletleri, iş bölümü vb.) giderek önem kazanıyor ama bu gelişim aynı zamanda insanları kendi öz içeriklerinden boşaltıyor. Bu, bugün üst düzeydedir. Bugünün insanı kendi insani varlığına öylesine yabancılaşmıştır ki emek, barış, paylaşım, yurt sevgisi dürüstlük, toprak ekmek, özgürlük, devrim, aşk vb. insani moral değerlerden bahsedildiğinde, bunları o kendi küçük dünyasına karşı bir saldırı olarak algılıyor. Tüketim, hırs, hükmetme arzusu, sevgisiz bir cinsellik, kozmopolitizm, kilise, cami, ordu, milli aile, okul, medya vb. maddi değerlerin yabancılaşmış biçimlerini ise yücelttikçe yüceltiyor. Bunun adı böcekleşme, bunun adı maymunlaşma, bunun adı tam olarak hayvanlaşmadır. Dünya tüm coğrafik alanları ile büyük bir sosyal düzen bataklığına dönüştürülmeye çalışılıyor. Bu, kendi yaşam etkinliğine, kendi bedenine, dış doğaya, kendi zihinsel yaşamına, kendi insani yaşamına, diğer insanlara ve kendi emeğinin ürününe yabancılaşan insanın dramıdır. Bu, debelendikçe bataklığa daha fazla batan bir insanlık tasviridir.

Yabancılaşma direkt olarak insanın kendi özgül etkinliğinin bir sonucudur. İnsan, kendi özgül etkinliğinin sonucu olarak ortaya çıkan ürünlerce egemenlik altına alın-

mıştır. İnsan emeği insandan ayrılmış, bağımsızlaşmış ve ona egemen olmuştur. Bu "Yabancılaşmış Emek"tir. Kapitalist üretim düzeninde emek "yansız" değil "yabancı"dır. Çünkü üreticinin olması gereken ürün, ona tümüyle karşıt durumda bulunan bir yabancı (sermayedar) olmaktadır. "Emek, emekçisine yabancılaşmıştır. Emekçisini zengin edecek yerde ona tümüyle yabancı bulunan kapitalisti zengin etmektedir. " (*Ekonomi Sözlüğü*)

İnsan kendisini doğanın tek hakimi olarak görmekle çok ama çok yanılmaktadır. Doğa intikamını alacaktır. Çoktan almaya başlamıştır. Savaşları, ahlâki dejenerasyonu ve sevgisizliği yaratan yine insanın kendi eylemidir. İnsanoğlu denen canlı türü giderek soysuzlaştırılmakta, giderek yoksullaştırılmaktadır. Kendi kendine yabancılaşmış olarak, sonunda kendi yaratmış bulunduğu nesneler dünyasının yani, geline süreç açısından ırkçılığın, burjuva devletin, ailenin, dinin, medyanın, tüketim felsefesinin, kozmopolitizmin vb. tutsağı olmuştur. Görünen o ki insanı toplumsal, yani gerçek insani davranışına dek bu nesneler hiyerarşisi yönetecektir. Kendi kendine yabancılaşmanın doruğuna "Para" ile ulaşılmıştır. Para artık insanın gerçek tanrısı olmuştur. İnsanın en özgül etkinliği olan emek, parayı yaratmış ve insan paranın esiri olarak yabancılaşmanın en ağır biçimini yaşar hale gelmiştir. Kişiliğin belirtisi, yaşamın zevki, anlamı ve insanın en özgül etkinliği olan "emek", kapitalizm ile birlikte insana, insanın gerçek insani özüne yabancılaşmıştır.

"İnsan, imgesel bir yabancı ve üstün varlığı yaratıp onu kendi üzerinde bir konuma oturttuğunda ve ona bir köle gibi boyun eğdiğinde kendinden yabancılaşmış olmaktadır. İnsanın yabancılaşmadan kurtulmasının bir yönü, insanın bu kendisinden uzaklaştırılmış resminin, ki bu tanrıdır, ortadan kaldırılmasında yatmaktadır. Dinsel yabancılaşma insanı kendine yabancılaşmanın birçok biçiminden yalnızca biridir. İnsan kendi benliğinin sadece bir

bölümünü tanrı biçiminde yabancılaştırmakla kalmamakta, ayrıca ruhsal etkinliğinin diğer ürünlerini felsefe, sağduyu, sanat, ahlâk biçiminde; ekonomik etkinliğinin ürünlerini meta, para ve sermaye biçiminde; toplumsal etkinliğinin ürünlerini de devlet, hukuk ve toplumsal kurumlar biçiminde yabancılaştırmaktadır. "Marksist Felsefe Sözlüğünden yaptığımız bu alıntı bize yabancılaşmanın yani insanın bu dünya karşısında bir köle, bir güçsüz ve bir bağımlı durumuna düşmesinin çeşitli biçimlerini vermektedir. Kısaca söylemek gerekirse bu farklı yabancılaşma türleri temel olarak insanın kendine yabancılaşmasının farklı yönleri ve biçimleridir. İnsanın kendi insani özünden veya doğasından, kendi insanlığından yabancılaşmasının farklı biçimleridir. Temel olan insanın kendine, kendi emeğinin ürününe yabancılaşmasıdır. Diğerleri buradan beslenmektedir.

Emperyalizm çağında, emek yabancılaşmanın en yüksek derecesine erişmiştir. Emek bugün olması gerekenin tersi, yani "İnsanın has özünün yadsınması" durumuna gelmiştir. Bu, El Yazmaları için önsöz yazan Botigelli'nin belirlemesidir. İnsanın has özünün yadsınması!.. Bu çok önemli anahtar bir belirlemedir. Şimdi en temel görevimiz has özümüze dönmenin, kendimize dönmenin çabası içinde olmaktır. Kıvılcımlı: "Başlangıçta İNSAN vardı, her insan öteki insanla eşitti. Sosyalistti." der. İşte biz ilkel kömünizm döneminin o ilk insanını daha üst düzeyde ve daha yetkinleştirilmiş biçimiyle yaratmanın çabası içinde olmalıyız. Temel görev budur. Bunun mücadelesini vermek için alabildiğine yoğunlaşmak gerekiyor. Bütünsel insan için, bütünsel insanın yaratılması için varız. Çağının insanını ve insanın öz yaratımını açığa çıkartmak ve yaratmak için varız. Burjuva bireyin aşıldığı, insanın toplumsallaştırıldığı bir yeni sosyal yaşam için savaşıyoruz. Mücadelemiz varolan toplumsal eşitsizliğin sona erdirilmesinin çok ötesindedir. İnsan ile doğa, insan ile insan

arasındaki karşıtlığın ve yabancılığın gerçek çözümü olan komünizm davası için savaşıyoruz. Mücadelemiz doğa ile barışmanın adı olmalıdır. Ve yine mücadelemiz insanın kendisiyle ve diğer insanlarla barışmasının adı olmalıdır. Marx komünizm için: "O tarihin çözülmüş bilmecesidir ve kendini bu çözüm olarak bilir" der. Gerçekten de komünizm, tarihin hareketinin zorunlu bir sonucudur. Biz böyle ele alıyoruz. Ama böyle ele alırken tarihin tekerini hızlandıran öznel iradi yönü kesinlikle bir kenara bırakmıyoruz. Biz saf deterministlerden değiliz. "Komünizm yakın geleceğin zorunlu biçimidir" deyip, bu özlü betimlemeyi boşa çıkaracak tarzda yani halinden memnun müzmin muhalifler gibi yaşamıyoruz. İnsanın gerçek kurtuluşu olan komünizm, sadece devlet, aile yada dinden kurtuluş olmayacaktır. İnsana kendi gerçek özünü geri verecek temel bir kurtuluş olacaktır.

Aslında ayrı bir yazı konusu olan "Yabancılaşma" kavramına bizi ilgilendirdiği kadarıyla girmeye çalıştık. Bu kavramın reel sosyalizmin sorunlarına yaklaşımda ve bilimsel sosyalizmin yéniden üst boyutta üretiminde kilid bir meseleyi teşkil ettiğini tespit etmemiz gerekiyor. Yabancılaşmanın aşılması meselesi "çözülmüş bilmecenin" yani komünizmin anahtarıdır.

Kapı kilidi olan komünizmdir. Kilidi açacak olan anahtar yabancılaşmanın aşılması eylemidir. Eylem felsefemizin odağına yabancılaşmanın, yabancılaşmış emeğin aşılması gerekliliğini koymamız gerekiyor. Bu yeni eylem felsefesini kavramak bile başlı başına büyük bir dönüşümdür. Bu anlamda hem tek hem de kolektif olarak tüm militan bileşiminin müthiş bir arınmaya, müthiş bir sorgulayıcılığa ve müthiş bir kavgacılığa girmesi gerekiyor. Kültürde yoğunlaşmak, felsefede yoğunlaşmak, politikada, askerileşmede, eylemde, teoride, ideolojide... her düzeyde yoğunlaşmak gerekiyor. Buna müthiş ihtiyacımız var. Hem de ekmek ve su kadar.

Şimdi YTH'nin "yeni"liğinin ikinci nedenine gelelim. Bu yenilik bu hareketlerin katılımcı, antihiyerarşik ve antibürokratik özellikler göstermesi ve böylesi örgütsel yapılar hedeflemeleridir. Bu özellikler tam da reel sosyalizmin çözüm üretemediği olgu ve olaylarla ilgilidir. Ayrıca bu hareketlerin bir önemli özelliğinde parlamento dışı muhalefet oluşturma potansiyelidir. Bu potansiyeli ile işçi sınıfı ve metropol-kır yoksulları dinamiğine güç ve renk verme durumu vardır. Ama en önemlisi daha önce de kısmen belirttiğimiz gibi, YTH'den daha çok bu hareketlerin ele aldıkları sorunların bilimsel sosyalizmin yeniden üretiminde mihenk noktalar olduğudur. Barış, çevre, kadın, insan hakları, antimilitarizm, azınlık halk-dinmezhep sorunları M-L'in geçmiş dogmatik kavranışı ile çözümlenememiştir. Bunlar bugün her düzeyde tekrar tartışılmak durumundadır. Ki zaten bunlar değişik biçim ve boyutlarda almışlardır. Yani tekrar ele alınmalarının nedeni sadece geçmişte yanlış yaklaşımın olunması değildir. Yeni ve farklı boyutlar da almış olmaları konunun önemini daha da artırmaktadır. YTH'in bir önemli özelliğinden daha bahsederek şimdilik geçiyoruz. Bu hareketler tarihsel ve güncel özellikleri itibarıyla orta sınıf karakteri göstermektedirler. Sınıfsal tabanı daha çok şehir küçük burjuva ve tabakalarıdır. Bu anlamda devrimci hareketler bu dinamikleri tümüyle içselleştirebilecek bir durumda değildir. Ancak bu tabi ki dışlamayı ve küçümsemeyi beraberinde getirmemelidir. Yol gösterici olmak ve düzeyli ilişkiler kurmak gerekiyor. Geleneksel solun artık, soyut ücretli işçi kimliğinin ötesine geçmesi gerekiyor. İşçinin doğa karşısında, savaş ve barış karşısında, ulus-ulusal topluluk ve azınlık kimlikleri karşısında daha duyarlı kılınması gerekiyor. YTH'in gündeme getirdiği çelişkiler tamamıyla işçi sınıfı hareketine havale edilemezler. Ve yine tamamıyla işçi sınıfı hareketinden ayrı tutulamazlar. Bu hareketlerin doğasından ve sınıf niteliğinden kaynaklanan bir "görece özerklik" her zaman varolacaktır. YTH' ile işçi sı-

nıfı hareketi arasındaki en olumlu etkileşim somut yerelliklerde, gündelik yaşamın içindeki özgöl pratiklerde gerçekleşebilir. Bir kez daha belirtmeliyiz ki soyut ücretli işçi kimliğinin ötesine geçen ulus-ulusal topluluk ve azınlık kimlikleri (bu kimliklerin tersyüz edilmiş ve çarpıtılmış biçimleri) ve bunların yanısıra YTH'in ortaya çıkış nedeni ve içerdği sorunlar emperyalist kapitalizmde hüküm süren yabancılaşımanın değişik yüzleridir. Bu anlamda hiç sakınmaksızın bu sorunların sadece birer devrim sorunu değil aynı zamanda ve daha çok bir sosyalizm sorunu olduğunu söylememiz gerekiyor.

TARİHSEL HALK KİMLİĞİNİ AÇIĞA ÇIKARALIM BİRLEŞİK CEPHE SİYASETİNE YENİ BİR İVME KATALIM!

Ulusal, dinsel ve mezhepsel azınlıklar ve toplumsal hareketler platformu Türk halk kimliği sorunu ve dinamizmini de dolaylı olarak içeren bir platformdur. Bu tabi ki Türk halkının ulusal bir azınlık olup olmamasıyla ilgili değildir. Ki zaten böyle bir durumu da yoktur. Bu platform birçok şeyin yanısıra özellikle ve başat olarak halk kimliğinden koparılmış ve ne idüğü belirsiz kozmopolit bir kimliğe itilmiş resmi 'Türklüğün' kendisinden kaynaklanmaktadır. Eğer Türk halk kimliği gerçek özünden boşaltılmayıp çarpıtılmasaydı ve 'Türk' kimliği faşizmin ideolojik bir aracı olarak ulusal, dinsel ve mezhepsel azınlıkların ve tabi ki Kürt ulusunun "devlet Türklüğü" potasında eritilmesinde kullanılmasaydı bugün ortada bu derece çetrefilli ve karmaşık sorunlar yumağı tabiki olmayabilirdi. Ne kadın, çevre, barış, insan hakları antimilitarizm ve halk İslamı gibi toplumsal hareketler sorunu ne de Alevilerin, Süryanilerin, Yezidilerin, Caferilerin ve Laz, Çerkes, Gürcü, Rum, Pomak, Roman, Arap ve Türkmenlerin ulusal, dinsel ve mezhepsel azınlık statüleri bu derece tarihsel bir haksızlık düzeyinde olurdu. Belirtmemiz gerekir ki burada sözü edilen; sadece örneğin, Lazların ya da başka azınlık topluluklarının hukuki olarak bir azınlık statüsü elde edip etmemeleri değildir. Olayın böyle bir yönü de vardır. Ancak sadece bununla sınırlı değildir. Sözü edilen daha çok Anadolu halklarının topyekun olarak kendi özgünlüklerini ve renklerini korumak şartı ile tek yumruk olarak devrimci demokratik birleşik cephede toplanmasıdır.

Azınlıklar meselesini devrime yönelik olarak, devrimin pratik-politik örgütlenmeleri ekseninde ele almak gerekiyor. Ve yine azınlıklar meselesini birçok şeyin yanısıra aynı zamanda bir siyaset ve ideoloji aygıtı olan "devlet"in çözümlenmesi açısından ele almak gerekiyor. İdeolojik olarak devlet iktidar aygıtında cisimleşen karşı devrimci özün oluşumunda, devletin, ulusal, dinsel ve mezhepsel azınlıklara yaklaşımı ne kadar etkili olmuştur? Tek başına bu sorunun cevabı bile ele aldığımız konunun ne derece çok boyutlu olduğunu göstermektedir. Dedığımız gibi sorun sadece hukuksal bir statü sorunu değildir. Toplumsaldır ve bir devrim sorunudur. İdeolojiktir ve bir sosyalizm sorunudur. Örgütseldir ve bir cephe siyaseti sorunudur.

Türk burjuva devlet modelinin merkezinde yeralan egemen ulus milliyetçiliği ve ırkçılık, sadece "dış düşman" uluslar kategorisini değil "iç düşman" olarak gördüğü ulusal, dinsel ve mezhepsel azınlıklar ile Kürt ulusu kategorisini de içermektedir. Türk modelinde "ulus" neredeyse, hatta belirli dönemlerde tamamıyla ırkla tanımlanan bir içeriğe indirgenmiştir. 70 yıldır yapılagelen, 'Türk' ortak kimliği ile "ulusa" dahil edilen azınlıkların ve Kürt ulusunun, devletçe belirlenmiş ırkçı ve kozmopolit bir kimlikle eritilmesi siyasetidir. Devletin kendince saptadığı burjuva kimlik gerçekte ulus çoğunluğu oluşturan Sünni Türklerin de içine sindiremediği ve özdeşleşmediği bir siyasal kimlik olmuştur.

Ulusal, dinsel ve mezhepsel azınlıkların kimlik sorununu şimdilik. Halk Kimliği sorunu ve kavramı şeklinde adlandırmak gerekiyor. (Çerkes halk kimliği, Alevi halk kimliği vb.) Ve yine bu dinamiklerin içinde yer aldığı platformdan da (bu henüz oluşturulmamış bir platformdur, ancak böylesi bir yönelimi mutlaka zorlamak gerekiyor.) "birleşik cephe şeklinde söz etmek gerekiyor. Türkiye devrimini farklı ulus, ulusal topluluk ve azınlıkların devrimi ola-

caktır. Devrime yürürken bu farklılıkların mücadele içinde kendi özgün renklerini sınıf ekseninde açığa çıkarmaları Türkiye devriminin toplumsal yönünü daha bir nitelikli kılacadır. Bu, Türkiye devriminin sınıf karakterinin özgün yönlerinden biridir. Türkiye'deki işçi sınıfı, kır yoksulları, tarım proletaryası, ilerici öğrenciler, kamu emekçileri, dar gelirli esnaflar ve metropol yoksulları farklı ulus, ulusal topluluk ve azınlıklardan oluşmuş bir sınıfsal bileşim arz etmektedir. Bu anlamda soyut ücretli işçi kimliliği tanımı ve tasvirinin çok ötesine geçilmek durumundadır. Proletaryanın sınıf karakterini ele alırken işçinin bir de halk kimliği sorunu olduğu unutulmamalıdır.

Halk kimliği proletaryanın sınıf kimliğinin bir bileşenidir.

Halk kimliği herhangi bir ulus, ulusal topluluk ya da azınlığın kendi tarih, kültür, inanç, gelenek ve moral değerleri ile ilgili bir kavramdır. Onu geliştirme ve yaşatmayı esas alır. Bunun aksi bir anlayış yabancılaşmayı, hatta daha da ötesi ulusal ve kültürel nihilizmi beraberinde getirir. Tarihte hiçbir işçi hareketi kendi ulusal kimliğini reddetmemiştir. Her devrim, ne kadar enternasyonalist bir öze sahip olursa olsun, mutlaka bir ulusal kimliğe ve biçime sahiptir. Ek olarak herhangi bir işçi hareketi kendi bağrında taşıdığı ulusal, dinsel ve mezhepsel farklılıkları yok sayarak, bunlara inkârcı yaklaşarak kesinlikle "başarıya ulaşamaz" dememiz gerekiyor. Kürdistan proletaryası için ulusal sorun ile sınıfsal sorun nasıl ki içiçe geçmişse, Türkiye proletaryası için de halk kimliği ve azınlıklar sorunu sınıfsal sorunla içiçe geçmiştir. Ulusal, mezhepsel ve dini azınlıkların kültürel, siyasal ve demokratik taleplerini savunmak aynı zamanda verili burjuva "Türk" kimliğini aşmaktır. Verili burjuva 'Türk' kimliği reddedilmeksizin proleter sınıf kimliğine ulaşamayacaktır. Azınlıklar sorunu ve mücadelesi Türkiye'deki sınıf mücadelesinin bugünkü tarihsel aşamasına denk düşen bir mücadele biçimi ve so-

runudur. Kürdistan işçi sınıfının birçok şeyin yanısıra ama en temel olarak bir "ulus" sorunu varsa, Türkiye işçi sınıfının da bir çok şeyin yanısıra (ama en temel olmayan) hem bir "azınlıklar" sorunu hem de bir "ulusal yabancılaşma" sorunu (ki bu sadece Sünni Türkleri ilgilendirmektedir) vardır. Türkiye işçi sınıfı kendi bağrında azınlıklardan birçok farklı ulusal topluluk, din ve mezhebi taşımaktadır. Ve bu azınlık grupların her birinin ayrı ayrı değişik düzeylerde sorunları vardır. Bir Laz kimliği sorunu vb. vardır. Ve bu sorunların her biri tarihsel boyuttadır. Dolayısıyla ile bu sorunların adı Tarihsel Halk Kimliği sorunu olmaktadır. Daha doğrusu sorunun adı Tarihsel Halk Kimliğinin açığa çıkarılması ve sınıf kimliğinin yeni itici güçlerinden biri haline getirilmesi sorunudur. Tarihsel halk kimliği açığa çıkarılmaksızın verili güncel kimlikle (kozmpolit, şoven, kışkırtılmış ve çarpıtılmış resmi 'Türk' kimliği ile) yol alınamayacağı aşikârdır. Halk kimliğini açığa çıkaralım, onu devrimcileştirelim ve proleter sınıf kimliğine uzanalım. Devrimci Partide her türden farklı ulus, ulusal topluluk ve azınlığın temsili sağlanmalı ve "Halklar Bahçesi" kendini ilk önce partide somutlamalıdır. Devrimci parti enternasyonalist olduğu kadar yurtsever, yurtsever olduğu kadar enternasyonalist olmak durumundadır. Devrimci parti, değişik halklardan en özlü yurtsever militanların bileşimi olduğu sürece gerçek anlamda bir enternasyonalist olabilir. En özlü enternasyonalizmi, en özlü yurtseverlerin bileşkesi olabilmiş olanlar yaratır!

"Tarihsel halk kimliği" derken; Anadolu coğrafyasında yaşayan her hangi bir halkın (buna Türkler de dahildir.) henüz, resmi devlet "Türklüğü" potasında erimemiş halini, o özgün ve ayıredici kültürel değerlerini, ruhsal şekillenmesini ve tarihi mirasını koruduğu dönemsel kimliği kastediyoruz. Tarihsel halk kimliği henüz kozmopolitize edilmemiş ve henüz faşizmin ideolojik bir aracı haline getirilmemiş bir gerçekliği ifade ediyor ki, bu anlamda ilerici

ve görece bozulmamış, çarpıtılmamış ve kendisi olmaktan çıkarılmamış bir gerçekliği ifade ediyor. Tarihsel halk kimliği kavramını halkların özgün niteliklerinin önemli bir belirtisi olarak kullanıyoruz. Ki bu niteliksel karakter henüz Türk şovenizminin potasında erimemiş ve sosyal ajan konumuna itilmemiş bir gerçekliliği ifade ediyor. Bu karakterden tabi ki saf ve pürüzsüz bir gerçeklik olarak da bahsetmiyoruz. Tarihsel halk kimliğini açığa çıkartmak; (ki bu ancak her halkın kendi tarihine özeleştirel ve sorgulayıcı tarzda yaklaşımı ile mümkün olabiliyor.) güncel durumu ile kışkırtılmış, kozmopolit, şoven ve çarpıtılmış burjuva ulus kimliğinden devrimci halk kimliğine (Antiemperyalist ve antişoven derinliği olan bir yurtseverlik. Kemalizmden ruhsal ve kültürel olarakta kopuşmuş bir yurtseverlik.) geçişin küçümsenmeyecek itici dinamiklerindendir. Tarihsel halk kimliği açığa çıkarılmaksızın (Buna Tarih Bilinci ve Tarih felsefesi meseleleri de dahildir.) devrimci bir halk kimliği yani "YURTSEVERLİK ve HALK SEVGİSİ" kazanılamaz. Dolayısı ile proleter sınıf kimliğine ise hiç mi hiç ulaşılmaz. Proletarya gerçekliğimiz, yurtseverlik boyutu çok cılız olan, olduğu kadarıyla da alabildiğine çarpıtılmış olan bir gerçekliktir. Proletarya gerçekliğimiz "Türkleşerek" kendine yabancılaşma gerçekliğidir. Türk egemenlik sistemi iktidar aygıtında cisimleştirdiği kozmopolitizm ile sadece halkların özgün niteliklerini öğütmemiş aynı zamanda sınıf körlüğü de yaratmıştır.

Tarihsel halk kimliği, emeği esas alan değerlerin birikimidir. O, geçmişe ait "arkaik" bir toplumsal birikim değildir. Hareket halinde bir süreçtir. Açığa çıkarıldıkça, geleceğin yol açıcı önemli öğelerinden biri olarak işlevini görecektir. Sözü edilen, herhangi bir halkın, yüzyıllar boyunca kuşaktan kuşağa geçirerek potansiyelize ettiği emek, kültür ve moral birikimin (devrimci) önderlik tarafından açığa çıkarıldıkça bir üst düzey yeni sentezlere ulaşacağı gerçeğidir. Kapitalizmin tekелci evresiyle birlikte hallaç pa-

muğu gibi atılarak halkın en derinliklerine, cevherine itilen emek birikimi, itildiği yerde en yabancılaşmış biçimiyle bulunmaktadır. Bu anlamda halk cevherini açığa çıkarmak yabancılaşmanın aşılmasının önemli ilk adımlarındandır. Ulaşıldığında büyük patlamalara neden olacak olan halk cevheri emeğin, kültürün ve moral değerlerin tarihsel boyutudur.

"Halklar" ve "Halklar Cephesi" vurgusunun içeriği yukarıda anlatmaya çalıştığımız çerçevededir. Ulusal, dinsel ve mezhepsel azınlık sorunlarının hepsini "Halklar Sorunu" başlığı altında topluyoruz. "Halklar" kavramına yüklediğimiz anlam bu. Başka bir şey değil. Azınlıklar tabi ki bir "ulus" değil. Ama ulusal bir kategori. Azınlık olan ister bir din, ister bir mezhep ya da halk olsun son tahlilde bu grupların herbiri değişik düzeylerde bir ulusallık ifade ederler. Örneğin Anadolu Çerkeslerinin ayrı bir dili, ayrı bir kültürü ve tarihi birikimlerinden devraldığı özgün bir ruhsal şekillenmesi vardır. Şimdi burada bilimsel ulus tanımının komponentlerinden (en önemlilerinden) "pazar" ve "coğrafik sınırlar" söz konusu değildir. Ancak bu tabiki Çerkeslerin ulusal bir kategori olmadığı anlamına gelmemektedir. Çerkesler ulus değil "ulusal topluluk"tur. Ve tabi ki topluma asıl rengini veren hakim ulusun dışında kalan bir azınlık, bir azınlık ulusturlar. Yani ulusal topluluk dediğimiz kategori azınlıklar kavramı içinde yer almaktadır. Keza dini ve mezhepsel azınlık dediğimiz birçok grubun ayrıca (inançlarından dolayı gördükleri baskıların yanı sıra) bir de halk kimliği sorunu vardır. Aleviler, Süryaniler, Yezidiler, Rumlar, Caferiler, Terekemeler... bu durumdadırlar. Dolayısı ile azınlıklardan söz ederken son tahlilde onların da "ayrı bir halk" ve bilimsel ulus tanımının dil, kültür ve ortak tarih gibi kimi unsurlarına sahip olan "ayrı bir ulusal kategori" olduğu vurgulanmalıdır. "Halklar" derken kastedilen şey sadece Türk ve Kürt ulusu olmamalıdır. Aynı zamanda ve eşit derecede son tahlilde ulusal bir kategori

olan dinsel, mezhepsel ve halksal azınlıklar da "Halklar" kapsamında ele alınmalıdır.

Ulusal, dinsel, mezhepsel azınlıklar ve yeni toplumsal hareketler, devrimin stratejik ileri bir aşamasında mutlaka oluşturulması gereken Devrimci-Demokratik Halk Cephesinin yeni ve önemli unsurlarındadırlar. Bugünden bu temelde ele alınmak durumundadırlar. Zaten yeni dinamik, devrim-karşı devrim esprisi temelinde ele alınmak zorunda olduğu için onu böylesi bir cephenin elemanı olarak düşünmek gerçeğe ve özüne en uygun olanıdır. Gerçekci cephe stratejisi yeni dinamikleri gözönünde bulundurarak gelişimini tekrar gözden geçirmek durumundadır. Ve bu tabiki ilk önce parti içi dinamiklerde başlatılacak olan bir süreçtir. Her toplumsal hareketin, her azınlık grubun ve her ulus ve ulusal topluluğun cephe içinde kendi özgünlükleri ve kendi özgüçleriyle yeralmalarının koşulları bugünden yaratılmazsa, bu politika garantiye alınmazsa ve ideolojik-politik çizgiler bu temellerde yeniden gözden geçirilmezse gerçek bir devrim cephesi ilelebet kurulamayacaktır. Ege-men "Türk" kimliğinin hegomonik ve dışlayıcı etkinliğinin geçersizleştirilmesinin platformu ilk önce devrimci partide gerçekleşmek durumundadır. Devrimci parti enternasyonalist militanların birliği olduğu kadar her biri kendi halk ve tarih gerçekliğini sorgulayan yurtsever militanların da birliği olmak durumundadır. Meydanlarda "yaşasın halkların kardeşliği" ya da "halklara özgürlük" sloganı atan oluşumlar acaba kendi içlerinde halkları ve halkların özgün ve ayırdedici niteliklerini ne kadar temsil etmektedirler? Geçmişten beri yapılagelen "sınıfsallık" adına halkların "devrimci" asimilasyonu değil de nedir? Devrimci partinin sosyalizm anlayışı, hem enternasyonal hem de özgün olmalıdır. Yani bu topraklara ait de (bu toprakların değişik renklerinide içeren) bir sosyalizm olmalı bu. Geleneksel sol, marksizmi Anadolu gerçekliğine uyarlayamamıştır. Bu konuda fazla "enternasyonal"(!) kal-

mıştır. Bugün Anadolu toplumunun eşitlikçi geleneklerinin, moral değerlerinin, kültürel birikiminin ve tarihsel emek ürünlerinin Türkiye sosyalizminin kuruluşunda taşıdığı önemi özellikle vurgulamak gerekiyor. Türkiye toplumunun ulusal topluluk din, mezhep temelindeki azınlık sorunlarını ve Türk ve Kürt ulusunun halk kimliği sorununu ve tüm bunlarla birlikte YTH dediğimiz dinamiklerin içerdiği sorunları hesaba katmaksızın bu ülkede sosyalizm kurulamaz. Siyasal devrim ve sosyalizm kuruculuğu yabancılaşma ve yabancılaşmış emeğin aşılması noktasında önemli birer dönemeçtirler. Yukardaki sorunlar çözülmeksizin bu dönemece varılamayacaktır. Çünkü yukardaki sorunlar kapitalizm altındaki yabancılaşmanın değişik yüzleridirler.

Devrimci-Demokratik Birleşik Cephe siyaseti Türk halkı ile azınlıklardan her ulusal topluluğun, her dinin ve her mezhebin eşit temelde yanyana varoluşunu mümkün ve istenir kılan gönüllülük esasına dayalı bir birlik biçimi olmak zorundadır.

Bugün, gerek değişik toplumsal hareketler temelinde şekillenen kimlik arayışları (Çevrecilik, kadın hareketi, antimilitarizm, insan hakları vb.) gerekse ulusal, dinsel ve mezhepsel azınlıklar ve PKK gibi yeni tip ulusal hareketler dinamiği devletle ve egemen "Türk" resmi kimliği ile ayrışma sürecine girmiştir. Bu, altı çizilmesi gereken önemli bir gelişme ve dönemeçtir. Ancak bu ayrışma sürecinin devleti toptan sorgulayacak tarzda ya da geçmişin devrimci temelde hesabının sorulması şeklinde olmadığını da biliyoruz. (PKK dışında) Her biri kendi özgün kültürel ve politik çizgileriyle demokrasi platformuna giren yeni dinamikler, gerek ideolojik gerekse pratik-politik yönelimleriyle hem devlete hem de devrimci hareketlere karşı özerk bir konumdadırlar. Her iki tarafa karşı değişebilen bir mesafeyi korumakla birlikte genel demokrasi mücadelesinin özneleridirler. Dönem bu yeni dinamikler aç-

sından önemli bir geçiş sürecine tekabül ediyor. Bütün dünyada bu böyledir. Bu dinamikler ya burjuva demokratizminin sınırlarını aşamayıp, bu sınırlarda hapsolup devlet için emilebilir ve hazmedilebilir bir konumda kalacaklar ve daha da ötesi gericiliğin siyasi bir aleti olabilecekler ya da devrimci hareketler ülke orijinalitesini doğru kavrayarak ve reel sosyalizmin düştüğü yanılgılardan dersler çıkararak bu dinamiklere özüne uygun bir biçimde yaklaşacak ve onu sosyalizmin yeniden üretilebileceği alanlardan birine dönüştürecektir. Evet ya burjuva demokratizminin sınırlarına hapsolmak ya da Devrimci-Demokratik Birleşik Cephenin ve Halklar Sosyalizminin yeni itici güçlerinden biri olmak: Sorunun temeli budur. Geçiş evresinde olmalarından, devleti toptan sorgulayamamalarından, sola karşı belirli bir özerklik içermelerinden ve kimi kez de kültürel örgütlenmelerin ötesine geçemeyen yapılarından dolayı ideolojik ve pratik-politik olarak anlaşılabilir bir güçsüzlük, ihtiyatlılık ve muğlaklık ifade eden yeni dinamiklere devrimci hareketler nasıl yaklaşmalıdır? Türkiye devrimci-demokratik hareketi öylesine "enternasyonalist", öylesine "evrensel"di ki bugüne kadar ne hikmetse kendi ülkesindeki ulus, ulusal topluluk ve azınlık sorunlarını görememiştir. Sol bugüne dek azınlıklar meselesini kendine dert edinmemiştir. Bugün de bu konuda söyleyebilecek anlamlı herhangi bir sözü yoktur. Ve yine sol, kadın sorununda bugüne dek ya alabildiğine feodal ya da alabildiğine liberal uçlara savrulmuştur. Solun barış ve antimilitarizm karşısındaki tavrı ise "sol komünizm"dir. Bu solun insan-doğa ilişkileri meselesinde, halk kimliği meselesinde ve halk İslamı sorununda da özgün ve yerele ilişkin herhangi anlamlı bir çözümlemesi yoktur. Bugün gerek Kürdistan dinamiği, gerek eşitsiz gelişim, gerek reel sosyalizmin çözülüşü ve gerekse "YDD"nin saldırıları ve ortaya çıkarmış olduğu yeni sorunlar bu meseleleri canalcı bir biçimde gündemleştirmiş ve iyice açığa çıkartmıştır.

AZINLIKLAR VE ULUSAL TOPLULUKLARA KARŞI YENİ EMPERYALİST TAKTİKLER!

Sorunun empeyalist merkezlerce ele alınış tarzını da burada önemle vurgulamak gerekiyor. Günümüz Avrupa liberalizmi ve başını ABD'nin çektiği "YDD" savunucularının yeni bir tahakküm biçimine dönüştürmek üzere kavramsallaştırdığı ve hatta pratik dünya yaşamına giderek yoğun bir şekilde dayattığı olgulardan biri "Kültürel Çoğulcu Toplum", "Etnik Çoğulculuk" veya "Çok Kültürlülük" kategorisidir. Ulus, ulusal topluluk ve azınlık sorunlarının emperyalist merkezlerce eski biçimleriyle ele alınış tarzı, reel sosyalizmin çözülmesiyle giderek farklılaşmış ve yeni biçimler almıştır. "Çok kültürlülük" vb. kavramlar reformist, edilgen, rehabilite edici ve sınırları burjuvaca çizilmiş olan kategorilerdir. Ulus, ulusal topluluk ve azınlık sorunları etrafında dillendirilen bu formülasyonlar çözüm gücü olmaktan alabildiğine uzaktırlar. Bu öneriler daha çok, emperyalizmin yeni "barışcıl"(?) sömürü yöntemlerinin aksesuarı niteliğindedir. Görünüşte "iyi niyetli" olarak görülen bu modeller büyük birer aldatmacadır.

İnka, Maya ve Azteklerin torunları olan yerli ve melez halklardan Filistin'e, İrlanda'dan Bask ve Katalonya bölgesine, Filipin'deki Moro sorunundan Kuzeybatı ve Güney Kürdistan'a, Korsika bölgesinden Tamil gerilla alanlarına, Bosna-Hersek'ten Kafkasya soruna ve Güney Afrika'dan Hindistan, Pakistan ve Bangladeş'teki azınlık ve ulusal topluluk sorunlarına dek bu büyük aldatmacanın ön yoklama

girişimleri yapılmakta, kimi kez bu girişimler ön yoklamanın ötesinde karşı devrimci temelde alabildiğine derinleştirilmektedir. Öngörülen modeller azınlıkların, ulusal topluluk dinamiklerinin ve yeni tip devrimci ulusal hareketlerin (PKK ve Zapatistler gibi) engellenmesine yönelik modellerdir.

"YDD" savunucularının sözünü ettiği "Çok Kültürlülük" vb. siyasetler özgün ve yerel olan dinamiklere karşı geliştirdiği yeni bir hegemonya biçimidir. Yerellik, sosyolojik bir egzersiz alanı olarak kullanılmakta, yerel olanın düşünsel iklimine başta meta fetişizmi ve tüketim felsefesi olmak üzere bunun yanı sıra gerici-reformist kültürel ve etnik çeldiriciler enjekte edilmektedir. Bu siyasetler ayrıca az ve orta gelişmişlik düzeyindeki ülkelerin emperyalist hiyerarşi içinde belli bir hizada tutulmasının aracı olabilmektedir. Yine bu siyasetler uygulanan yeni ekonomik talanın (NAFTA-APEC ve AB gibi yeni ticari bloklar üzerinden yürütülen talan) üzerini örtmeye yaramaktadır. Emperyalist kapitalizm büyük bir hızla yerel direnişleri kırmanın ya da ehlileştirmenin yollarını aramaktadır. Bu amaçla emperyalizmin finanse ettiği ve çoğu neo-muhafazakârlardan, eski sosyalistlerden ve sivil toplumcu liberallerden oluşan çok sayıdaki "bilim adamı", "tarihçi", "sanatçı" ve "ekonomist"; yerel olanın ilerici halk, sınıf ve tarih dinamiklerinin devrimci özünden nasıl boşaltılacağını ve nasıl reformize edileceğini araştırmaktadır. Aynı çevreler bu halk sınıf karşıtı tavırlarının yanı sıra Otto Bauer, Bernstein ve Kautsky gibi marksizmi deforme eden kişileri (özellikle devlet, UKKTH ve emperyalizm konularında) yeniden anlamlandırarak gündemleştiriyorlar. Ama bunu bile yaparken, bu kişiliklerin tezlerini daha da gericileştirmekten geri durmuyorlar. Gericici-reformist eylem klavuzlarını "bir üst düzeyde", daha gerici ve daha reformist temelde yeniden üretiyorlar. Bu, emperyalizmin ve onun aydınlarının tarihsel rolüne uy-

gundur. "Emperyalizm can çekişen kapitalizmdir." Ve günümüz gerici-reformist kategorileri, bu can çekişmenin bu tarihsel döneme ait olan siyasi biçimleridirler. Bugün her türlü ulusal sorun, her türlü azınlık ve ulusal topluluk sorunu aynı zamanda uluslararası bir sorundur. (FKÖ'nün, ANC'nin ve bugün PKK'nin nasıl da uluslararasılaştığı gözler önündedir.) Ve can çekişen kapitalizmin yeni reformist siyasi kategorileri bu nesnel dinamiğin gerilimini kısa ve orta vadede azaltmaya çalışmaktadır. Ancak bu hem nesnel olarak hem de halkların özgüçleri itibarıyla nafi bir çabadır.

Bu yeni hegomonik ilişki biçiminde yeralan ve "sivil toplumcu", post modernist" çizgilerle süslenen "barışcıl" (!) öneriler ancak sözde olabilen ve biçimsel düzeydeki olgulardır. Ayrıca bu siyasetler, yeni ticari bloklar (NAFTA-APEC-AB) gibi makro sömürü biçimlerinin üzerine örten bir şal işlevi de görmektedirler. Emperyalizmin "barışcıl" olabileceğine dair en büyük yanılsamalar bu siyasetler üzerinden geliştirilmektedir. İşte, emperyalizm FKÖ-ANC-G.KÜRDİSTAN ve BASK örnekleriyle kendini demokrasi "cihadına" çıkan bir "özgürlük şampiyonu" olarak ilan etmedi mi ve halen etmiyor mu? Bugün Filistin sorunu tam bağımsızlıkçı bir çözüm müdür? Ortadoğudaki Çekiç Güç Kürtleri korumaktan ziyade Saddam'ın hizada tutulmasının, Ortadoğu petrollerinin korunmasının ve Ortadoğu'da PKK 'siz çözümün bir aracı değil midir? Ayrıca Çekiç Güç madem Güney Kürtlerini "korumanın" bir gücüdür neden TC'nin G.Kürdistan işgaline tavırsız kalmıştır? Ve yine Bosna Hersek'te bulunan BM gücü özünde, yeniden çizilen Balkan haritasının emperyalizmin denetimi altında gelişmesinin aracı değil midir? Hegomonik ticari bloklar aracılığıyla sermaye hareketlerinin önündeki tüm ulusal çitlerin ve gümrük duvarlarının ortadan kaldırılmasını (Kendi korumacılık duvarlarından vazgeçmeksizin) öngören yeni ekonomik talanla, azınlık ulusal topluluk ve yeni tip ulusal

hareketlere reformist yaklaşımın arasında doğrudan önemli bir ilişki vardır. Emperyalizmin özellikle reel sosyalizmin çözülmesiyle daha da belirginleşen ulus, ulusal topluluk ve azınlık dinamiklerinin direnme noktalarını reformize etmek istememesinin önemli nedenlerinden biri; bu dinamiklerin sosyalizmin yeniden ve daha güçlü temelden üretilebileceği alanlar olmasıdır. Ve bu potansiyeliyle bölgesel devrimlerin ateşliyecisi olmalarından korkulmaktadır. Bu alanların gelişiminin bugünden engellenmesinin ve reformist ara çözümler bulmasının ya da bu çözümleri dayatmasının (FKÖ, IRA, BASK, ANC, EZLN, KORSİKA, KATOLONYA, G. KÜRDİSTAN ve PKK örneklerinden olduğu gibi) asıl nedenlerinden biri de budur. Örneğin CIA geçen aylardaki en son raporlarından birinde PKK üzerinde ciddiyle durarak, PKK'nin dünyadaki "etnik" dinamiklere ve bu dinamikler içinde çıkan politik örgütlenmelere "model" olduğundan yakınmaktadır. Bu önemli bir itirafıdır. Emperyalizmin bu konuda ne kadar hassasiyet sahibi olduğunun ve ne kadar büyük bir endişe içinde olduğunun itirafıdır. Emperyalizm, ara çözümlerin çözüm olmadığını, yalnızca siyasi gerilimi azaltma stratejisinin bir gereği olduğunu, ebedileştirilmeyeceğini ve halkın sorgulayıcılığından kurtulamayacağını bilmektedir. Ve PKK gibi yeni tip ulusal hareketlerin, ara çözümleri devrimci ve gerçekçi nihai çözüme taşıyabilecek bir model olduğunu görmekte ve çok büyük endişe duymaktadır.

Emperyalizmin ulus, ulusal topluluk ve azınlık dinamiklerini engelleme ve reformize etmesinin diğer nedenlerinden birisi de, istikrarlı ve güvenli yeni pazar alanları yaratmak ve gerek bu yeni pazar alanlarının gerekse kullana geldiği eski pazarlarının kâr ve rantının bu dinamiklerce tehlikeye sokulmasını ya da azaltmasını önlemektir. Bu dinamikler emperyalizm açısından sermaye ihracının ve entegrasyon politikalarının önündeki en önemli engellerdendir. Örneğin Zapatistler Meksika'nın, URNG

(Gerilla Hareketi) Guatemala'nın FMLN El Salvador'un ve PKP-Aydınlık Yol Peru'nun; emperyalist blok siyaseti NAFTA ile entegrasyonunun önündeki önemli engellerdir. Ve yine PKK, ABD'nin Ortadoğu hegemonya planları karşısındaki en önemli engel konumuna gelmiştir. Bu anlamda sermaye hareketlerinin önündeki ekonomik engellerin aşılması ile bu dinamiklere tasfiyeci yaklaşımın birarada yürütülmesi bir zorunluk oluyor. Reformist yaklaşımın üçüncü bir nedeni de bu toplumsal dinamiklerin bölgesel hegemonyalar kurulmasında ve kurulan hegemonyaların sağlama alınmasında işe yarar bir koz ve bir siyasi bir alet olarak kullanılmak istenmesidir. Örneğin IRA sorununda, sağcı protestan ULSTER örgütü sorunun reformistçe çözümünde emperyalizmin siyasi bir aleti olabilmektedir. Yine Güney Afrika'daki İnkatha örgütünün, Ortadoğu'daki FKÖ-Barzani-Talabani-Milli Türkmen Partisi gibi klik ve örgütlerin de böylesine kullanılma özellikleri vardır.

"Kimlik Krizi", bugün, geçmiş dönemlerdekinden çok daha fazla dünyasal bir olgudur. Kimlik krizi tespiti "YDD" savunucularının "Çok Kültürlülük" formülasyonlar ile aşılacak olan, saf kültürel bir boyut değildir. Aynı zamanda ve daha çok ekonomik, siyasal ve tarihi, yani kısaca sınıfsal bir boyuttur. Bu tespit ulus, ulusal topluluk ve azınlıkların tümünden ve her alanda önemli bir alt-üst oluş döneminde olduğunu ve moral öfkelerinin giderek arttığını anlatmaktadır. Emperyalizm tarihsel süreci yavaşlatmayı, tarihi evcilleştirmeyi ve böylelikle insanlığı evcilleştirmeyi istemektedir. Haklı öfkeler, özgürlük tutkusu, bilimsel bilinç, sınıfsal kinler, paylaşım, dayanışma ve gerçek yurtseverlik... bunların tümü törpülenmeye, rehabilite edilmeye ve bitirilmeye çalışılıyor. Bu insanlığa karşı açılmış topyekün büyük bir savaştır. İnsan bilincinin ve insanlığın tamamıyla ele geçirilmesi eksenindeki bu ruhsallaştırılmış ve inceltilmiş topyekün saldırı, kendisini utanmazca de-

mokrası olgusu etrafında merkezileştirerek meşrulaştırmaya çalışmaktan da geri durmuyor. Demokrasi, en yoksullaştırılmış ve en soysuzlaştırılmış biçimi ile yeniden anlamlandırılarak ekonomik ve sosyal yabancılaşmaya karşı taktik bir silah haline getirilmiştir. "Demokrasi: Kapitalizm", "Kapitalizm: Demokrasi" denilmektedir. Demokrasinin olmazsa olmaz en önemli koşulunun, "piyasa gerçekliğine boyun eğmek" olduğu söylenmektedir.

Tüm bunlara rağmen, günümüzde evrenselliğin yeni itici gücü olan yerelliklerin, yani azınlıkların, ulusal toplulukların ve yeni tip ulusal hareketlerin, gerek ulus/devlet şahsındaki işbirlikçi kapitalizme, gerekse uluslararası sermaye ve askeri-politik bloklar şahsındaki emperyalizme karşı müzakere gücü, direnme ve örgütlülük düzeyi giderek artmaktadır. Bu gelişim çizgisi öznel yönü güçlü olan bir nesnelliktir. Yeni dönem, "öznenin geri dönüşü" dönemi olacaktır. İnsanın toplumun ve tarihin öznesi olduğu gerçeği önümüzdeki dönemde daha fazla doğrulanacaktır. Her türden toplumsal hareketin ekonomistçe, dogmatik, tek merkezli, durağan ve tarihsel gelişiminden soyutlanarak gerek devlet merkezli gerekse emperyalist yönlendiricilik temelindeki ele alınışı artık geri tepme ve çözülme sürecine girmiştir. Ve bu nesnel süreç devrimcilere, sosyalistlere ve dünyanın tüm ulusal kurtuluşçularına çok önemli görevler yüklemektedir. Che'nin "Gerçekci ol imkansız istedi" belirlemesi belki de en fazla bugün için geçerlidir.

Yeni tip ulusal hareketler, azınlık ve ulusal topluluk dinamikleri evrenseli yakalamak üzere geçmişten geleceğe uzanan sınıf temelli birer politik platformdur. Sosyalizmin yeniden üretiminin önemli itici güçlerindendir. İşçi sınıfının tarihsel boyutunu zenginleştireceği gibi pratikte ayrı bir kategori ve sınıf dinamiği olarak proletaryanın en yakın müttefiklerindendir.

TC SOMUTUNDA ALT YAPI-ÜST YAPI İLİŞKİLERİ, ÜST YAPININ ÖZGÜNLÜĞÜ

Platformun içerdığı dinamiklerin tarihsel bir devlet politikası ile toptan reddedilmesi TC'nin kuruluşu ve ilk gelişim dönemleriyle zirveye çıkmıştır. Halkların ve sınıfların toptan reddedilmesi ve devlet 'Türklüğü' potasında eritilmek istenmesinden kaynaklanan bu sorunlar birer demokratik devrim sorunudur. TC ilk oluşum dönemlerinde "ulusal birlik-bütünlük" ve "ulusal devlet" adına halklara ve sınıflara Prusya tipi bir militarizmle tek dil, tek kültür, tek din ve tek ulus kimliği ve anlayışını dayatmıştır. Kemalizm bunu "sınıfsız, kaynaşmış ve imtiyazsız bir kitleyiz" şeklinde ifade etmiştir. Asker-sivil bürokrasinin, ticaret burjuvazisinin ve devletin diğer ideolojik üst yapı kurumlarının halklar için anlamı asimilasyon, inkâr, imha, soykırım ve vahşi bir iktisadi sömürü olmuştur. TC'nin alt ve üst yapıdaki tarihsel şekillenışı halklar ve sınıfların özgün ve ayırdedici özelliklerinin öğüten bir çark vazifesi görmüştür. TC somutunda alt ve üst yapının eklektik ve karşı devrimci temeldeki tarihsel birliğini sağlayan belirleyici faktör son tahlilde tabiki alt yapı olmuştur. Ancak felsefe, hukuk, din, kültür ve politika gibi üst yapı kurumları, TC şahsındaki aşırı siyasallaşmış ve aşırı militarize olmuş biçimleri, toplum üzerinde alabildiğine etkili olmuştur. Yeri gelmişken alt ve üst yapı ya da ilişkinin ekonomik ve politik yanı konusunda daha da netleşmek için Engels'e başvuralım. Birinci alıntımız şöyle: "Gençlerin bazen ekonomik yanı ona uygun olandan daha çok

vurgulamaları olgusundan Marx'la benim de kısmen sorumlu tutulmamız gerekir. Hasımlarımız karşısında onların yadsıdıkları ana ilkeyi vurgulamamız gerekiyordu, ne var ki, etkileşime katılan öbür etkenleri onlara uygun ölçüde vurgulayacak ne zaman, ne yer, ne de fırsat bulabildik." İkinci alıntımız da şöyle: "Materyalist tarih anlayışına göre, tarihte en sonunda belirleyici etken, gerçek yaşamın üretimi ve yeniden üretimidir. Marx da ben de bundan daha çoğunu asla ileri sürmedik. Bundan ötürü, herhangi bir kimse bunu ekonomik etken biricik belirleyen etkendir diyerek bozarsa, bu önermeyi anlamsız, soyut, saçma bir söze dönüştürüyor demektir. Ekonomik durum temeldir ama üst yapının çeşitli ögeleri-sınıf savaşının politik biçimleri ve sonuçları, örneğin başarılı bir çarpışmadan sonra yenen sınıfın koyduğu anayasalar vb., hukuksal biçimler özellikle de bu gerçek savaşımın onlara katılanların beyinlerindeki yansımaları, politik, hukuksal, felsefi teoriler, dinsel görüşler ve daha sonra bunların dogma sistemleri olarak gelişmeleri de tarihsel savaşımın gidişinde etkilerini gösterirler ve birçok durumda özellikle onların biçimini belirlerler. Bütün bu ögeler arasında bir etkileşim vardır ve sonsuz sayıdaki bu etkileşimler ve olayların çokluğu ortasında, ekonomik devrim sonunda kendini kesinlikle olurlamak zorundadır." (*Tarihsel Materyalizm Üzerine Mektuplar 1890-94, Sf.15- 16-18 Bilim ve Sosyalizm Yayınları*)

Türkiye gibi kapitalist gelişim sürecine yukardan aşağıya ve geç girmiş ve bunun yanı sıra üst yapı kurumların aşırı siyasallaşmış ve militarize edilmiş olduğu ülkelerde alt yapıyı "biricik belirleyen etken" olarak ele alma yanlışlığı devlet, toplum ve devrim çözümlemelerinde soyutluğa, ekonomizme ve tarih dışılığa neden olmuştur. "En sonunda" belirleyici etken "biricik belirleyici etken" düzeyine çıkarılmamalı, en sonunda belirleyici olmasalar da etkin bir rol oynayan ve tarihsel savaşımın biçimini be-

lirleyen üst yapı kurumları da gerçek değeriyle ele alınmalıdır. Herhangi bir burjuva devletten (özellikle kendi coğrafyasındakilerden) alabildiğine farklılaşan ve tarihsel gelişimi itibarıyla siyasal ve askeri zoru kesintisiz olarak yönetici aygıtın asli ögesi haline getirmiş olan TC'de üst yapı unsurları herhangi bir az gelişmiş ülkeden daha etkili olmuştur. Türkiye solunun marksizmin genel kategorileri dışında yerel ve özgül bir devlet ve toplum tahlili yapamamasının altında birçok şeyin yanı sıra ideolojik ve diğer üst yapı öğelerini yeterince kavrayamaması da vardır. Yerel ve özgün bir Türkiye profili çıkarılmasını geciktiren en önemli nedenlerden biri budur.

Emperyalizm döneminde ve emperyalist abluka altında, devlet dışında değil devlet merkezli, aşağıdan kendi öz dinamikleriyle değil yukardan bürokratik tarzda ve gecikmiş olan Türk burjuva uluslaşmasında "biricik belirleyici etken" ekonomik durum ya da iktisadi çelişki olmamıştır. Üst yapının çeşitli ögeleri yani tarihsel yönetme erki, kozmopolitizm, asimilasyon, modernizm (Batı laisizmi) ırkçı tarih anlayışı vb. ögeler de etkili rol oynamışlardır. Bu politik, kültürel, dinsel hukuksal vb. üst yapı ögeleri sadece TC'nin kuruluşunda değil gelişip büyümesinde de etkili olmuşlardır. Hiç kimse 70 yıldır beyinlere kazınan "ordu-millet" ideolojisinin ya da 'kutsal' devlet anlayışının en az iktisadi sömürünün kendisi kadar etkili olmadığını ileri süremez. Ve yine hiç kimse asimilasyon, inkâr halkların eritilmesi ve azınlıkların mülksüzleştirilmesi siyasetlerinin en az kâr, faiz, rantın kendisi kadar etkili olduğunu yadsıyamaz. Üstelik bu faşizan üst yapı kurumları ve yönlendiricileri emek-sermaye çelişkisi üzerinde kâr, faiz, rant üzerinde, böylesine manuple edilebilir militarist bir şal işlevi görüyorken hiç kimse üst yapının en az alt yapı kadar etkili olabildiğini yadsıyamaz.

TC'nin kuruluşu öncesinde yani ulus/devletin eşliğinde Anadolu gerçekliği ekonomide, dilde, kültürde ve dinde

büyük farklılıklar göstermektedir. Anadolu bu dönemde ulus, ulusal, topluluk ve azınlıkların herbirinin ayrı bir sosyal örgütlenme içinde olduğu bir görünümdeydir. Bu çerçevede Anadolu'nun bu çeşitliğini, bu farklı sosyal örgütlülüğünü militarist temelde kendi potasında eriterek birleştiren sosyal örgütlenmenin özellikle Türk bürokrat burjuva örgütlenmesi olmasının, yalnızca ekonomik zorunluluklardan olup burada başka etkenlerin rol oynamadığını ileri sürmek idealizmdir ve bilim dışıdır. Örneğin kuruluş dönemlerinde hatta İttihat ve Terakki dönemlerinden (Adı "Milli iktisat stratejisi" olan ama ekonomi ile hiç ilgisi olmayan uygulamaların yapıldığı dönemler) beri kapitalist sermaye birikiminin azınlıkların mülksüzleştirilmesine dayandırılması sadece ekonomik bir zorunluluk mudur? Bu açıktan açığa bir yağma ve talan stratejisi değil midir? Ve bu stratejide Balkan milliyetçiliğine ve Balkan yenilgisine karşı duyulan ırkçı öfkenin hiç mi etkisi yoktur? TC salt ekonomik zorunluluğun bir ürünü değildir. Doğuş koşulları böylesine ekonomist bir indirgemecilikle ele alınamaz. TC'nin doğuşu aynı zamanda Kürdistan'ın emperyalistlerarası bir sömürge statüsüne sokulmak istenmesinden kaynaklanmıştır. Ve yine aynı zamanda Sovyet sosyalizmine barikat olma işlevi bu doğuşa kaynaklık etmiştir. Örneklemelere devam edecek olursak, bugün hiç kimse asimilasyonu ve halk kültürlerinin Türkleştirilmesini ekonomiyle (salt ekonomik temelde) 'açıklayamaz. Gerek Laz gerekse Kürt dilinin yasaklanması ve unutturulmak istenmesi salt ekonomik zorunluluklarla açıklanamaz. Temelde üst yapısal kurumların siyasal zor eylemleri ve ideolojik yönlendiricileri bu konuda daha fazla açıklayıcıdır. Güneş dil teorisi ve Türk tarih tezi şiddet içerilmiş ideolojik yönlendiriciler olarak bu verdiğimiz örneği çok iyi açıklayan zeminlerdir. Ekonomik zorunluğun oldukça tali ideolojik aygıtların ise daha temel olduğu bir diğer örnek ise, 2. Dünya Savaşı yıl-

larında azınlıklara karşı uygulanan "Varlık vergisi" ve 1950'lili yıllardaki Selanik provokasyonudur. (MİT tarafından M. Kemal'in evinin bombalanması) İstanbul'da gelişen bu son olay yani 6/7 Eylül olayları sonucunda azınlıkların malları yağma ve talan edilmiştir. Sözü edilen her iki olayda da ne ekonomik zorunluluk ne de sermaye birikimi ihtiyacı söz konusu değildir. O dönemde TC tipi kapitalist kalkınmanın elzemi olan azınlıkların olmazsa olmaz mülksüzleştirilmesi değildir. Her iki olayda özünde gayrimüslim azınlıkların sosyal yaşamdan arındırılması operasyonudur. 1940'lı yıllardaki "Vatandaş Türkçe konuş" ve 1964 yılındaki "Türkten Türk'e alışveriş" kampanyaları; bunların tümü azınlıklara, ulusal topluluklara ve Kürt ulusuna karşı geliştirilmiş faşist kampanyalardır. 19. yüzyılın ikinci yarısında azınlıklar ekonomik düzeyde egemen sınıf içinde belirleyici konumdadırlar. İttihat ve Terakki'nin ortaya çıkışı ve "yumuşak bir askeri darbe" ile iktidara ortak olması ve ardısıra uygulamaya soktuğu "Milli iktisat" politikası, Osmanlı burjuvazisinin Türkleştirilmesi ve müslümanlaştırılmasının aleti olmuştur. Bu dönemle birlikte gerek İstanbul'daki gerekse Anadolu ve Kürdistan'daki azınlık halkların tasfiyesine başlanmıştır. Anadolu ve Kürdistan'dan göçe zorlanan azınlıkların topraklarına ve mülklerine el koyan müslüman eşraf, ağa ve aşiret reisleri azınlık halklara ve özellikle Ermeni halkına karşı geliştirilen ırkçı milliyetçiliğin toplumsal tabanını oluşturmuştur. Bu dönemde Kürt halkının mülklerine ya da kültürlerine yönelik fazlaca bir baskı yok. Daha çok "suça bulaştırma", "suça ortak etme" gayretleri gündemde.

İttihat ve Terakki'nin "Milli iktisat" politikası, ekonomik düzenlemelerden daha ziyade milliyetçiliğe ideolojik dayanak oluşturan bir program niteliğindedir. Bunun böyle olduğunu en iyi, İttihat ve Terakkinin uyguladığı 'ekonomik boykotlar' taktiğinin içeriğinden öğreniyoruz. Ekonomik boykotlardan ilki Avusturya'lıların 1909'da

Bosna-Hersek'i işgal ve -ilhakına karşı geliştirilenidir. Avusturya'dan gelen fesin yerini Anadolu'da imal edilen "kalpak'ın alması işte bu boykot sırasındadır. Bu boykotun asıl amacı gayri müslim ticaret burjuvazisine (ülke içindeki) zarar vermektedir. Yine 1911'de Girit'in Yunanistan tarafından ele geçirilmesi ve Balkan savaşı boyunca uygulanan ekonomik boykot bu kez Rum nüfusa karşı, Türk milliyetçiliğinin geliştirilmesi için aktif olarak kullanılmıştır. Tarihsel sürekliliğin bir ürünü olsa gerek, bugünde bu tip boykotlar geliştirilmekte ve yine bu eylemlerin başını sicilli Türk faşistleri ve örgütleri çekmektedir. Güney Kürdistan'ın işgaline karşı Almanya'nın 'tepkisine' yönelik olarak geliştirilen "Alman mallarının boykotu" geçmişteki tarzın devamıdır. Ama bu sefer işin ilginç yanı, yapılan boykot kendi ülkesinin işgalciliğini haklı göstermeye yöneliktir. Her zaman dediğimiz gibi Kemalizm, profaşizmlerin en özgül biçimidir. "Vatandaş Türkçe konuş!" ve "Mehmetçikle elele"... İşte faşizm, işte militarizmin tarihsel sürekliliği ve işte tarihsel deneyim aktarımı.

Gerek İttihat ve Terakki'nin Milli iktisat politikası, gerek 2. Dünya Savaşı yıllarında uygulanan varlık vergisi, gerek 6/7 Eylül olayları, gerekse 1964 Kıbrıs krizinde provoke edilen Rum ve Yunan düşmanlığı... Bu siyasetlerin tümünün temeli, özgül Türk devlet aygıtında tarihsel bir süreklilikle cisimleşmiş olan ekonomik ve politik soykırım olgusu, inkâr, imha ve asimilasyon olgusudur. Tarihsel deneyim aktarımının bir ürünü olarak devlet iktidar aygıtında cisimleşmiş olan bu militarist olgular tüm dönemler boyunca Türk devlet bilincinin en asli öğeleri olmuşlardır. TC, üst yapı öge, kurum, aygıt ve yönlendiricilerinin ne denli etkili olabildiğini ve yine toplumun ele geçirilmesinde üst yapının ne denli barbar olabildiğini gösteren en özgül örnek devletlerdendir. Kendini 'halkçı (!)' 'sol' (!) ve 'anti emperyalist' (!) gösterme becerisiyle pro-

faşizmden faşizme geçen bir gerçeklik. Anlatması gerçekten çok zor! Bir ideolojik üst yapı kurumu düşünün (Türk Tarih Kurumu): Bu kurum yetmiş yıldır Milli Eğitim Bakanlığı ile birlikte Türk milletinin "ezeli efendi millet" olduğunu, "Türkün en kötüsü Türk olmayandan iyidir" ırkçı sloganını ve bunun gibi şoven düşüncelerini tüm topluma yaymaktadır. İşte militarist özgüllük burada. Bir ordu düşünün kurulduğu günden beri kendisini "milletin özü, sözü ve gözü" olarak görmektedir. Aynı ordu kendini "elit bir zümre şuuruna sahip" üstün bir tabakaya layık olarak görmektedir. İşin kötüsü bu patolojik ruh halini alabildiğine içselleştirmiştir. O kendini 'dokunulmaz' ve sorgulanamaz' kılmıştır. Bu ülkeyi uzun yıllardır. DOKUNULMAZLAR ÇETESİ yönetmektedir. 1984 süreciyle birlikte 'dokunulmaz' olana dokunulmuş ve "Türkün tarihi Türk ordusunun tarihiyle başlar" efsanesi çatırdamaya başlamıştır. Bir devlet, bir parlamento düşünün, 6/7 Eylül olaylarının çıkışına bilinçli olarak zemin hazırlayan ve bu amaçla M. Kemal'in Selanik'teki evini bombalayan şahsı azmettiren kişinin (Oktay Engin) Türkiye'ye sığınmasını kabul etsin ve bununla yetinmeyip, bu provokatörü Emniyet genel müdürlüğünde daire başkanı statüsüne yükseltsin! Geçtiğimiz yıla kadar Nevşehir valisi olan Oktay Engin şimdi merkez valiliğini sürdürmektedir. İşte egemen ulus milliyetçiliğinin, MİT'in ve kısaca TC diyebileceğimiz aygıtın aymazlığı, çirkin yüzü. 6/7 Eylül olaylarından sonra DP hükümeti bütün isteklere karşın meclis araştırma önergelerini, bu olayla ilgili bir komisyon kurulması vb. reddetmiştir. Bu olayda DP ve CHP arasında kolayca ittifak sağlanmasının nedeni 33 kurşun olayıdır. CHP mecliste 33 kurşun olayının daha fazla deşilmemesine karşılık 6/7 Eylül olaylarının üzerine gidilmeyebileceğini kabul etmiştir. Böylesi bir pazarlık görülmemiştir. İşte Türk usulü, ordu güdümlü parlamentoculuğun çirkin yüzü. Ve işte militarizmin TC iktidar aygıtında somutlaşan özgüllüğü.

“DEVLETİN” İDEOLOJİK ELEŞTİRİSİNİN YENİ BİR ALANI

Egemen sınıfın kendini gizemlileştirmek için üst yapı kurumları aracılığıyla devlet üzerinde örmüş olduğu mistifikasyon ağını parçalamanın yeni dinamiği, ulusal, dinsel ve mezhepsel azınlıkların ve diğer toplumsal hareketlerin; kendi kimlik, kültür, dil, tarih, cins ve sınıf değerlerini sorgulamaları ile yeni devrimci biçimler olarak gelişeceklerdir. Yeni bir dinamik (ulusal, dinsel, mezhepsel azınlıklar ve diğer toplumsal hareketlerinde yeni bir sacayağı olarak içine dahil olduğu-olacağı yeni tip bir HALKLAR CEPHESİ... Burada önemle belirtmemiz gerekiyor ki sözünü ettiğimiz Devrimci-Demokratik Birleşik Cephenin sadece bir yönüdür. Yeni dinamik bir yandan yeni devrimci biçimler olarak gelişirken bir yandan da olmazsa olmaz oluşturulması gereken Halk Cephesinin içerik ve biçimini de değiştirecektir. Cephe stratejilerine ilişkin açılımlar, ayrı ve geniş bir yazının konusudur. Bu soruna hayatın canlı pratiğine bağlı olarak kuru formülasyonlardan, klişelerden ve hazır reçetelerden uzak durarak yaklaşmak gerekiyor. Bu anlamda bizim yaklaşımımız hareketli süreçlerde ortaya çıkan yeni öncül dinamikleri sınıf savaşımına bağlama çabasıdır. Burada anlatılanlar bu temellerde ele alınmalıdır.) olarak ortaya çıkan bu potansiyel güçler -diğer devrimci dinamiklerin de olması gerektiği gibi- TC'nin alt ve üst yapıdaki militarist-eklektik birliğinin antitezi olmalıdır. Yani devleti tam cep-

heden ve tüm çıplaklığıyla görmeyi sağlayacak olan bir perspektif, bir mücadele anlayışına sahip olmalıdır. Devrimci-Demokratik Birleşik Cephe'nin oluşumunda yeni dinamiklerin özerk güçlerinin yanı sıra, sınıf sendikaları ve devrimci partilerin bu güçlere doğru ve özüne uygun bir tarzda yaklaşımı da bir o kadar önemlidir. Görülmektedir ki, yeni dinamiğin açığa çıkarılması sorunu sınıfsal bir ittifak unsuru olmanın yanı sıra, devlet aygıtının ideolojik olarak çözümlenmesindeki rolü ve Halk Cephesine yeni bir anlayış getirmesiyle bir devrim sorunu olmanın da ötesinde bir sosyalizm sorunudur. Ordu, kadın, çevre, azınlıklar, din, insan hakları, medya, ulusal sorunlar vb. problemler sadece siyasal bir devrimle çözülebilecek gibi değildir. İktidar aygıtının devrimci zor temelinde ele geçirilmesinden sonra da farklı derecelerde problem olmaya devam edeceklerdir. Bugünden bu bilinçle ele alınmak durumundadırlar. Bugün ne kadar fazla yüklenirsen, devrimin toplumsal ve moral değeri o kadar güçlü olacaktır. Ve bugün ne kadar özüne uygun yüklenirsen, problemlerin devrim sonrasına sarkması da o kadar az olacaktır. Gerek halk cephesinin yeni içeriklerinden biri olarak gerekse devletin ideolojik eleştirisinin yeni bir alanı olarak ortaya çıkan bu güçler; hem güncel devrimin olmazsa olmaz dinamiklerinden biri, hem de geçmişte kurulan reel sosyalizmden farklı olarak kurulacak sosyalizmin içeriğini belirleyecek olan dinamiklerdir. Emeğin yabancılaşması ve artı-değer sömürüsü nasıl ki işçi sınıfı dinamiği temelinde ele alınarak gerçekleştirilecek bir devrimle aşılabaksa, devletin asimilasyon, imha, inkâr ve soykırım gibi şiddet içerilmiş ideolojik araçlarla halkları ve sınıfları kendi kimlik, kültür ve tarih değerlerine yabancılaştırması da, bu yeni dinamiğin açığa çıkarılmasıyla aşılabacaktır. Ve bu da bir devrim sorunudur. Ulusal, dinsel, kültürel ve en önemlisi insani yabancılaşma kökenini tabi ki özel mülkiyet rejiminden ve bunun da odağında yer alan emeğin ya-

bancılaştırılmasından alır. Bu yabancılaşma biçimleri özel mülkiyet rejiminden köken almakla birlikte, toplum üzerinde giderek ayrı ve bağımsız tahakkümcü birer güç olmuşlardır. Tam da bu nedenden dolayı bu sorunların aşılması noktasında, işçi sınıfı dinamiğinden görece bağımsız geçiş örgütlülükleri kaçınılmaz nesnel bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Yakınımızdan çok canlı bir örnek olarak Kürdistan Dindarlar Birliği ve Kürdistan Aleviler Birliği böylesi örgütlülüklerdir. Bunlar dinsel yabancılaşmanın Ortadoğu'ya özgü kalıntılarını aşma noktasında ortaya çıkmış geçiş örgütlülükleridir. Geçiş örgütlülükleri derken, devrimle birlikte tasfiye edilecek oluşumlardan bahsetmediğimizi de burada belirtelim. Bir halk İslamı hareketi, bir barış hareketi, bir doğa ve çevre hareketi ya da bir insan hakları hareketi, hatta bir azınlık hareketi siyasal devrimle birlikte yok olması gereken değil; proletarya demokrasisi zemininde yeni devrimci biçimler olarak, kendilerini giderek tek devrimci sınıfa daha fazla katacakları geçiş örgütlülükleri olmak durumundadırlar. Türkiye'de gelişmekte olan Alevi ve İnsan hakları hareketleri ve hatta Çerkes ve Laz dinamikleri de bu temellerde ele alınmalıdırlar. Gelecek açısından bir kadın hareketi ya da bir savaş karşıtları hareketi eğer toplum nezdinde ciddi birer olgu olurlarsa, yine tarif etmeye çalıştığımız temellerde ele alınmalıdırlar.

Bu noktada akla şöyle bir soru gelebilir: Bu problemler işçi sınıfı dinamiğinin bir bileşeni olarak neden ayrı bir kategori olarak daha farklı ve daha özerk bir platformda ele alınmak zorundadır? Bu soruyu, emeğin yabancılaşmasının farklı biçimlerinin ilk orjinlerinden giderek bağımsızlaşarak emek-sermaye çelişkisinin farklı boyutları haline gelmesi ve bu temelde daha özgün örgütlülüklerle üzerine gidilmesi gerekliliği noktasında keskin ağızla açtık. Şimdi biraz daha ağızla açalım. İlk önce bu tip durumların sınıflar mücadelesinin kendi öze-

ğasında zaten mevcut olduğunu belirtmek gerekiyor. İşçi sınıfı iktidar mücadelesi verirken, bunu sadece kendi gücüyle değil ittifaklar temelinde yürütmek durumundadır. Yığın örgütlülüklerine gitmek ve onlarla sınıf ekseninde birleşmek durumundadır. Örneğin işçi sınıfı, kendisinden alabildiğine bağımsız olarak gelişebilen ve devlet laisizmine karşı çıkan ilerici bir halk İslamı hareketiyle ya da erkek egemen ideolojiye karşı çıkan bir kadın hareketiyle ittifak kurmak, bu hareketleri sosyalizm yolunda devrimcileştirmek zorundadır. Yukarda sorduğumuz soruya bir de devletin niteliğinden yola çıkarak değişik sonuçlar elde edebileceğimiz bir perspektifle bakalım: Engels, devleti, "...toplumdan doğan ama onun üstünde yer alan ve gitgide ona yabancılaşan bir güç" olarak tanımlamaktadır. Gitgide topluma yabancılaşan devletin, bu nesnel olumsuzluk fonksiyonunu siyasi tarihimizde en fazla hızlandıran faktörlerden biri -Osmanlı dönemi de dahil- askeri devlet geleneği ve ordu olmuştur. Kuruluş dönemlerinde ordu ile birlikte iktidar bloğunun diğer egemen unsuru olan ticaret burjuvazisinin topluma olan yabancılığı da (yabancılaşma fonksiyonu) sadece iktisadi çelişkiler temelinde olmamıştır. Topluma olan yabancılaşma iktisadi sömürü mantığının (artı değer, kâr, faiz, rant) yanı sıra kozmopolitizm, asimilasyon, inkâr, devleti fetiş haline getirme, ırkçı tarih ve dil anlayışı ve batı güdümlü modernizm gibi olguları da içermektedir. Etnik ve ulusal farklılıklara, ezilen cinse, mezhep ve din çeşitliliğine, halkların emekçi sınıf değerlerine, yukarda saydığımız baskı ve zor aygıtları temelindeki yaklaşım ve bu yaklaşımın tarihsel bir devlet politikası olması, Engels'in, tekel öncesi dönemin devleti için tarif ettiği yabancılaşmayı, kendi özgülümüzde bir kat daha artırmakta, ayrıca daha kompleks hale getirmektedir. Din, dil, kültür ve halk kimliği gibi üst yapı kurumların devletin topluma olan yabancılaşmasında ne kadar etikili olabildiğinin ve nasıl da devlet bilincinin asli ögesi ya-

pılabildiğinin özgül tarihsel örneği feodal Osmanlı, kapitalist TC'de daha üst düzeyde gerçekleşen halka yabancılaşma arasındaki tarihsel sürekliliğin niteliği yani, halklara neredeyse hiç nefes aldırılmamacasına Osmanlı'dan TC'ne geçen egemen zorun daha da artarak sürmesi olgusu, onun, halka ne kadar yabancı olduğunun başka bir eksenindeki göstergesidir. Bu eksen, yabancılaşmanın (özel mülkiyet rejiminden kaynaklanan modern yabancılaşmanın dışındaki ama, bu yabancılaşmanın embryonik biçimi olan yabancılaşma. Bu anlamda "Tarihsel Yabancılaşma" tarihselliği ve tarihsel boyutta olmasıdır. İşçi sınıfının ittifaklar politikası zorunluluğunun yanı sıra, işte bu özgül tarihsel gelişimin kendisi de ulusal, dinsel, mezhepsel, azınlıklar ve yeni toplumsal hareketler dinamiği sorununu ikinci bir boyutta ortaya çıkarmaktadır. Bu boyut, ittifaklar politikasına göre, daha özerk bir bakış açısı ve mücadele yöntemleri açısından da sosyalist politikaların yeni bir alanı olarak kullanılabilir. Yeni dinamik sorunun kavranması ilk önce devlet aygıtının bilince çıkartılması, daha sonra ise ulusal, dinsel ve mezhepsel azınlıkların ve tabii ki Türk ve Kürt halklarının tarihsel emek ürünlerinin- devrimci temelde teorik ve giderek pratik olarak çözümlenmesinden geçmektedir. Bu anlamda yeni dinamik sorununun nasıl ve nereden kaynaklandığına dair olarak üçüncü bir boyutu ele alalım. Ve Lenin'in "Devlet ve Devrim" eserinden bir çözümleme ile başlayalım. Lenin; "... Açıktır ki, yalnız zora dayanan bir devrim olmaksızın değil, ayrıca egemen sınıf tarafından yaratılmış bulunan ve içinde 'yabancı' niteliğinin maddeleştiği devlet iktidar aygıtı da ortadan kaldırılmaksızın, ezilen sınıfın kurtuluşu olanaksızdır." demektedir.

Görülüyor ki, zora dayanan bir devrimle iktidarın ele geçirilmesi tek başına ezilen sınıfların kurtuluşunu sağlamıyor. Burjuva devletin alt ve üst yapıda tüm kurumlarına sinmiş ve bu kurumlarda cisimleşmiş olan ve iç-

selleştirdiği değer yargıları, dűřünme kalıpları ve alışkanlıklarıyla adeta tüm toplum üzerinde bir çok şeyin yanı sıra ruhsal bir hegemonya da kuran bir "yabancı" nitelikten, böylesine temel bir devlet olgusundan söz edilmektedir. Bu olgu hem toplumdan alabildiğine kopuk olmayı, hem de topluma karşı alabildiğine merkezi bir tahakkümü içeri yor. Egemen sınıf, kendisinin topluma olan yabancılığını bu yabancı niteliği halklar ve sınıflar içine de yaymaktadır. Kendi kimliksizliğini (burjuva kimlik), kendi tarihsizliğini (milliyetçi ve ırkçı tarih anlayışını), kendi köksüzlüğünü (koz mopolitizm) ve kendi çarpık dinini (kemalist Laiklik) halklara dayatmaktadır. Egemen sınıf, gerçek halk ve sınıf kimliğinin devletin altını oyabilecek en büyük güç olduğunun bilincindedir. Bu bilinci tarihsel egemen sınıflardan devralarak yetkinleştirmiştir. Bu anlamda Kemalizm, devşirme aristokrasinin kapitalizm dönemindeki biçimlenişidir. Egemen sınıfın emperyalist dönemdeki ilk biçimlenişi olan Kemalizm, ülkenin tek elci aşamaya geçişi ile faşist diktatörlük biçimini almıştır. Fařist diktatörlük, devşirme aristokrasisi ve Kemalizmin tek elci dönemde bir üst düzeyde merkezileşmesi ve bir üst düzeyde iç içe girmesi ile oluşan sömürgeci kapitalist devlet biçimidir. Egemen sınıf geçmişte hegemon olmuş öncüllerinden tarihsel deneyim aktarımı yapmaktadır. Ve bugün bununla sınırlı kalmayarak; ABD'den İsrail'e, Almanya'dan Güney Kore ve Arjantin burjuvazilerine kadar, bu burjuvazilerin tümünden deney aktarımı yapmaktadır. Arjantin'deki Ölüm Mangaları, TC'nin siyasi polis ve Özel Tim'lerince temsil edilmektedir. Üst düzey polis şefleri devamlı olarak ABD'deki polis Akademi'lerinin ve CIA'nın 'konuğu' olmaktadırlar. Özel timler, Alman GSG-9 kont rgerilla timleri ve MOSSAD'dan özel kurslar almaktadır lar. Son zamanlarda Ege'de bunun için bir ada bile kir aladılar!

Askeri temeldeki ilk modern gizli örgüt pratiği olan İttihat ve Terakki'nin, tek elci kapitalizm dönemindeki adı

artık kontgerilladır. Daha açıklayıcı olarak söylersek; yeniçeri askeri gücü, İttihat ve Terakki'nin ordu gücü, Kuvayi Milliye ve Türk Silahlı Kuvvetleri; bunların tümü, kozmopolitizm, komprador yönelim, militarizm ve halkların eritilmesi siyasetini birbirlerine aktarmışlardır. Bu tarihsel birikim, bu tarihsel yönetme erki ve deney aktarımının tekelci dönemdeki biçimlenişi kontgerilla ve kontrgerilla cumhuriyeti'dir. Devlet artık tüm çıplaklığıyla ortadadır ve çok somuttur. Devlet iktidar aygıtında cisimleşen yabancı nitelik, kontrgerilladır. Asker, sivil ve paramiliter yapısıyla bu oluşumun topluma yayılan ahtapot kolları, yabancı niteliği bir virüs etkisi ile yaygınlaştırmaktadır. Ahtapot kolları; mahalle muhtarlarından lise müdürlerine, mafyadan dini kuruluşlara, sendika ağalarından üniversite yönetici zümrelerine ve belediyelere kadar uzanmaktadır. Benzetme yapacak olursak; virüs etkisi doğal olan değil, biyolojik amaçlı silah olarak laboratuvar bizzat insan eliyle üretilen bir virüs etkisidir. Doğru bir benzetme ile bu virüs, genetik DNA teknolojisinin bir ürünü diyebiliriz. İnsanın insana, insanın kendi emeğine yabancılaşması, bu yetkinleştirilmiş egemen zorun virulans etkisinden kaynaklanmaktadır. Ve yine bu virüs etkisi etnik, mezhepsel, kültürel ve tarihsel çeldiricilerle (kışkırtma, çarpıtma ve özünü boşaltma vb.) sınıf karşıtlıklarının üzerini örterek yabancılaştırmanın bir diğer yüzünü yaratmaktadır. Egemen sınıf, merkezi bir devlet olgusu olarak kendinde var olan bu yabancı niteliği, iktidarını ebedileştirmek ve yüksek sesle sorgulanmasını önlemek için ahtapot kollarıyla topluma yaymaktadır. Devlet ulusal, dinsel, mezhepsel azınlıkların ve Kürt ulusunun toplumsal ve demokratik hak arayışlarına olan tahammülsüzlüğünü ve milliyetçi öfkeyi ahtapot kollarıyla topluma yaymaktadır. Ve tabi tüm bunlarla birlikte halk İslamına, özgür kadın kimliğine ve ilerici ve evrensel insan hakları hareketlerine olan karşıtlığını da "kutsal ve milli aile", "hukuk devleti" ve "vicdan ve din hürriyeti" al-

datmacaları ile topluma yaymaktadır. Ve bu durum, insanlığı (Anadolu insanını) düşünsel ve moral değerler açısından kırıp geçiren "biyolojik silah" temelindeki bir virüs etkisidir. Bunun panzehiri ise işçi sınıfı ideolojisi, sınıfın maddi gücü, devrimci parti ve halklar cephesidir... Sosyalizmdir.

Günümüzün virüs etkisi ortaçağ karanlığında insanları birer sinek gibi öldüren vebadan daha tehlikelidir. O dönemin serfleri hiç olmazsa ölmekle, derebeyinin avuç açtıran, yoksulluktan süründüren zulmünden kurtuluyorlardı. Günümüz virüs etkisi ise insanları yaşayan ölümlere ve yaşayan siyasi paryalar topluluğuna çeviriyor. Bu anlamda günümüz sistemler hiyerarşisi ortaçağa nazaran insanlığı daha fazla ele geçirmiş, kan ve zulüm siyasetinin ötesine geçmiştir.

Ulusal, dinsel, mezhepsel azınlıklar ve yeni toplumsal hareketler, kendi tarihsel ve güncel bilinçleri ile parçalamak üzere kilitlenmeleri gereken hedefi; yani devlet iktidar aygıtında cisimleşen yabancı niteliği doğru çözümlmek zorundadırlar. Ama devrimci partiler bu konuda daha fazla çözüm gücü olmak durumdadırlar. Çünkü Türkiye özgülünde devlet, toplum ve devrim tahlillerinde Marksizmin genel geçer kıstaslarının ötesine geçememişler, dogmatik ve tarih dışı çözümlerle halkları sınırlandırmışlardır. Kilitlenmemiz gereken hedef, iktidar aygıtında cisimleşmiş olan yabancı niteliktir. Bu yabancı niteliğin adı; asimilasyon, ekonomik ve politik soykırım, inkâr, şovenizm, kozmopolitizm, devlet fetişizmi, Kemalist laisizm, kontracı ve milliyetçi İslam, Batı taklitçiliği ve modernizm, edilgen rızası üreten medya, Anadolu gençliğini atomize eden TC ordu gerçekliği, kadını ezen ve köleleştiren "kutsal ve milli aile" ve erkek egemenliği ve son olarak doğayı çölleştiren kapitalist endüstridir. Yani tekelci sömürgeci faşist diktatörlüğün militarist üst yapı kurumlarıdır. Tekelci kapitalizm, kendi öncüllerinden dev-

raldığı mirasla, iktidar aygıtında daha üst düzeyde ci-
simleştirdiği bu yabancı nitelik aracılığıyla, günümüzde sa-
dece halkları köreltmekle kalmamış, sınıf bilincini de kö-
reltmiş ve sınıf körlüğü yaratmıştır. Üst yapı kurumlarının
en önemli işlevi; işçi sınıfının, tarım proletaryasının ve
diğer emekçi kesimlerin iktisadi sömürsünün (kâr, faiz,
rant) ve bu sınıfların ekonomik- demokratik sorunlarının
(ücret, sağlık, konut, sendika, kooperatif vb.) üzerine ört-
mesidir. Hem temel tarihsel siyaset tarzı olarak hem de em-
peryalist güdümlerle giderek daha da kristalize olan bu ya-
bancı nitelik; sınıf bilinci, sınıf kavrayışı ve sınıf
karşıtlığının üzerini örten bir şal işlevi görmektedir. Ancak
bu basit bir şal değildir. Militarist ve manüple edilebilir bir
şaldır. Şalın, denizin doğal tabakasını çoraklaştıran trol ağ-
ları cinsinden olan militarizmi; işçi sınıfı, tarım pro-
letaryası, kent ve kırsal yoksulları, ulusal, dinsel, mezhepsel
azınlıklar ve Kürt ulusunun kimlik ve sınıf bilincini çor-
aklaştırmaktadır. Şalın manüplasyon işlevi ise devletin
ideolojik üst yapı kurumları içinde en etkili olan medya
aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. İşçi sınıfı için; şalın alt
yapıyla birleşmiş militarist işlevinin sonuçları, tenkisatlar,
sendikasılaştırma ve daha fazla artı-değer sömürsü olur-
ken, manüplasyonun sonuçları ise İstanbul işçisinin Zon-
guldak işçisine sınıf desteği vermemesi ve yine her iki şeh-
rin ve diğer merkezlerdeki proletaryanın KUKM karşısında
"sempatik bir tarafsızlık bilinci" kazanamamasıdır. Mi-
litarist ve manüple edilebilir şalın bu denli etkili ola-
bilmesinin bir nedeni de işbirlikçi, reformist ve sosyal ajan
dinamiklerin varlığıdır. Bunlar, temel biçimleri ile ör-
neklendirecek olursak; korporatist sendikalar, sendikal bü-
rokrasiler, (özel olarak Metal-iş, Haber-iş, genel olarak
Hak-iş, Türk-iş ve Türk Kamu-Sen vb.) Alevi bürokrat bur-
juvazisi, Kemalist Alevi dernek ve dergileri, halk kimliğini
devlet kimliği ile uzlaştıran ya da onun içinde eriterek
bürokrasi ya da ticarete yükselmeye çalışan bazı ulusal

topluluklar içindeki sermaye çevreleri, burjuva feminizmi ve son bir örnek olarak Anadolu halk İslamı içindeki ajan rolü sabit olan ve bölgelere göre milliyetçi, kontracı, siyasal ve liberal biçimler alan RP tipi ordu icazetli İslam... Bu işbirlikçi reformist ve ajan dinamiklerin en önemli özellikleri, ezilenler kategorisini temsil ediyor gibi görünmeleridir. Ezilenlere ihanet etmelerine rağmen, halen ihanet ettikleri kesimin temsilcisi sıfatını taşıyor olmaları, bir yandan devrimci hareketin güçsüzlüğünün göstergesi olurken, bir yandan da üst yapı kurumlarının güçlülüğünü göstermektedir. Devlet kendi ulusal ve sınıfsal baskısının yanı sıra, sermaye ve bürokrasinin artık yiyicileri olan bu alt örgütlenmeler aracılığıyla da ezilenleri kontrol etmeye çalışmaktadır. Bir Bayram Meral işçi sınıfını peşkeş çekmeye çalışırken; bir İzettin Doğan, Cemal Şener ve Rıza Zelyut gibileri de Alevi toplumunu devletçi Kemalist kimlikle eritmeye çalışmaktadır. Orta ölçekli bir fındık kırma ya da çay işleme fabrikasına sahip olan bir Gürcü ve Laz, yine ailesi tarafından Harp okuluna gönderilen bir Çerkes genci, çok kısa sürede kendi halk gerçekliklerine alabildiğine karşıt ve kendi halkını ehlileştirmekle vazifelendirilmiş bir ajan konumuna gelebiliyorlar. Yine Fetullahçılar, Nakşibendiler, Nurcular ve Refah Partisi'nin ordu ve sermaye icazetli İslama yaklaşımları, Anadolu halk İslam içinde ajan bir rol oynamaktadır.

Anadolu topraklarında yaşayan bir kısım ulusal topluluk ve azınlığın genel demokratik talepler konusunda ve ulusal topluluk ve azınlıklar (statüleri) konusunda halen tepkisiz olmalarının önemli bir nedeni, ilk varoldukları topraklarda onlara dayatılan sürgün ve katliam politikaları karşısında, sonuç olarak direnmekten vazgeçerek, tercih anlamında bu topraklara gönüllü olarak göç etmiş olmalarıdır. Yani Anadolu'yu, gelmiş oldukları memleketlerine tercih etmişlerdir. Bu aslında zorunlu ve kaçınılmaz olan bir tercihtir. Balkanlar'daki Slav yönetiminden kaçan müslüman

Arnavut ve Pomak'lar, Kafkasya'daki Rus zulmünden kaçarak gelen müslüman Gürcü ve Çerkesler bu konumdadır. Anadolu'da yer alan bu topluluklar, kendi dil ve kültür özelliklerini çeşitli düzeylerde korumakla birlikte, bunu demokratik ve siyasal talepler veya örgütlülükler düzeyine çıkarmamaya, bilinçli olarak özen göstermişlerdir. Bu bilinçli fren etkisinin bir nedeni egemen ulus milliyetçiliğinin yarattığı şovenizm iken, bir nedeni de özellikle İttihat Terakki dönemindeki azınlıkların mülksüzleştirilmesine ortak edilmeleri; diğer bir neden ise İslamiyetin ulusal kimlikten baskın hale gelmiş olmasıdır. Yani ulusal yabancılaşmadır. Bu duruma getirilmiş halkların öncü sosyalistleri ve yurtseverleri, geçmişin özeleştirisi temelinde, anti-şovenist bir tutumla, gerçek halk kimliğini gerici ve ırkçı İslamın içinden çekip çıkarmalı, bunun savaşımını vermelidirler. Çerkes sosyalistleri, Çerkes kimliğinin gerici İslam ve MHP eliyle faşizmin aleti olarak kullanılmasına karşı ne kadar savaşmaktadır? Özellikle ordu ve MİT içine çöreklenmiş olan sosyal ajan Çerkesleri ne kadar teşhir etmektedirler? Çerkes Ethem gibi devrimci bir komutanı tasfiye eden TC ordusunun başında 1990'lı yıllarda sosyal ajan ve devşirme bir Çerkes generali (Doğan Güreş) olmasını, Çerkes halkı nasıl algılamaktadır? 1970'li yıllardan günümüze değin yayın hayatını sürdüren "ÇVNEBURİ" adlı Gürcü dergisi ve bunun etrafında toplanmış olan Gürcü aydınlar, Türkiye'de birbuçuk milyon Gürcü yaşadığını söylüyorlar. Ve "KARTVELİ" (Gürcü) kimliği ile ilgili bir çok tarih ve kültür araştırması yapıyorlar. Peki bu aydınlar, kendisi Gürcü olan ve Fatsa direnişinin sembolü olan Terzi Fikri hakkında ne düşünüyorlar? Fikri öldürüldükten sonra, Gürcü'lerin yoğun olarak yaşadığı kendi köyüne gömülmesine bizzat Gürcü köylülerinin engel olma girişimi hakkında ne düşünüyorlar? Peki, Fikri katledildiğinde sıkıyönetim komutanlarından olan ve daha sonra Genelkurmay başkanlığına kadar yükselen, Gürcü paşası Necip Torumtay

hakkında ne düşünüyorlar? Gürcü aydınları devrimci değerlerine sahip çıkmalı, Gürcü köylülüğünün düşürülmüşlüğüne karşı ilerici bir perspektif çizmeli ve kendi içindeki devşirme-ajan unsurları teşhir etmelidir.

Karadeniz ve Kafkasya'nın "otokton" halkları Anadolu devrimini Kuzey ve Güney Kafkasya'ya taşıyacak bir güce, böylesine sosyalist bir bilince ulaşmanın plan ve programları için hızla organize olmalı, ortak platformlar yaratmalıdırlar.

Kafkas halk kökenli toplulukların dil, kültür ve tarih konularında kendilerini toplumun ana gövdesini kısmen ve olabildiğince ayırıştırmakla birlikte, bunu ön plana çıkarmamaya ve siyasallaştırmamaya özen göstermiş olmalarının tarihsel nedenler dışındaki güncel nedeni, kapitalizm ve kapitalizmin gelişimi ile bu topluluklar içinde serpilen sosyal-ajan tabakaları varlığıdır. Bürokrasi, ordu ve sermaye sınıfları içinde yer edinmiş ve yer edinmeye çalışan bu sosyal ajan tabakaları, kendi ulusal topluluklarını sınırlandırmakta, ehlileştirmekte ve kimi kez koz olarak kullanmaktadır. Otokton halkların yurtsever öncüleri, devrimci ve sosyalistleri bu kesimlere yüklenmeli ve bu kesimleri teşhir etmelidir.

Azınlıklar ve ulusal topluluk dinamikleri resmi Türk düşünce tarihinden, milliyetçi tarih yazımından ve Türk bürokrat aydın geleneğinden kopma sürecindedirler. Bu gelişim süreci ile birlikte **iki** noktaya dikkat çekmek gerekiyor:

Birincisi: yeni somutluklarla (Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve halklar sosyalizmi) ilgilenmemek, teorik düzeyde azınlık ve ulusal topluluk dinamiklerini ve bu dinamiklerin içinden çıkmış olan aydınları ve devrimcileri açmazlara düşürecektir.

İkincisi: "teorisi olmayan tarihçi, tarih yazımı için gerekli temin edebilir fakat kendisi tarih yazamaz"... Tarihi resmi ideolojinin tekeliinden kurtararak, halk ile birlikte

yeniden yapılandırmak isteyen öncü aydın çevreler, ideolojisiz ve teorisiz olunamayacağını bilmek durumundadırlar. Halk, sınıf ve tarih gerçekliklerini ete kemiğe büründürmek için yola çıkan ulusal, dinsel ve mezhepsel azınlık dinamikleri ideolojik ve teorik silahlarını mutlaka kuşanmalıdırlar.

Evet, günümüz tekелci döneminde, "YDD" koşullarında az gelişmiş ülkelerde, yeni tip sömürgelerde ve özellikle özgül Türk devlet aygıtı söz konusu olduğunda üst yapı etkileşimlerine uygun ölçüde, geçmiştekinden daha farklı ve daha geniş çözümler üretmek gerekiyor. Üst yapı unsurlarının devlet mekanizmasındaki etkinliği ve ekonomik alt yapı ile olan ilişkilerini bugün yeniden ele almak, YDD'nin kapitalist devlet biçimlerini yeniden çözümlemek gerekiyor. Tabi bunu bazılarının yaptığı gibi mücadeleden kopuk, teorik bir uğraş derecesine düşürmeden bizzat pratik mücadelemizle gerçekleştireceğiz. Günümüzde ortaya çıkan yeni sorunlar ve eskinin gizli kalmış ve reel sosyalizmin çözülmesi ile iyiden iyiye açığa çıkmış olan sorunları Marksizm-Leninizmin dogmatik kavranışının eski teorik kalıpları ile çözülemez. Bugün, ne kadın sorunu, ne çevre sorunu, ne insan hakları, ne siyasal İslam, ne antimilitarizm ve ne de ulusal, dinsel ve mezhepsel azınlıklar sorunu eski teorik kalıplara sığmamaktadır. Görülmektedir ki, özellikle devletin üst yapı öğelerinin çözülmesi ve bu öğelere karşı bir savaşım tarzı geliştirilmesi eksik kalmıştır. Reel sosyalizmin, devlet aygıtında cisimleşmiş olan yabancı niteliği çözümleyememesinin, bunu aşamamasının gerçek nedeni ne idi? Ve yine Reel Sosyalizmin pratiğinin "kapitalizmden" daha yüksek ve daha yeni bir emek üretkenliği yaratamamasının nedeni neydi? Komünist Cumartesi'lerin devamı neden getirilemedi? Evet, tüm bunların temel nedeni devlete ve topluma salt ekonomik bir kategori olarak yaklaşılmış olmasıdır. Devlet, sadece iktisadi sömürü aygıtı değildir. O, aynı zamanda ideolojik, si-

yasal ve kültürel bir aygıttır da. Ve toplumsal artı-değerin eşit dağıtılması da tek başına iktisadi sömürüyü ve devleti ortadan kaldırmıyor. Reel sosyalizm pratiğinde devlet giderek "sönmesi" gereken bir geçiş devleti olmaktan ziyade giderek kalıcılaşan ve toplumun üzerine çöreklenen bir devlet olmuştur. Çünkü devlet, sosyalizme geçiş sürecinin toplumsallaştırıcı aygıtı rolünü oynayamamış, giderek bürokratlaşan, hantallaşan ve merkezileşen ve tüm bu yönleriyle de sınıfsız topluma değil; kapitalist restorasyon yoluna giren bir devlet olmuştur. Bu gelişimde, devletin Çar otokrasisinden ve yüzyılların doğu despotizminden devrildiği ve kendi aygıtında cisimleştirdiği ve ahtapot kollarıyla tüm topluma yaydığı üst yapı kurumlarının (hukuk, felsefe, din, kültür, moral değerler, gelenekler), işçi-köylü devleti temelinde süreç içinde tasfiye edilememesi büyük etken olmuştur. Ekim devrimi, geniş bir tarihsel süreç içinde, zamanla, siyasal devrimi (İktidarın zorla ele geçirilmesi) toplumsal ruhta bir siyasal devrim aşamasına (İktidar aygıtında maddeleşen "yabancı nitelik"in tümünden parçalanması ve insani kurtuluşun; komünizmin eşiği) taşıyamamıştır. Reel sosyalizm pratiği göstermiştir ki, devletin sönümlenmesi eğilimi ile iktidar aygıtında maddeleşen "yabancı nitelik"in tümünden parçalanması arasında çok büyük bir diyalektik ilişki vardır. Giderek parçalayamadığınız bir şey nasıl yok olacaktır? Parçalama işini yapmaya yetenekli "tek" sınıf olan proletaryada sosyalist kişilik değerleri geliştirilemiyorsa, engelleniyorsa ve hatta baskılanıyorsa, kapitalizmden daha yüksek ve daha yeni bir emek üretkenliği nasıl gerçekleştirilecektir? Ve yine "yabancı nitelik" nasıl parçalanacaktır? Reel sosyalizm işçiyi toplumsallaştıramamış, küçük burjuvazi ve köylünün üzerine inat ve sabırla gitmek yerine onu diktatörce baskılamış, böylece bu kesimlerdeki burjuva hayallerin canlı tutulmasına neden olmuştur. Reel sosyalizm daha genel olarak "insan"ı canlı özünden koparmış, onu

nesneleştirmiş ve giderek hiçleştirmiştir. Emek üretkenliğinden koparılmış, kapitalizme yetişme ve geçme mantığıyla koşullandırılmış bir sınıf sonuçta bir "hiç"tir. Üretimden daha çok (sadece ekonomik üretim değil, hayatın her alanını içeren sosyal, siyasal, kültürel, sanatsal ve felsefi üretim) tüketim ve bölüşüm kalıplarını düşünür hale getirilmiş bir toplum, hiçleşmenin eşiğindeki bir toplumdur. Ve nitekim öyle de olmuştur. Sovyet işçisi sosyalizmi geliştirme değil, kapitalizme yetişme ve geçme mantığıyla ele alınarak makinanın bir uzantısı haline getirilmiştir. Tarihsel nesnellik ve bilinçli insan iradesi arasındaki canlı diyalektik bağlar koparılmıştır. Emek-sermaye çelişkisi, toplumsal artı-değerin bölüşümü, işçi sınıfının üretim, dağıtım ve bölüşümdeki demokratik söz hakkı ve belirleyiciliği... Tüm bunlar dogmatikçe kavrandığı için gerek sınıfa gerekse bilinçli insan iradesine ekonomistçe ve devrimci moral değerlerden yoksun olarak yaklaşılmış; bireyin ve sosyal toplulukların siyasal, kültürel, felsefi ve sanatsal boyutları alabildiğine indirgenmiştir. Bilim, yüksek emek üretkenliği ve insanın yetkinleşme arayışı temelinde değil, ABD'nin uzay teknolojisine ve yine onun atom sanayiine endekslenmiştir. Edebiyat, sanat ve felsefe SSCB Bilimler Akademisi ve onun alt örgütlenmeleriyle tek elden yönlendirilmiş, özgürlük tutkusu ve toplumsal gerçekçilik bürokrat devlet aydınlarının sansürü ile boyutsuzlaştırılmış, estetik değerini kaybetmiştir. Kızılıordu 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Sovyet halklarının "Ruslaştırılması" ve kendi halk gerçekliklerinden koparılmasına hizmet etmiş, sözde devrim mahkemeleri olan "Çeka" mahkemeleri halk mahkemesi olmaktan çıkarılmış gizli ve halka kapalı hale getirilmiştir. Oysa ne olursa olsun sosyalist bir devletin, örgütün veya kişinin kendi halkından ve dünya'dan saklıya almak her hangi bir güdüştü olmamasıdır. Devrimci ötek; özellikle Güney Asya ve Kafkas halklarının toplumsal topluluk ve öznlük ge-

runlarına karşı inatçı ve sabırlı bir devrimci tarz yerine inkârcı, aşırı merkeziyetçi ve eşitsiz yaklaşmıştır. Bu konuda Lenin'in, Rus olmamasına rağmen Stalin'i "Büyük Rus Şovenisti" olarak şiddetle eleştirdiğini "Son Mektuplar"ından biliyoruz. Kimi siyaset tarihçilerinin Gürcü kökenli Stalin için "Rusofil" saptaması düşündürücüdür.

Bugün, Türk devlet aygıtının ve diğer üst yapı aygıt ve öğelerinin çözümlenmesinde, geçmişten devralınan bazı hastalıklar halen sürmektedir. Ülke orjinalitesi temelinde halk, sınıf ve özellikle tarih gerçekliğinin çözümlenmesinde belirli siyasi körlükler* yaşanmış ve bu alanlardaki teorik açılımların güdük kalması, ister istemez devlet iktidar aygıtındaki "emperyalist etki"nin abartılmasına yol açmıştır. Emperyalist etki, yani dış dinamik belirleyicilik düzeyine çıkartılarak abartılmıştır. Hatta ülke sathının bir tür emperyalist "işgal" altında olduğu vurgulanmıştır. Ve her nasılsa işgal edilmiş bir ülkenin orduları Kürdistan'ı sömürgeleştirebilmiştir: Emperyalizmin tekelci Türk kapitalizmi ile içsel olan yönü ile Türk devlet aygıtının kendi özgül tarihsel gelişimi ve kendi özgül ideolojik üst yapı kurumları arasındaki farklar net bir şekilde ortaya konulmamıştır. Örneğin 1960'lı yıllarda "Bağımsız Türkiye" sloganı ya da "ORDU, GENÇLİK elele"vb. sloganlar ne tekel dışı burjuvaziye, ne bürokrasiye, ne de orduyu hedef almıştır. Hedefi* daha çok ABD ile özdeşleştirilen sağ iktidarlar ve bir kısım tekeller olmuştur. Ve yine bu slogan Kürdistan'ı görmeyen ve onun "uluslararası sömürge" statüsünü yok sayan bir işleve sahip olmuştur. Anti-emperyalizm ABD'yi hedef aldığı kadar Avrupa emperyalizmini ve işbirlikçi devlet aygıtını da tümünden hedef almalıdır. Bu, günümüz için özellikle çok daha fazla böyledir. Devlet iktidar aygıtında emperyalizmin sadece işbirlikçisi olabilen ve bununla sınırlı olan bir sınıfı görmek en büyük yanılsamadır. Bu bakış TC devlet aygıtının tarihsel özgül gelişimini görememektir. TC, emperyalizmin

basit bir kuklası değildir. Onun, kendine özgü yönetim ve baskı aygıtları ve militarist üslupları vardır. Ve bunların hiçbirini emperyalizmden devralmamıştır. Kendi özgül gelişiminin ürünüdürler. Örneğin, günümüzden örnek verilecek olursa TC'nin Kıbrıs, Güney Kürdistan ve PKK ile ilgili politikaları emperyalizmin bu alanlardaki politikalarıyla her zaman bire bir uyuşmaz. Bunun en büyük nedeni ulus, ulusal topluluk ve azınlıklara karşı TC devlet aygıtında tarihsel olarak cisimleşmiş olan yayılmacı, ırkçı, inkârcı ve imhacı yönelimdir.

Bu konu mücadele ve mücadele yöntemleri açısından, ittifaklar ve toplum çözömlenmesi açısından alabildiğine önemli bir konudur. Devletin niteliği, toplumun ve devrimin niteliği; her üçü de kopmaz bağlarla birbirine bağlıdır. Devletin niteliğinin yanlış çözömlenmesi ya da soyut, tarih dışı ve metafizik temelde değeriendirilmesi toplum tahlilini de, devrimin karakterini de aynı derecede yanlış ve eksik değeriendirmeye neden olacaktır. Egemen blok unsurlarının emperyalizm ile ve birbirleriyle olan iç bağlantıları netçe ortaya konulmalıdır. Emperyalizm ile tekelci burjuvazinin, tekel dışı burjuvazi ile tekelci burjuvazinin, ordu ile tüm burjuva kesimlerin ve emperyalizmin dö-nemsel ittifakları, çıkar birliktelikleri ve karşı saldırı konusundaki taktik-stratejik çelişkileri ortaya konmalıdır. Ve yine iktidar aygıtının kendi öncüllerinden ne tür tarihsel deneyim aktarımları yaptığı ve günümüzde diğeri devletlerden de ne tür deneyimleri kendi iktidarında cisimleştiirdiği bir bir çözömlenmelidir. Devlet iktidar aygıtında cisimleşen sadece "emperyalist işbirlikçilik" midir? Ayrıca "işbirlikçilik" basit bir kukla olmak demek midir? TC, kozmopolitizmi, halkların eritilmesi siyasetini, ekonomik ve politik soykırımı, milliyetçi ve kontracı İslamı... tüm bunları emperyalizmden mi devralmıştır? Tabiki hayır! Bunları kendi öncellerinden yani devşirme aristokrasiden, it-tihatçılardan ve Kemalistlerden devralmıştır. Ayrıca "em-

peryalist işbirlikçilik" sadece, iktidar bloğunda yeralan tekelci burjuvazinin mi bir asli karakteridir? İşbirlikçilik ordu ve bürokrasinin de önemli yönlerinden biri değil midir? İşbirlikçiliğin tekeldışı burjuva kesimlere yansıyan yönü, örneğin TOBB-MÜSİAD ve Anadolu sermayesine yansıyan yönleri hiç yok mudur? İşbirlikçi olan, egemen sınıf içindeki küçük bir azınlık mıdır sadece? Ordu, bürokrasi ve tekel dışı sermaye kesimleri işbirlikçilerinin toplum nezdinde sorgulanmasını önlemek için kitlelerin zihninde binbir türlü mistifikasyon ağları örmemekte midirler? Ve bu konuda tekelci burjuvaziye göre daha fazla çaba göstermiyorlar mı? Alman mallarını boykot ettiren ve sözde "anti-siyonist", "anti-emperyalist" söylemden geri kalmayan bu kesimler kapalı kapılar ardında MOSSAD'la, Alman emperyalizmi ve onun kontrgerilla timleriyle işbirliği yapmıyorlar mı? Ve yine bu kesimler, emperyalist işbirlikçiliği özgül Türk devlet aygıtı hamuru ile yoğurarak yerel bir görünüm vermekte tarihsel bir ustalığa sahip değil midirler?

Emperyalist işbirlikçilik, egemen sınıfın sadece küçük bir azınlığının özelliği değildir. Ve emperyalist işbirlikçilik egemen sınıfın tek başına asli bir unsuru da değildir. Dış dinamiklerden (Emperyalizm) bağımsız bir iç dinamik düşünülemez. Ancak dış dinamiklerin 'mutlak' belirleyiciliği temelinde bir iç dinamik de hiç mi hiç düşünülemez. Dış dinamiklere abartılı ve öznel vurgu, kendi devlet aygıtını tanımamaktır. Kürt başkaldırılarından 1 Mayıs 1977 katliamına, Sivas katliamından Gazi mahallesi katliamı ve olaylarına kadar tüm bu olaylarda 'mutlak' emperyalist parmak ya da yabancı istihbarat örgütleri, radikal İslamcılar vb. aramak TC devlet aygıtının militarist özgüllüğünü ve emperyalizmin TC devlet aygıtına içsel olan yönlerini hiç tanımamaktır.

Devletin niteliği üzerinde bu kadar durmamızın nedeni yeni dinamik sorununu en çığrından çıkmış biçimiyle açığa

çıkarmış olmasındandır. Yeni dinamiğin açığa çıkarılması, tüm çıplaklığı ile devletin açığa çıkarılmasıdır. Bu, giderek devletin aşılması mücadelesidir. Ve mücadelenin yeni itici güçlerindendir. Emek-sermaye çelişkisi üzerine de tarihsel bir süreklilikle yaratılan ideolojik bulanıklıkların temizlenmesi savaşın da - işte tam da bu noktada - azınlıklar, ulusal topluluklar ve toplumsal hareketler dinamiğinin kaçınılmaz etkili rolü açığa çıkmaktadır. İşçi sınıfı ile yeni dinamiğin en önemli kesişme noktası burası olmaktadır. Özellikle tarihsel ve kültürel boyutuyla güçlü bir damara sahip olan "Halklar Dinamiği"; (Ulusal, dinsel, mezhepsel azınlıklar) işçi dinamiğine sınıfın kendi maddi koşullarının (İktisadi çelişki) ötesinde büyük bir aktivite kazandıracaktır. Halklar dinamiği TC'li alt ve üst yapısıyla toptan sorgulayan, devleti ve devlet merkezli Türk ulus fetişizmini, egemen ulus milliyetçiliğini parçalamayı hedeflemiş ve bunu bir iktidar, bir devrim sorunu olarak tarihsel boyutuyla ele alan bir dinamik olmalıdır. Bu dinamik; gerek sınıfsal ittifak gücüyle, gerek devletin özgül tarihsel gelişimine cepheden yönelen özerk bir mevzi olmasıyla ve gerekse de devlet aygıtında cisimleşmiş olan "yabancı nitelik" in bugünden aşılmasının devrimci çabası olarak halklar sosyalizminin yeni bir alanı, yeni bir itici gücüdür. "Halklar" terimi bundan böyle soyut ve ajitatif değil, canlı ve somut içeriğiyle gerçekçi ve pratik-politik yönleriyle ele alınmalıdır. "Halklara Özgürlük" ve "Halkların Kardeşliği" denildiğinde artık her halkın, her ulusal topluluğun ve her azınlığın ekonomik, demokratik ve kültürel talepleri pratik-teorik birer devrim sorunu olarak karşımızda durduğu bilinmelidir.

Devlette cisimleşen "halklara esaret" ve "halkları düşürme ve birbirine kırdırma" siyaseti iken, devrimci partide cisimleşmesi gereken tabi ki soyut bir enternasyonalizm, soyut bir evrensellik ve ajitatif bir "halklar" vurgusu olmaz. Yeni dinamik; ulusal, dinsel, mezhepsel azınlıkların,

ulusal yabancılaşmayı yaşayan Sünni Türklerin ve diğ er toplumsal hareketlerin devletle varolan güncel ve tarihsel tüm özgün ve temel çelişkilerinin devrimci çözümünü içeren özerk bir sınıf bileşenidir. Bu dinamik (Halklar Cephesi) Türkiye ve Kürdistan'da halklar sosyalizminin yeniden üretiminin tarihsel boyutlarından ve tarihsel dinamiklerinden biridir. Yani halklar dinamiği bilimsel ve devrimci çabalarımızla, üst düzeyde ve evrenseli yakalamaya çalışan bir ideolojik sentezin adı olmalıdır.

İŞÇİ SINIFI VE HALKLAR CEPHESİ

Sınıflar savaşımlı, karşıt temeldeki iki temel sınıfın (burjuvazi ve proletarya) kavga ettikleri bir eksenle böylesine bir "saf"lıkla yürümüyor. Sınıflar savaşımının proletarya dışında birçok dinamiği vardır. Ve bu dinamikleri de "en devrimci sınıf" olan proletarya gibi, iktidar için siyasal savaşım yürütmektedirler. Yürütme potansiyeline sahiptirler. (En azından böyledirler.) Türkiye gerçeğinde işçi sınıfının nesnel devrimci konumu ve halkları sosyalizme götürecekt en devrimci sınıf olması ile; işçi sınıfının öznel, güncel ve pratik konumlanışı arasında bir kopukluk vardır. İşçi sınıfı günümüz itibarıyla iktidar hedefine kilitlenmiş bir özne fonksiyonunda değildir. Bunun, birçok şeyin yanı sıra çok önemli özgül bir tarihsel nedeni vardır ki; bu da Türkiye işçi sınıfının ilk oluşum itibarıyla devlet tarafından imtiyazlı koşullarla donatılmış olmasıdır. Türkiye işçi sınıfı kapitalizmin gelişim özelliklerinden dolayı (Prusya tipi ve geçikerek) ilk başlarda büyük ölçüde devlet güdümlü ve devlet merkezli bir sınıftır. Türkiye kapitalizmi; banka ve sanayi sermayesinin merkezleşmesi ve yoğunlaşmasıyla MALİ OLİGARŞİ'yi oluşturma sürecine ancak 1950'lili yıllardan sonra girmiştir. 1923'de, Emperyalist bağımlılık ve henüz oluşmuş Türk ticaret burjuvazisinin feodal gericilikle uzlaşması, kapitalizmin aşırı siyasallaşmış, askercil, aşırı devletçi ve gecikerek gelişmesine neden olmuştur. Bu çerçevede işçi sınıfı kırlarda mülksüzleşerek, ardısıra şehirlerde proleterleşme çizgisi izlememiştir. Kırlardaki küçük özel mülkiyetinden kopmaksızın devlet tarafından ayrıcalıklı bir sınıf olarak örgütlendirilmiştir. İşte

bu iktisadi gelişim çizgisi proletaryanın "kendisi için sınıf olma" kavrayışını geçiktiren en önemli tarihsel nedendir. Türkiye proletaryası ancak 1950'li yıllardan sonra ve özellikle 15-16 Haziran olaylarıyla - "kendisi için sınıf olma" kavrayışı olmasa bile -burjuvazinden farklı bir sınıf olduğunu ve kısmen sınıf bilincini kavramıştır. Tekel öncesi dönemin proletaryası bir "devlet sınıfı" iken, tekelci kapitalizm döneminde artık kendisi için sınıf olma sürecine girmiştir. Ve özünde o her ne kadar devletçi bilinç ve kimlikten kopamamış olsa da artık emekçi bir sınıftır. Tekel öncesi dönemde de nesnel olarak emekçi bir sınıftır, ancak sınıf kendi öznel-maddi gücüyle bunu pratiğe yansıtmak gücünden yoksundur. Bu anlamda sözünü ettiğimiz emekçilik nesnel olan değil öznel ve pratik olan emekçiliktir. Geline süreçte, işçi sınıfının iktidara kilitlenememesinin iktisadi tarihsel arka planı yukarda söylediğimiz gibi kapitalizmin Prusya tipi ve gecikerek gelişmesi ve **sınıfın imtiyazlı konumudur**. Bu tarihsel arka planın iktisadi yön kadar önemli olan diğer unsurları; yani komünist bir öncünün olmayışı ve iktidar aygıtında cisimleşmiş olan ideolojik-politik üst yapı kurumları da kilitlenememenin en önemli nedenleri arasındadır. Egemen ulus milliyetçiliği, şovenizm ve sosyal şovenizm sınıf bilincini körelten ve sınıfı radikal mücadeleden alıkoyan en önemli nedenler olmuştur.

Tüm bunlardan sonra diyebiliriz ki; iktidarın fethedilmesi sadece en devrimci sınıfla (proletarya) değil, diğer emekçi sınıf ve halk dinamikleriyle birlikte başarılacak olan bir mücadeledir. En devrimci sınıf olan proletaryanın iktidarı aldıktan sonra Marx'ın belirlemesiyle "toplumsal ruhta bir siyasal devrim" yaratmasının en büyük teminatı, kendisini de bir sınıf olarak yok etme gücüyle sosyalizmi gerçekleştirmeye yetenekli TEK sınıf olmasıdır. Tek başına iktidarın ele geçirilmesi "siyasal bir devrim" iken, ele geçirilen iktidarla eski üretim biçiminden tarihsel olarak daha üst düzeyde bir üretim biçiminin (sosyalizm)

gerçekleştirilmesi, "toplumsal ruhta bir siyasal devrim" olmaktadır. Devrim öncesi iktidara uzanmanın EN devrimci sınıfı olan proletarya devrim sonrası sosyalizme uzanmanın TEK devrimci sınıfı olmaktadır. Tek başına zora dayanan bir devrimle (siyasal devrim) iktidarın ele geçirilmesi sosyalizme uzanmanın teminatı olamıyor. Siyasal devrimin mutlaka toplumsallaştırılması, toplumsal ruhta bir siyasal devrime dönüştürülmesi gerekiyor. "Kapitalizmden daha yeni ve daha yüksek bir emek üretkenliğinin" yanısıra eski devlet aygıtında cisimleşmiş ve aygıtın kromozomlarına kadar yayılmış olan "yabancı niteliğin" çözülmesi ve giderek parçalanması gerekiyor. Devlet iktidar aygıtının devrimci zor ile ele geçirilmesi "eskiyi" parçalamanın sadece başlangıcıdır. Eskiye parçalama işi, eski aygıtın yüz-yıllardır toplum üzerinde yaratmış olduğu ruhsal hegemonya düşünülürse bir zaman işidir. Yani geniş bir tarihsel süreci kapsayabilir. Bir din meselesi, azınlıklar ve ulusal topluluklar meselesi, töreler, gelenek ve görenekler ya da köylülük sorunu tabi ki sadece iktidarın fethedilmesiyle çözülmüş olmuyor. Sözüünü ettiklerimiz, zaten reel sosyalizmin en büyük tikanıklıkları olmuştur. Reel sosyalizm iktidar aygıtındaki yabancı niteliği süreç içinde tamamıyla parçalayamamış ve kapitalizmden daha yüksek bir emek üretkenliği yaratamamıştır.

Reel sosyalizmin tıkanıdığı bu temel noktalar dışında bugün ayrıca sosyalist kişilik, bürokrasi ve kadın-aile sorunu gibi olguların soyut tartışmalar düzeyinde değil bizzat örgüt yaşamı ve devrimci mücadele içerisinde giderek çözülmesi gerekiyor. Ve bu anlamda Birleşik Cephe, mücadeleciler yeni sosyalist çözümlerin itici güçlerindendir.

İktidarın ele geçirilmesinden önce en devrimci sınıf olan proletarya, siyasal bir devrimle iktidarı ele geçirdikten sonra "yüksek emek üretkenliği" ve "yabancı nitelik" sorununu giderek mutlak çözmek durumundadır. Halklar, ulusal topluluklar ve azınlıklar sorunu, kadın ve aile so-

runu, din meselesi, bürokrasi ve sosyalist kişilik sorunu tüm bunlar süreç içinde giderek çözülmek durumundadır. Çözümlememez ise devrim tıkanacaktır. Toplumsal ruhta siyasal devrim aşamasına (sosyalizm) ulaşamayacaktır. Tek başına iktidarı ele geçirmek sosyalizmin teminatı olmuyor. Ele geçirilen iktidarın toplumsallaştırılması gerekiyor. Devlet iktidar aygıtında cisimleşmiş olan yabancı niteliğin ahtapot kollarıyla topluma uzanan ve toplum üzerinde kurmuş olduğu ve yüzyılların karşı devrimci sınıf savaşimleri deneyimlerini içeren ideolojik-politik ve ruhsal hegemonyasından kitlelerin kurtarılması gerekiyor. Ve en önemlisi bütün bunların yarının değil bugünün sorunları olmasıdır. En büyük gereklilik bütün bunların bugünden kavranmasıdır. Militan, partiyi devrime uzanmanın bir aracı olarak gördüğü kadar aynı zamanda sosyalizme uzanmanın bir aracı olarak da görmelidir. Ve Türkiye devrimciliğinin önemli eksikliklerinden birisi de bu görüş açısının henüz oturmamış olmasıdır. Devrimi gerçekleştirmek ve sosyalizmi kurmak farklı şeylerdir. Biz sadece "siyasal devrim" partisi değil, "toplumsal ruhta bir siyasal devrim" partisi olmalıyız. Militanların savaşım perspektifi ve bilinci yeni örgüt anlayışını, parti ruhunu ve yeni dinamiğin sosyalizme katkılarını bugünden kendi bünyesinde yeşertmelidir. Militan ve örgüt, sosyalizmin ilk nüvelerini ve öncüllerini devrim öncesi mücadele içinde kendi bünyesinde nasıl yeşertecektir? Aslında tartıştığımız biraz da budur.

Toplumsal hareketler dinamiğine ve Birleşik Halklar Cephesine bugünden yüklenmemek sosyalizmi istememektir. Örneğin aramıza yeni katılan bir Çerkes yoldaşın kendi halk kültüründen kopukluğunu, Çerkes Ethem'in devrimci kişiliğinden habersizliğini ve Kuzey Kafkas halklarının Rus şovenizmine karşı haklı savaşımı konusundaki bilgisizliğini eğer gideremiyorsak, onun kozmopolit devlet "Türklüğü" potasında eritilmiş Çerkes kim-

liğini gerçek anlamda tekrar kazanmasını sağlayamıyorsa devrim ve sosyalizm anlayışımız gerçekten çok güdük demektir. Gençliği şovenizme, tüketim felsefesine ve maymunlaşmaya iten burjuva ulusal kimlik değil midir? Ve gençlik gerçek halk kimliğini mücadele ve örgüt dışında başka nerede bulacaktır? Genç bir devrimci Kemalist kimlikten kopamazsa, halk kimliğine devrimci temelde uzanamazsa sosyalist olabilir mi? Elbette olamaz.

Laz diyarında devrimcilik yapıyorsak ve Laz halk gerçekliği, çay ve Kaçkar dağları arasında diyalektik bir ilişki kuramıyorsa yine oldukça yetersiziz demektir. Kaçkarlar'dan yaylalara ve köylere inen gerilla birimleri ve kıyı şeridindeki militanlar, en azından Lazca "Skudas Xelkepeşi Cumalepobal!" (Yaşasın Halkların Kardeşliği!), ya da "Skudas nena Lazuri!" (Laz dili yaşayacaktır!) diyebilmelidir. Ve Kaçkar devrimcileri yine, devletin çay politikasının Laz halkının asimilasyonunda nasıl da etkili olduğunu bilmek durumundadırlar.

İşçi sınıfının devrim öncesi diğer halk ve sınıf dinamikleri içinde "en devrimci sınıf" olduğu doğrudur. Ve devrim sonrası ise tarihsel olarak daha ileri bir üretim biçimini (sosyalizm) geliştirmeye yetenekli olan sadece EN değil TEK devrimci sınıf olduğu da doğrudur. Ancak tüm bu nesnel niteliklerin, ittifak ve cephe politikalarından, iktidar aygıtında cisimleşmiş olan "yabancı" niteliğin çözümlenmesi sorunundan ve yeni toplumsal hareketler ve halklar dinamiği sorunundan bağımsız olarak ele alınamayacağı da doğrudur. Devleti, sadece "iktisadi sömürü aygıtı" türünden ekonomist bir mantıkla ele almamalıyız. Devlet aynı zamanda tarihsel bir süreklilikle kültürel, felsefi, siyasi, dinsel, hukuki ve ideolojik olarak devamlı yabancılık üreten bir tahakküm aygıtıdır. Devlet, insan toplumları üzerindeki ilk ideolojik güçtür. Ve devlet artık emperyalizmin devrimler-karşı devrimler çağının devletidir. Ve artık emperyalizm ve tekelci kapitalizme karşı

topyekün mücadele anlayışı, geçmiş devrim pratiklerinden bir hayli farklı olacaktır. Dünya insanlık aleminin çözümlenmesi gereken, gizli kalmış ve henüz açığa çıkmış sorunları ve çok yeni dinamikleri vardır.

Modern kapitalizmin ürünü olarak, kapitalizmin telceli evresiyle birlikte ortaya çıkan birçok yeni sorun ve dinamik vardır. Temel hatlarıyla bunları kısaca sayacak olursak; ezilen cins olarak kadın sorunu, doğal hayatın emperyalist endüstri tarafından kirletilmesinden kaynaklanan çevre sorunu ve bu sorunlar etrafında örgütlenen politik hareketlere doğru yaklaşıldığı takdirde gelecek için önemli birer dinamiktirler. Bunların yanı sıra reel sosyalizmin çözülmesiyle birlikte emperyalizmin sahte demokrasicilik oyununun aleti olan ve demokrasiyi anti komünist temelde ele alan burjuva insan hakları hareketinin gerçek yüzü ortaya çıkmıştır. Ve şimdi geliştirilmesi gereken evrensel temelde gerçek bir insan hakları hareketi sorunu vardır. Tek başına bu sorun etrafında şekillenen politik örgütlenmeler devlet iktidar aygıtını alabildiğine sarsıp zayıflatabilmektedir. Arjantin'deki "Plaza De Mayo Anneleri" hareketinin devrimci pratiği unutulmamalıdır. Bugün Arjantin'li faşist generaller insanları önce uyuşturup sonra uçaklardan nasıl denize attıklarını itiraf etmek zorunda kalıyorlarsa, bunda en büyük pay sahibi olan Plaza de Mayo Anneleri'dir. Yine bugün Türkiye'de "terörist" olarak nitelen insan hakları hareketi aslında tek başına en önemli halk dinamiklerindendir. Şehit ve tutsak aileleri ve kayıp aileleri ayrı bir politik gruplaşma, olarak devleti teşhir eden önemli bir halk dinamiği olmuştur.

Bölgesel ve iç savaşlar, burjuva orduların silahlı müreze ve iç savaş örgütlenmesi olmanın dışında temel haki rengini kaybetmeksizin değişik sivil-paramiliter renklerle sınırlarının genişlemesi ve son tahlilde emperyalizm ordusunun bir fraksiyonu, bölgesel bir alt örgütlülüğü haline gelmesi, zorunlu askerlik uygulaması, hiyerarşik ordu di-

siplininin gençliği atomize edici gücü ve özellikle tarihsel Türk ordu gerçekliği sorunları; tüm bunlar ayrı bir kategori olarak anti-militarizm ve savaş karşıtlığı dinamiğini önemli kılmaktadır. Bugün Alman Savaş Karşıtları "Askerler potansiyel katildir!" sloganından dolayı yargılandıkları Alman Mahkemelerinde beraat etmişlerdir. Bu hukuksal temelde önemli bir başarıdır. Bugün Avrupa'da özellikle İspanyol, Alman ve Yunan gençliği içinde anti-militarist otonom gruplar önemli birer inisiyatifler. Anti-militarizm ve savaş karşıtlığı halkların kardeşliği boyutunu derinleştirecek bir barış inisiyatifi olarak da bazı tamamlayıcı görevler üstlenebilecek bir platformdur. Pasif direniş ve sivil itaatsizlik (Hindistan'da ki Gandhi örneği), yeni devrimci biçimleri alabilir.

Devrimci hareket, asker olan ve olmayan Anadolu ve metropol gençliğine çağrı yapmalıdır; "Her halkın baş düşmanı ordudur!", "Genaraller ve subaylar potansiyel katildir!", "Silahının yönünü değiştir, Kirli savaşa ortak olma, ve firar et!", "Anadolu gençliğinin kurtuluşu halk ordusudur, Halk ordusuna katıl!"

Diğer bir sorun kitle iletişimi ve medya sorunudur. İdeolojik çarpıtma, yanılsama yaratma, rehabilitasyon ve mistifikasyon gücüyle toplumu edilgenleştiren, çılgın ve devasa bir tüketim toplumu yaratmaya çalışan bu güç, en az bir kontrgerilla ya da nükleer caydırıcılık kadar tehlikeli olabilmektedir. Ürettiği değil, tükettiği ölçüde varlık kazanacağını zanneden "insan tipi" yaratma gücüyle günümüz modern yabancılaştırmanın en önemli üst yapı aygıtlarından biri artık medya olmuştur. Bugün medya ayrı bir terörist güçtür ve o bir "beyin işgal şebekesidir". Bugün Avrupa ve Amerika'da otonom anti-medya hareketler doğmuştur. Ve ülkemizde PKK, güçlü mücadelesiyle burjuva medyayı bile kullanabilmektedir. Kitlemel meşruluk ve halklaşmak hem bağımsız devrimci bir medya kurumsallaşmasını (Özgür Gündem ve Med TV) hem de bur-

juva medyayı kullanmayı bile beraberinde getirebilmektedir. Özel savaş güçleri, devrimci basın gerçekte habercilik salvoları karşısında en az gerilla salvoları karşısında oldukları kadar aciz ve tahammülsüzdürler. Özgür Gündem ve sosyalist basının yöneticileri, yazarları, dağıtım ve satıcılarının öldürülmesi, tutuklanması, işkencelerden geçirilmesi, yüksek para cezaları ve kapatmalar devrimci basının ayrı bir politik gruplaşma olarak nasıl tek önemli bir dinamik olduğunu göstermeye yetmektedir. Bugün TC, köy bombalar gibi İstanbul'un orta yerinde koskocaman bir gazete binasını bombalayabilmiştir. Ve Özgür Gündem'in bombalanmasından çok değil, bir hafta sonra Genelkurmay, Harb Akademilerinde Mehmet Barlas ve Mim Kemal Öke ile birlikte "Basın Özgürlüğü(!)" sempozyumu düzenleyebilmiştir.

Son olarak bugün bir de Sünni İslamın kimlik sorunundan bahsetmek gerekiyor. Daha çok emperyalizm ve modern yabancılaşmanın bir ürünü olarak ortaya çıkan liberal, siyasal ve RP tipi heterojen çizgilerle bezenmiş ordu icazetli İslamik akımlar, alabildiğine çarpık ve kırsaldaki Anadolu halk İslamı'na karşıttırlar. Bugün PKK'nin din meselesine görece özerk ayrı bir örgütlülükle yaklaşması ve bu örgütün SKP'da ayrı bir yere ve öneme sahip olması ve, kendi özgün politikasıyla temsil ediliyor olaması tabi ki önemli -nesnel bir ihtiyaçtan doğmuştur. Kürdistan Dindarlar Birliği ve A.Haydar Celasun ile SKP'da temsil edilen Kürt Aleviliği, bir kalemde "pragmatizm" veya "faydacılık" denilerek üzerinden atlanılacak olgular değildir. Tarihsel derinliği ve tarihsel boyutu olan bu olgular liberal, siyasal, milliyetçi ve kontracı İslamın içinden nasıl çekip çıkarılacaktır? Anadolu ve Kürdistan'da gerek devlet dinciliğine (Kemalist Laisizm) gerekse RP tipi anti-laikliğe eşit mesafede durabilen ve kendini koruyabilmiş bir halk İslamı damarı vardır. Bu damarın gerici etkilerden korunarak devrimcileştirilmesi nasıl sağlanacaktır? Siyasal

RP tipi İslamın güçlendiği böylesi koşullarda, sosyalist la-
isizm ve tarihsel boyut (Yeşil Ordu, Pir Sultan vb.) te-
melinde ele alınarak devrimcileşme potansiyeli olan halk
İslamı damarı, geçiş örgütlülükleri ekseninde ayrı bir po-
litik gruplaşma olarak kendisini ifade edebilir. Sonuç ola-
rak günümüzde bir de devrimci potansiyeliyle siyasal, li-
beral, milliyetçi ve RP tipi İslama rakip olabilecek bu
akımların altını oyabilecek bir Anadolu halk İslamı damarı
dinamiği ve sorunu vardır. Kürdistan'da ulusal kuruluşçu
din adamları, Latin Amerika'daki "özgürlük teolojisini" ye-
niden hayata geçirmemişler midir? El Salvador'daki halk
önderi Papaz Romero ve Nikaragua'daki gerilla komutanı
Rahip E. Cardenal'in devrimci mirası bugün Ortadoğu'da
temsil edilmektedir. Bugün TC'nin Alevi, Sünni ve Süryani
din adamlarından onlarcasını öldürmesinin tabi ki çok
önemli nedenleri vardır. Bugün devrimci halk İslamı, kont-
racı İslamın temellerini sarsmış, onu teşhir etmiştir. İşte
neden budur.

Şu ana kadar sözünü ettiğimiz sorunlar ve dinamikler
ülkemizde yenidirler ve henüz uç vermişlerdir. Ayrı ayrı
potansiyel arz etmekle birlikte, özellikle çevre ve kadın ha-
reketleri burjuva ideolojileri ve devlet tarafından emilebilir,
manuple edilebilir ve hazmedilebilir özelliktedir. Devrimci
hareketlerden çeşitli düzeylerde hem ideolojik hem de pra-
tik olarak görece özerk gelişen bu dinamiklere, yeni sos-
yalist perspektif ve pratiklerle yaklaşmadığımız sürece
kendi mecralarında akmaya devam edeceklerdir. Ve bu
mecra burjuva demokratizminin sınırlarını belki de hiçbir
zaman aşamayacaktır.

Yeni dinamikler sorununda ikinci temel bileşen "Halk-
lar" sorunudur (Halklar Cephesi- Halklar Sosyalizmi). Yani
azınlık, ulusal topluluk, halk ve ulusal kimlik sorunlarıdır.
Bunlar tekelci dönemin değil, tekel öncesi ve hatta fe-
odalizmin son dönemlerinden beri varolan tarihsel bo-
yuttaki sınıfsal sorunlardır. Örneğin Alevilik hem mez-

hepsel hem de halk kimliği temelinde bir azınlık sorunudur. Yine Süryanilerin hem Hristiyan olmalarından hem de ayrı bir halk olmalarından dolayı ulusal topluluk olma sorunları vardır. Ülkemizde Ermeni, Yahudi ve Rum nüfus her ne kadar Lozan ile azınlık statüsüne sahip olsalar da, bu alabildiğine sınırlıdır ve TC tarafından, bu Hristiyan azınlık kesimler her zaman "rehin" olarak değerlendirilmişlerdir. Ayrıca bugün milliyetçi-mukaddesatçı ideolojiler (örneğin MHP ve BBP), "Ermeni"yi, RP ise "Yahudi"yi hakaret sıfatına dönüştürmüş, başlıbaşına suçlaştırmıştır. Ermenilik, Yahudilik ve Rumluk, "milli düşmanı" tanımlayan birer ideolojik birim haline getirilmiştir. Anadolu köylerindeki en yaygın küfürlerin azınlıklarla ilgili olduğu görüldüğünde, Türk ulus kimliğinin de ne denli iğdiş edilmiş ve ne denli şoven olabilen bir milliyetçilikle geliştirildiği görülecektir. Anadolu köylüsü "Ermeni tohumu", "Yunan dölü", "Makarios'un oğlu", "Rum bozması", "Yahudi çocuğu", "keşişin oğlu" vb. küfürleri her kızdığında ya da olur olmadık meselelerde rahatça kullanabilmektedir.

Bugün Kürt sorunu özel savaş kurmayları RP, DYP, MHP ve BBP'lilerce "Ermeniyle" kodlanmakta, PKK "Büyük Ermenistan idealinin aleti" gözüyle bakılmaktadır. "Ermenilik" başlıbaşına suçlaştırılmış ve PKK ile özdeşleştirilmeye çalışılmaktadır. Ve bu yaklaşım iktidar aygıtında cisimleşmiş olan Türk özel savaşçılığının ne denli ırkçı, ne denli halklar düşmanı ve ne denli şoven bir faşizmi kitlelere aşıladığının önemli bir göstergesidir. Azınlıklar sözkonusu olduğunda, özel savaşçılık sadece ordu, polis, ÖHD ve MİT ile sınırlı olmuyor. Parlamento da özel savaşçılığa soyunuyor. Düşünebiliyor musunuz, bu ülkenin 30 milletvekili (DYP'li S. Ayhan ve 29 arkadaşı) TÜRK-SAT uydusunun düşmesinde Fener Rum Patrikhanesi'nin parmağının olabileceği iddiasını ortaya atmışlardır. Ve 1994 Haziran'ında meclise bu konuyla ilgili önerge vermişlerdir.

Devam edersek; bugün Çerkeslerin, Lazların, Gürcülerin, Arapların, Arnavutların, Türkmenlerin, Pomakların ve diğer Anadolu topluluklarının özgür bir halk kimliği edinme ve ulusal topluluk statüsü sorunları vardır. Yine Türk ulusunun da demokratik ve özgür bir halk kimliği sorunu vardır. Tabiki bu, KUKM'de olduğu gibi devrimin stratejik karakterini belirleyen "ulusal sorun" şeklinde değildir. Türk meselesinde sözü edilen kimlik sorunu, sınıf savaşımına içseldir. Yani özünde bir sınıf kimliği sorunudur. Kemalizmin ve egemen Türk devlet uluslaşmasının reddi sorunudur. Türk halkı sömürgeci, şoven ve kozmopolit "Türklük" potasında halkların eritilmesiyle yaratılan "Türk" devlet kimliğini reddetmelidir. Devletçi Türk kimliğinden halkçı Türk kimliğine ve Anadolu halk kişiliğine uzanmalıdır. Türk ulusal kimlik sorunu bir red sorunu olduğu kadar bir hesap sorma eyleminin de adı olmalıdır. Türk halkı bugün devlete; "sen benim kimliğimi kullanarak azınlıkları, ulus ve ulusal toplulukları nasıl böylesine vahşice soykırıma ve asimilasyona tabi tutabildin?!" diye sormamaktadır. Türk halkı bu hesap sorma işini mutlak başarmak durumundadır. Türk halkının en temel sloganı "Halklara Özgürlük"! olmalıdır.

Burada sözünü çok ettiğimiz "kimlik" ve "halk kimliği" kavramlarında genel bir tanımını verelim. Kimlik sorunu; halkların tarihsel ve güncel olarak hegemon sınıflarca baskılanmış olan sınıfsal, ulusal, kültürel, felsefi, dinsel, estetik ve etik değerlerinin, bu emekçi öz taşıyan gerçekliklerin devrimci temellerde yeniden yaratılmasıdır. Ve bu yeniden yaratımın bir sınıf bileşeni olarak, hem proletaryanın hem de halkların yeni dinamiklerinden biri haline getirilmesidir. Kimlik sorunu, insanlığın geçmişten geleceğe uzanan devrimci değerler birikiminin açığa çıkarılması sorununun bir parçasıdır. Devrimci kimlik geleceğe uzanmak için aynı zamanda tarihsel bir özeleştiri ve tarihsel bir sınıf kini olmak durumundadır.

Halk kimliği kesinlikle değişmez, verili bir "milli karakter" değildir. Dönemlere özđü biçimler alabilen değişken ve sürekli oluşum halinde bir dinamiktir. kendi başına devrimci bir değer olan gerçek halk kimliğini bir üst düzeyde taşımak sosyalist ideolojinin görevidir. Halk kimliği sosyalizmle sınıf kimliğine taşınacaktır. Başkaca bir alternatifini yoktur.

Bugün bir öğrenci hareketi, Alevi hareketi, Çerkes hareketi, bir halk İşlami ya da bir insan hakları hareketi; vb. ile işçi sınıfı hareketi arasında öznel ve nesnel olarak kopmaz bağlar vardır. İşçi sınıfı, yukarda bir kısım örnekleri verilen diğer halk ve sınıf dinamikleri ile birlikte güçlenecektir. İktidar savaşını sürecinde dönemsel olarak, yer yer bir kent yoksulları ya da Alevi dinamiği ön plana çıkabilecektir. Özellikle her türden azınlık, ulus, ulusal topluluk farklılaşmasını içinde barındıran bir kent yoksulları dinamiğinin ön planda olması muhtemeldir. Dönemsel olarak ön plana çıkabilecek olan halk ve sınıf dinamikleriyle, işçi sınıfı dinamiği arasındaki ilişki; "zaten birbirini devrimci tarzda güçlendiriyor" denilerek işin içinden kolayca çıkılmamalıdır. Dönemsel öne çıkışın nedenleri ve içeriği çok iyi kavranmalıdır. İşçi sınıfı dışındaki dinamiklerin dönemsel öne çıkışları, hatta bir döneme damgasını vurması proletaryanın "en devrimci sınıf" olduğu nesnel gerçeğini değiştirmez. İlk kavramamız gereken budur. İkinci kavramamız gereken, dönemsel olarak öne çıkan dinamiği en az devlet kadar ciddiye almamız gerekliliğidir, ki biz bu görevi bugüne kadar hakkıyla yerine getirmediğ. Madem ki öne çıkabilecek kadar güçlüdür ve madem ki dolaylı olarak proletaryayı da güçlendirmektedir, öyleyse böyle bir dinamiğin kendi içinde diğer tüm dinamiklerden farklı ve özđül bir gücü de var demektir. Türkiye özđülünde bir kent yoksulları dinamiği, bir Alevi hareketi ve İnsan hakları hareketi dönemsel olarak öne çıkmışlardır. Ve devasa devrimci potansiyelleriyle üzerlerinde önemle durulmak zo-

rundadır. Ve yine ülkemizde biliyoruz ki hâlâ öne çıkamamış farklı ve özgül birçok potansiyel güç ve dinamik vardır. Bir ülkede ne kadar fazla özgül sorun ve dinamik varsa ve bu temellerdeki öne çıkışlar ne kadar fazlaysa, bu durum aslında o ülkenin sınıfsal savaşımının zenginliğini gösterir. Ve dönemsel olarak geri planda duran proletarya bu zenginliğin mücadele yöntemlerini, taleplerini ve savaş deneylerini bir yandan öğrenecek bir yandan da onların da ezilen bir kategori olduğunu bilince çıkaracak ve onlarla dayanışma ve dostluk köprüsü kurmak isteyecektir. Kayıp, şehit ve tutsak ailelerinin eylemlilikleri, Gazi, Ümraniye ve Nurtepe'deki kent yoksulları ve Alevi halkın barikat savaşı ve yoksul Kürt köylülüğün kepenk ve kontak kapatma ve serhildan eylemlilikleri Türkiye işçi sınıfı için büyük öğreticilik kaynağıdır. İktidarın ele geçirilmesindeki yani devrim anındaki son vuruş, sadece işçi sınıfı ile değil diğer tüm halk ve sınıf dinamikleriyle birlikte yapılacaktır.

Proletarya dışındaki halk ve sınıf dinamikleri tarihsel ve güncel boyutlarından dolayı belirli bir özgüllüğü ve özerkliği olan sınıf bileşenleridir. Ayrıca sosyalizmin yeniden üretiminin yeni bir platformudurlar. Marx'ın bir sözü var; "Tıpkı felsefenin maddi silahlarını proletaryada bulması gibi, proletarya da entellektüel silahlarını felsefede bulur." Günümüz için özellikle çok değerli olan bu belirleme proletarya ile halkların tarihsel, kültürel, felsefi, estetik ve etik boyutları arasındaki diyalektik ilişkiyi ve birliği çok güzel ortaya koymaktadır. Proletaryanın bugünkü en büyük entellektüel silahı bir anlamda Halklar Cephesidir. Halkların emekçi öz taşıyan kendi özgün karakteristikleridir. Türkiye işçi sınıfı basılanmış ve iğdiş edilmiş olan tarihsel boyutunu; Kürdün Deng Bej ve zılgıtında, Türkmenin kilim ve çadırında, Laz, Hemşim ve Gürcü'nün doğayla savaşında, Çerkes'in estetik, sert mizaçlı ve coşkulu folklorunda, Süryaninin kılı kırk yaran ince işçiliğinde, Sünni Türk'ün toprakla dostluğunda, ve Alevi halkın "Benim kabem insandır!" anlayışında bulacaktır.

HALK KİMLİĞİ SORUNU, TARİHSEL ARKA PLAN VE BİRLEŞİK CEPHE SİYASETİ

Türk ulusunun "halk kimliği" sorunu, tarihsel boyutu olan bir sınıf kimliği sorunudur. Anadolu halkları ve Kürt ulusunun nasıl da devlet aygıtında cisimleşmiş olan kozmopolit çimentonun harcı yapıldığının hesabının sorulmasıdır. Devlette cisimleşmiş olan halkların eritilmesi siyasetidir. Türk halk kimliği dinamiğinde cisimleşmesi gereken ulus, ulusal topluluk ve azınlıkların özgürlüğü siyaseti olmalıdır. Bu meseleyi tarihsel arka planıyla birlikte ele almak gerekiyor.

Milliyetçilik; çok uluslu, çok dinli ve azınlıkları içeren bir devlet olan TC'nin elinde Kürdistan'ı sömürgeleştirmek için bir kuvvet, saldırı için bir kuvvet ve iktisadi gelişme için bir kuvvet olmuştur. Ve yine ulus, ulusal topluluk ve azınlıkların kendi bağımsız kimliklerini baskılayan, gelişmesini engelleyen bir işlev görmüştür. Türk milliyetçiliği, statükonun yani tarihi bürokratik imparatorluk geleneğinin yeni koşullarda bir ulus/devlet aracılığı ile sürdürülmesinin şiddet yüklü bir ideolojisi olmuştur. TC tipi "ulusal birlik ve bölünmez bütünlük" anlayışı, alt ve üst yapıyı en eklektik, en pragmatist ve en karşı devrimci temelde birleştiren özgün bir yapılanmadır. TC, kuruluş itibarıyla kapitalizmin doğal devlet tipi olan burjuva demokrasisinin en güdük ve en ilkel biçimlerinden biri olmuştur. Aslında o en başından olağanüstü bir devlet biçimi olarak şekillenmiştir. Ve o en başından günümüze kadar ik-

tisadi sömürü ile soykırımı görülmemiş biçimiyle içselleştirebilen bir devlettir. Ve yine o en başından beri kâr, faiz, rantla inkâr ve asimilasyonu içselleştiren bir tahakküm aygıtıdır. Yani TC tipi devlet ve "ulusal birlik" anlayışı, ilk oluşum dönemlerinde bile ülke pazarının ve emeğin sömürülmesinin üzerini örten, faşizan bir "şal" olmanın çok ötesindedir. Çünkü o, ilk oluşum itibarıyla sadece Anadolu halklarına karşı temelde değil, aynı zamanda Kürt halkına, Ortadoğu halklarına ve Sovyet sosyalist halklarınada karşı temelde kurumlaşmıştır. TC Kürdistan, Ortadoğu ve Sovyet halklarına karşı emperyalizmin bir "uç beyliği" rolünü en başından beri kabullenmiş, burjuva uluslaşma ve kimliği halklara yabancı diğer unsurların yanısıra bu temellerede dayandırmıştır. Kemalizmin elinde milliyetçilik, sadece ülke pazarına sahip olmanın ve sadece tarihsel yönetme erkinin bir bilinci olmamıştır. Bunun yanısıra emperyalizmin uç beyliği olma bilinci, sosyalizme barikat olma bilinci ve Türk, Kürt halkının ve diğer azınlık ve ulusal toplulukların bağımsız kimliklerinin bastırılmasının bilinci olmuştur. Emperyalizm ve tarihi, bürokratik imparatorluk geleneğinin gayri meşru bir diktatörlüğü olarak doğan Kemalizm, Türk, Kürt ve Anadolu halklarının içme yerleştirilen kozmopolit bir güçtür.

Osmanlı devletinin kendi eliyle oluşturduğu ve daha sonraları kendi otomatizmlerinde kazanarak devletin asli unsuru haline gelen Devşirme Aristokrasisi ve onun askeri gücü olan Yeniçeri Ordusu; Türk halkının kendi kültür, tarih, dil, toprak ve iktisadi pazar çerçevesinde gelişmesi gereken doğal uluslaşma evrimini baltalayan ve geciktiren en önemli unsurdur. Bu unsurlar, imparatorluğun kuruluş yıllarında dışsal ve yabancı birer olgu iken, 15. yüzyıldan itibaren devlet aygıtının içsel bir olgusu haline gelmişlerdir. İmparatorluğun başta kendi toplumsal gövdesini oluşturan Türk'ler olmak üzere birçok halka karşı fetih ve barikat amacıyla oluşturduğu devşirme aristokrasisi za-

manla güçlü ve seçkin bir güç olmuştur. Burada üzerinde durulması gereken en önemli mesele, ilk başlarda hanedanı Türk aristokrasisi, Türkmen ve Sünni reaya'dan koruma fonksiyonundan yavaş yavaş sıyrılarak kendisi hanedan olan bu kesimin bu işin "kârlılığını" kavramış olmasıdır. Ve bunu, yani bu zenginlik, fetih ve yönetme bilincini kuşaktan kuşağa geçirerek sonuçta her ne kadar köklerinden koparılmış ve yabancılaştırılmış olsalar da bunun karşılığında, bedel olarak bir ülkenin yönetimine damgalarını vurmuşlardır. Devşirme bilinci ve kozmopolitizm emperyalizm döneminde Kemalizm şahsında kendini yeniden yaratarak, Türk devlet uluslaşmasının belirleyici niteliklerinden biri olmuştur. Devşirme Aristokrasisinin tarihsel yönetme üslubunun emperyalizm dönemindeki biçimlenişi Kemalist burjuvazi olmuştur.

Fetih siyaseti ve devşirme aristokrasisi birarada gelişerek Sultan Fatih döneminde zirveye ulaşmıştır. Osmanlı devletinin Türk unsurları ikinci plana iterek devşirmelerden oluşan bir "Kul sistemi" kurma çabası Sultan Fatih'le son şeklini almıştır. Yani o artık "Türklerin Beyi" değil kapıkulu devşirmelerin beyidir. 1453'de İstanbul'un fethiyle birlikte Fatih, Türk - İslam ve Bizans geleneklerini birleştiren "Osmanlı Sultanı" prototipini yaratmış, bu dönemle birlikte Türk unsuru siyasi yönden devletin kendisi olmaktan çıkmış, onun sadece kuvvet kaynağı ve malzemesi durumuna düşürülmüştür. Devlet, göçebe Türk kültürünün askeri karakteri, İslamiyetin en ortodoks yönleri ve Bizansın devlet yönetme geleneklerini eklektik bir şekilde biraraya getirerek Anadolu'ya alabildiğine yabancı bir yönetim üslubu oluşturmuştur. Bir yanda "Saray Kültürü" diğer yanda "Taşra Kültürü" vardır. Bu iki farklı kültürü Ş. Mardin şöyle tanımlıyor; "Bu iki kültür birbirinden tamamen ayrı iki hayat şeklini temsil etmiştir. Yüksek kültürle ilişkili olarak; ömür boyu bazı meşguliyetler halinde savaş ve yönetim, vergiden muafiyet, Farsça ve Arapça ke-

limelerle adam akıllı yüklü bir dili ve ortodoks İslamlığı görüyoruz. Öte yandan köylü yığınları ve özellikle Türkmen aşiretlerine bağlı olan halk Türkçe konuşur, tarım yapar, gırtlığına kadar vergilendirilir, yalnız ilkel teknolojiden yararlanırlardı ve heterojen akımlarla doluydular." Bu ayırım ve saray kültürünün taşrayı devamlı olarak aşağılaması, bu dinamiklere sadece vergi ve asker kaynağı olarak bakması Türk toplulukları arasında milli edebiyatın doğuşunu, ulusal bilinci kuvvetlendirecek siyasal ve kültürel örgütlenmelerin ortaya çıkmasını alabildiğine yavaşlatmış hatta engellemiştir.

1453-1700 tarihleri arasında sadrazamlık makamını işgal eden 48 Vezir'den ancak 5'i Türk asıllıdır. Bu anlamda yönetimden dışlanan Türk aristokrasisinin yönetme ve devlet bilinci, Sünni reaya ve Türkmenin halk ve kültür bilinci dumura uğratılmıştır. Feodalizmin ara dönemlerinde bu döneme ait bir topluluk bilinci ile sınırlanan ve bunun ötesinde bir gelişim potansiyeli sağlanması engellenen Türk ve Türkmen toplulukları böylece bağımsız iç gelişim yerine yabancı ve dışsal faktörlerce bağımlı bir gelişime tabi kılınmıştır. Yani Avrupa, Balkanlar, Anadolu ve Ortadoğunun her renkten, her dilden ve her dinden tüm vurguncu çetelerinin biraraya geldiği korsan bir örgütlenme olan kozmopolit Osmanlı, imparatorluğun asıl gövdesi olan Türk unsuruna alabildiğine yabancılaştırmıştır. Aslında Türk ve Türkmen toplulukları Sırlar, Yunanlılar, Arnavutlar ya da Araplar gibi imparatorluğun sömürge veya ezilen halkları konumundadırlar. Sünni reaya ve Alevi Türkmenin bir Arap, Yunan ya da Boşnak köylüsünden ezilme ve rant yönünden pek bir farkı kalmamıştır. Osmanlının kuruluş dönemindeki etnik Türk hakimiyeti, devletin kozmopolitleşerek korsan bir örgütlenmeye dönüşmesiyle devletin asli ana gövdesi olmaktan çıkmış, hem ezilen bir halk hem de ezilen diğer halklara karşı kışkırtılan bir kuvvet kaynağına dönüştürülmüştür. Daha sonraları ger-

ekleşen Türk devlet/uluslaşmasının güdük, çarpık ve kozmopolit nitelikleri işte bu tarihsel çizgiden yani önce Selçuklunun sonra Osmanlının halklara yabancı niteliklerinden ileri gelmektedir.

Feodalizmin ara dönemlerinde ilk nüvelerini ve ilk şekillenmesini bulması gereken ulus normları (dil, toprak ve yurt bilinci, ortak tarih ve kültür, iktisadi pazar) kapitalizme doğru yol alınırken tabiki gelişmiştir. Ancak basılanarak ve hırpalanarak gelişmek zorunda kalmıştır. Yani Türk uluslaşması Osmanlının yapısal konumundan dolayı kapitalizmin şafağında gürbüz bir ocuk olarak, kendi öz dinamikleriyle doğmamıştır. İlk oluşum itibarıyla zayıf ve hastalıklı olan bu ocuk kendisinde ancak ilkel ulus normları taşımaktadır.

Türk uluslaşmasının imparatorluğu meydana getiren diğer halklara nazaran geç ve yukardan aşağıya şovenist tarzda doğuşunun asıl nedeni (kökeni) Osmanlı devletinin yapısal konumudur. Tanzimattan sonra emperyalizmle girdiği ilişkiler sonucunda daha da gericileşen bu yapısal konumun ittihatçılar ve Kemalistler eliyle Türk toplumunu "uluslaştırması" ise bürokratik tarzda ve Prusya militarizmi temelinde olmuştur.

Tanzimattan sonra burjuvaziye temel olabilecek müslüman tüccar sınıfı, gayrimüslim ticaret burjuvazisinin rekabetine dayanamayarak varlığını devam ettirememiştir. 15-16 yüzyılda tüccarların % 80'i müslümanlardan oluşurken 17. yüzyıldan itibaren bu durum azınlıklar ve gayrimüslimler lehine ters dönmüştür. Emperyalizmin imparatorluk içindeki mali kuruluşları olan Osmanlı Bankası ve Düyunu Umumiye yerli serbest girişimci odakların bağımsız gelişimini büyük lde engellemiştir. İstanbul, İzmir ve Çukurova ticari kapitalizmi gayrimüslim azınlıkların elindedir. Ve bu azınlık burjuvalar Balkan milliyetçiliği ve uluslaşmasında ilerici rol oynamışlardır. Görüldüğü gibi banka sermayesi emperyalizmin, ticari

sermaye ise azınlık burjuvaların elinde yoğunlaşmıştır. İşte tam bu dönemlerde imparatorluğun kaçınılmaz çöküşü temelinde gerek tarihsel yönetme erki ve ülke pazarının kaybedilmesi korkusu, gerekse Balkan milliyetçiliğine öfkeli bir tepki temelinde Türk milliyetçiliği ortaya çıkmıştır. Ve 1913'den itibaren İttihat Terakki tarafından bir devlet ideolojisi haline getirilmiştir.

Feodalizm döneminde doğal tarihsel evrimi ve bağımsız içsel gelişimi dumura uğratılan, bir nevi dondurulan Türk toplumsal gelişimi ve Türk kimliği, kapitalizmin doğuş dönemlerinde devşirmenin devamı olan İttihatçı ve Kemalist bürokratik burjuva sınıflar aracılığıyla "realist" bir milliyetçilikle doldurulduğu dönemdeki haliyle ele alınmıştır. Bu yeni bürokrat burjuva sınıf, Osmanlı'nın dumura uğrattığı Türk gerçekliğini ilerici temellerde yeniden yapılandırmayı kesinlikle hiç düşünmemiştir. Oysa Anadblu halklarının bir üst düzeye taşınabilecek ve yeniden yapılandırılacak o kadar büyük tarihsel emek ürünleri vardır ki; tüm bunlar ülke pazarı ve tarihsel yönetme erki adına bilinçli olarak ele alınmamıştır. Türk toplumsal gelişiminin dumura uğratılmış haline bilinçli olarak ilerici değil gerici temellerde yaklaşılmıştır. Çünkü amaç ulusal kurtuluşculuk ve Osmanlı devlet aygıtının parçalanması değildir. Halklara özgürlük değildir. Statünün yeni koşullarda, yeni bir devlet aygıtıyla sürdürülmesi öngörülmektedir. Varolan milliyetçilik sadece devlet aygıtının Osmanlı'dan devir teslimini içeren, alabildiğine çarpık ve güdük, yurtsever bir öz taşımayan kozmopolit bir milliyetçiliktir. Egemen olmak isteyen yeni sınıfın amacı ülke pazarı ve emeğin sömürülmesi adına emperyalizmle olan pazarlık masasında Osmanlı'nın yerine geçmektir. Osmanlı'nın yerine geçmek istemesi, Osmanlı'ya karşı duyduğu nefretten ya da Osmanlı yönetim üslubunu beğenmemesinden kaynaklanmamaktadır. Tam tersine bu yönetim üslubunu ve tarihsel devlet erkini yeni koşullara uyarlama çabasından

kaynaklanmaktadır. Böyle bir amaç güden yeni sınıfın Türk toplumsal gelişimini ilerletmeyi hiç düşünmemesi gayet iyi anlaşılır bir şeydir. Ancak Kemalistlere, Anadolu kır yoksullarını ezilen, yoksul ve bilinçsiz bir halde tutmak da yetmemiştir. Kemalizm yukarıdan aşağıya dayattığı modernizmin ve ırkçı dil ve tarih anlayışının tarihsel halkçı damarı yokedemediğini görmüş ve asimilasyon, imha, inkâr ve soykırım siyasetine yönelmiştir. Gerek kapitalizmin gerekse milliyetçiliğin sakat, çarpık ve bağımlı bir iç dinamikle gelişmesinin nedeni giderek gericileşen Osmanlı yapısallığı ve bu yapısallığı emperyalizmle girdiği ilişkiler temelinde bilinçli olarak dönüştürmek istemeyen ve sadece yeni koşullara uyarlayan Kemalizm'dir. Kemalizm, emperyalizm döneminde ulus/devlet yaratma temelindeki milliyetçiliğin ne denli gerici nitelik taşıyabildiğini gösteren özgül bir örnek olmuştur.

Türk halkı çok uluslu imparatorluktan "Misak-ı Milli"ye geçişte hem emperyalizm hem de Osmanlı Devleti tarafından ezilen yarı-sömürge yarı feodal bir ulus niteliğindedir. Ancak ezilen Türk ulusunun öncülüğü rolüne soyunan İttihat Terakki ve Kemalistlerin antiemperyalist-burjuva demokratik karakteri alabildiğine sınırlı ve güdüktür. Türk milliyetçiliği temelinde ulus/devlet yaratılması, kesinlikle ne İstanbul, İzmir ve Çukurova emekçilerine ne de Anadolu kır yoksullarına dayandırılmıştır. Anadolu halklarının tarihsel kültür ve emek ürünleri temelinde yurtsever bir ideolojik zemin sözkonusu değildir. Burjuva milliyetçiliği ve Türk ulusal kurtuluş savaşı, Türk ve Müslüman toprak ağalarına, emperyalizme ve kompador burjuvaziye yönelmiş bir sınıf tepkisi değildir. Bu öyle bir milliyetçiliktir ki, güncel ve çilekeş Türk halk gerçekliği ve Anadolu-Kürdistan halklar sürecine hiç aldırmaksızın ve ufak da olsa bu süreci çözümleme çabası göstermeksizin bu coğrafyaya yukardan aşağıya tarihin ırkçı ve şoven bir yorumunu dayatmıştır. Burjuva ulus-

laşmasının ideolojik zemini halklar dinamiğine değil, "üstün Türk ırkına" ve "asker millet" tezlerine dayandırılmıştır. Halkların emekçi ve yaratıcı kültür ve tarih öğeleri yerine Türk milliyetçiliği adına kabullenilen Cengiz Han'ın ve Atilla'nın askeri kültürü, batının alafranga adetleri ve levanten tarzı kimliksizliktir.

Kemalizm tarafından gerçekleştirilen "Türk uluslaşması" o dönemdeki Türk ulusal sorununu, siyasi olarak gerici temelde, kozmopolit ve komprador yöntemlerle, Prusya tipi bir militarizmle ve asker-sivil bürokratlar öncülüğünde "çözmüştür." Türk Ulusal sorununa antiemperyalist temelde çözüm gücü olabilecek TKP, Yeşil Ordu, Bolşevik Türk Taburları, Çerkes Ethem, Kuvay-ı Seyyare, Bağımsız çeteler ve Halk Şuraları gibi devrim dinamikleri ise gerek kendi politik hatalarından gerekse Kemalistlerin imhacı yönelimleri nedeniyle öncülük rolünü oynayamamışlardır. Bu halkçı öz örgütlülüklerin tasfiye edilmesinin nedeni Kemalist burjuvazinin ülke pazarı ve devleti emperyalizmle işbirliği temelinde yönetmek istemesindendir. Bu onun emperyalizm dönemindeki tarihsel rolüne uygundur. Ve yine tarihi bürokratik imparatorluk geleneğine de uygundur. Yeni devlet (TC), imparatorluk aygıtında cisimleşmiş olan halklar düşmanı yabancı niteliği, bu siyasal zor sistemini devralan bir devletleşmedir. Öncülük, hem tarihsel doğası hem de güncel doğası gereği burjuva demokrasisini ilerletmeye hiç niyeti olmayan Kemalist burjuvazinin eline geçmiştir. Kemalist ideolojinin gelişim eksenini balkan milliyetçiliğine tepki temelinde gelişen intikamcı ve ırkçı bir milliyetçiliktir. Avrupa emperyalizmine öykünme temelinde bir laisizm ve modernizmdir. İslam öncesi göçebe Türk kültür ve efsanelerinin ön planda olduğu bir dil, tarih ve kültür anlayışıdır. Hile, tasfiye, komplo ve işbirlikçi diplomasi geleneğidir. Ülke pazarı ve emeği Prusya tipi bir kapitalizmle yukardan aşağıya ele geçirme ve geliştirme anlayışıdır. Ve

tüm bunları itirazsız olarak sindirebilecek hatta yüceltecek milliyetçi ve kontracı bir Sünni İslamdır. İşte Türk "uluslaşması" ve burjuva ulusal kimlik'in ideolojik yönlendiricileri bunlardır. Diyalektik ve tarihsel materyalizmin evrensel yasalarına "meydan okurcasına" biraraya getirilen ve kaynaştırılan yukardaki olguların, milliyetçiliğin ve ulusal kimliğin "asli" unsurları şeklinde halklara ve yaşama dayatılması, yurtsever ve emekçi halk kimliğini alabilmesine bozmuş, onu tanınmaz hale getirmiştir. Türk ulusal sorunu siyasi olarak gericileşmiş kozmopolit burjuvazi tarafından emperyalizmle işbirliği ekseninde böylesine çarpık bir ideolojik gelişim temelinde ve böylesine Anadolu ve Türk halk gerçekliğinden kopuk olarak "çözülmüştür." Ve ulusal sorunun böylesine gerici temelde "çözüldüğü" en özgül ülkelerden biri Türkiye olmuştur.

Tekelci kapitalizm dönemine gelindiğinde Türk ulusal sorununun bu şekilde gerici - şoven çözümünün en önemli sonuçlarından biri; bu çarpık çözümün, proletaryanın sınıf kavrayışı ve bilincini köreltebilmiş olmasıdır. Kozmopolitizm ve halkların devlet Türklüğü potasında eritilmesi siyaseti ile merkezileşen devlet, kendisini bu temellerde kutsallaştırmış ve bunu yaparken giderek halklara daha fazla yabancılaşmış ancak tüm bunlara rağmen halklar kendisinin olmayan bu devleti halen "baba!" olarak görmeye devam etmişlerdir. İşte tam bu noktada Halk kimliği ve Halklar sorunu ortaya çıkmaktadır. Görüldüğü gibi halk kimliği ve halklar sorunu ile bilinci köreltilmiş işçi sınıfı dinamiği aynı temel sorun ekseninde kilitlenmekte ve iç içe geçmektedir. İşçi sınıfı, kent ve kır yoksulları ve küçük köylülüğün uzun yıllar boyunca devlete cepheden tavır alamamasının nedeni ile ayrı bir kategori olarak azınlıklar, ulusal topluluklar ve Kürt ulusunun da tavır alamamasının ortak nedeni, mistifikasyon ağları ve askeri zor ile kutsallaştırılan devlet aygıtının nitelikleridir. Bu niteliklerin halk ve sınıf bilincinde çözümlenememesidir. İşte yeni

platform halk, sınıf ve tarih gerçekliğimizi devrimci temellerde açığa çıkartırken giderek devletin de çözümlenmesi, çözülmesinin sağlanması ve ardısıra parçalanması siyasetidir. Ve hemen belirtelim bu çizgi tam da BİRLEŞİK CEPHE'nin öncül dinamiklerindendir.

Ülkemizde varolan azınlıklar, ulusal topluluklar ve ulusal farklılaşmalar dinamiği ve bu dinamiğin kent ve kır yoksulları temelindeki sınıfsal tabanı en az proletarya dinamiğinin kendisi kadar ve bu dinamiğin ivmesini artıracak düzeyde önemli sınıf bileşenleridir. Anadolu'daki işçi yatakları ve kırsal köylülük aynı zamanda kendi içinde ulus, ulusal topluluk ve azınlık farklılaşmasını da barındırmaktadır. Bir Hopa limanında Laz, Gürcü, Azeri ve Kürt işçilerini görürsünüz. Murgul Bakır işletmelerinde Poşaları, Gürcüleri ve Türkleri görürsünüz. Divriği Demirçelik'te Alevi ve Kürt işçileri, Elbistan ve Kangal termik santralinde yine ulusal ve mezhepsel farklılaşmaları görürsünüz. Yine Orta Anadolu'nun ticaret merkezi olan Kayseri ve çevresindeki orta ölçekli işletmelerde Avşar, Çerkes ve Türkmen proleterleri en az Türk proleterleri kadar vardırılar. Keza metropollerdeki gecekondu ve işçi yataklarının her biri kendine özgü farklı sınıfsal mozaikler arz etmektedir.

Yeni sınıf bileşenleri bir anlamda Türk emekçilerinin halk kimliğinin devrimci çözümüne kilitlenmiştir. Türk uluslaşması özünden boşaltma ekseninde Türk kimliği kullanılarak ve Türk halkına rağmen Anadolu ve Kürdistan halklarının inkâr, imha ve asimilasyonu temelinde gerçekleştirilmiştir. Türk halkının iradesinden bağımsız olarak Türklerin kendi halk kimliği bir devlet kimliğine dönüştürülmüş ve faşizmin temel bir ideolojik aracı yapılmıştır. Bu aslında en çok Türk halkının kendisinin aleyhine olmuştur. Türk kimliği imhanın ve iktisadi sömürünün aracı olmuştur. Bunun en büyük nedeni Türk Ulusal sorununu "çözen" güçlerin niteliği ve "çözüm" yöntemleridir.

Türk Ulusal sorununun Kemalist burjuvazi tarafından geçmişteki bu gerici-şoven nitelikteki çözümü, tekelci kapitalizm döneminde de böyle bir "ulusal sorunun" devam ettiğini göstermiyor. Geçmişteki gerici ve güdük çözüm bugün her ne kadar sınıf körlüğü yaratsa da ve Türk işçisi her ne kadar KUKM'e sempatik bir tarafsızlık bilinciyle bakamasa da artık Türk işçisi, kent yoksulu ve köylüsünün "ulusal" değil devletle uzlaşmaz bir "sınıfsal" sorunu vardır. Ancak bu sınıfsal sorunun yurtseverlik, antimperyalizm ve bağımsızlık boyutları alabildiğine derindir. Bu derinlik, burjuva ulusal kimliğin aşılmasının çok çetrefilli bir tarihsel boyutu olmasından kaynaklanmaktadır.

Türk devlet uluslaşmasının geçmişteki halka yabancı, çarpık ve kozmopolit renklerini ve bilincini halen değişik biçimler altında üzerinde taşıyan Türk halkı için bu nitelikler asli bir unsur ve bilinç düzeyine ulaşamamıştır. Biçimsellik düzeyindedir. Ama bu hafife alınacak bir biçimsellik değildir. Modernizm ve kozmopolitizme genellikle sessiz ama kimi zaman sesli olabilen bir direniş vardır. Ve en önemlisi faşizm kendisini halkın emekçi özüne ve özellikle kırsaldaki halk damarına dek yaygınlaştıramamıştır. Emekçi öz vardır ancak bu öz henüz halkların eritilmesi siyasetinden hesap sorabilecek devrimci biçimler alamamıştır. Türk halk gerçekliğini ele alırken öz ve biçim meselesi çok ayrı bir öneme sahiptir. İçerik (öz) uğruna biçimsel yanı (kavramların ortaya çıkma tarzını) kesinlikle savaştırmamak gerekiyor. Emekçi öz vardır deyip geçmemek gerekiyor. Nesnelerin gördükleri biçimler doğrudan doğruya hiçbir zaman gerçeklikleri ile çakışmazlar. Eğer çakışmış olsalardı bilimlere ve sınıf savaşımına gerek kalmazdı. Öz ve biçim arasındaki çelişki bir anlamda sınıf savaşımının en temel nedeni ve itici gücüdür. Bu anlamda Türk halk gerçekliği üzerindeki hafife alınmayacak düzeydeki biçimsel devletçi niteliklerin, üzerinden atlamamak gerekiyor. Emekçi özün kimi dö-

nemlerde emek karşıtı veya sınıf ihaneti düzeyinde biçimler alabileceğini unutmamak gerekiyor. Bugün Türk halkı, kendisine ve kendi emeğine karşıt konumda bir ulusal kimlik taşımaktadır. Ve bu konum ile, "sınıf ihaneti kişiliğı" arasında pek de kalın bir çizgi yoktur. Faşizm bu çizgiyi zorlamaktadır. Halk her ne kadar kendi emeğine karşıt konumda olsa da henüz faşizmin yüzde yüz içsel bir olgu olmasına izin vermemektedir. Sünni Türk işte böylesine kritik bir çizgide bulunmaktadır. Bu anlamda bizlerin en önemli ve en acil görevlerinden biri Türk annelerin oğullarını kirli savaşa göndermemelerini sağlamaktır. Yine işçi sınıfında KUKM'e karşı sempatik bir tarafsızlık bilinci oluşturulması ve bu temeldeki eylemlilikler alabildiğine yol açıcı ve can alıcıdır. Bunları mutlak başarmak durumundayız. Sadece "Kirli savaşa son!" sloganı ile yetinmemek gerekiyor. Bunun yanına "Devrimci savaş için saflara!" sloganı da koyulmalıdır.

Bugün TC'nin temeli Prusya'dan çok daha fazla askeri bir tarihselliğe ve devlet geleneğine sahiptir. Alman Birliğı'ni gerici-bürokratik junker sınıfı ile uzlaşarak kan ve zulüm siyasetiyle kuran Bismarck'ın Anadolu ve Kürdistan'daki adı Kemalizmdir. Prusya-Alman tarihinin Bismarckçı kan ve zulüm siyaseti nasıl ki tarihte zorun rolünün en özgün örneklerinden biriye, Osmanlı-Türk tarihi ve Kemalizmin kan ve zulüm siyaseti de o derece hatta daha fazla tarihteki siyasal zorun en özgün örneklerinden biri olmuştur. Türk devlet ve ordu gerçekliğinin işçi sınıfı, tarım emekçileri ve kent ve kır yoksullarını nasıl alıklaştırdığını, nasıl köleleştirdiğini iyi görmek gerekiyor. Devlet ve orduyu asıl ayakta tutanın bu alıklaştıрма mekanizması olduğunu çok iyi bilmek gerekiyor. TC, halk sınıflarını bitkinlik, korku, dağınıklık ve bilgisizlik içinde bırakan, onları toptan aldatan ve aptallaştıran dev bir yalan dolan aygıtı ve dev bir maaşlı görevliler hiyerarşisidir.

Türkiye halkları siyasal ve ekonomik zorun kendi ül-

kesinin tarihinde (sadece son 70 yıllık cumhuriyet tarihinde değil) oynadığı çok önemli rol konusunda halen yeterli düzeyde bir bilince sahip olmasa da askeri devlet geleneğine ve Kemalizme tüm dönemler boyunca en azından sezgisel ve vicdani temelde hep tepki duymuştur. Örneğin yakın tarihimizde halklarımızın 27 Mayıs anayasasına % 40 oranında red oyu vermesinin en önemli nedeni Kemalizme ve onun dayattığı yaşam anlayışına tepkidir. 27 Mayıs için "görece demokratik" denir. Ancak halkın dolaylı tepkisini gösteren bu % 40'lık red oyu pek hesaba katılmamıştır. 27 Mayıs için "görece demokratik" denilmiştir. Ancak MGK ve Anayasa Mahkemesinin tam da bu dönemde kurumsallaştığı herhalde unutulmuştur. Ve yine 27 Mayıs'ın Kürdistan'a yansıyan yönleri, örneğin bir "55 Ağa olayı" (Sürgün edilmişlerdir.) unutulmuştur. Ve yine "147'ler olayı" olarak anılan ve üniversitelerdeki ilerici 147 öğretim görevlisinin bu darbe ile tasfiye edildiği de unutulmuştur. 27 Mayıs yükselen sanayi burjuvazisini iktidar bloğunda hegemon bir duruma getirmiş, Ordu'yu ise iktidar bloğunun özerkleşebilen siyasi bir gücüne dönüştürmüştür. Ordu sadece fiiliyattaki gücüyle değil anayasal mekanizmalarla da özerk bir güç konumuna gelmiştir. 27 Mayıs, ordu ve ordu üst komutasının "istiklal harbi erkanı" olmaktan ve "geleneksellikten" sıyrılmasını sağlayan bir darbedir. Tekelci dönemdeki bu darbe orduyu modernize etmiştir. Ordu kendi içinden 7000 subayı tasfiye etmiş ve darbeden sonraki ilk terfi döneminde en Amerikancı subay ve generaller bir üst rütbeye yükseltilmiştir. 27 Mayıs orduda emperyalist etkinin doruğa çıktığı bir dönemdir. Ordu ilk kez bu dönemde FBI'da kurs görmesi için jandarma subaylarını ABD'e göndermeye başlamıştır. Yine bu dönemde MBK'i Maliye Bakanlığına Washington'da Para Fonu temsilciliğinde bulunan Kemal Kurdaş'ı getirmiştir. Darbe ile birlikte Ortadoğu'daki Sovyet yanlısı radyolara karşı Türkiye'de radyo istasyonları kurulmuş ve ABD'den alınan jü-

piler füzeleri bu dönemde Türkiye'ye konuşlandırılmıştır. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın 27 Mayıs ihtilalinden bir yıl sonra hazırladığı ve gizliliği sona erdiği için açıklanan raporda başta Org. C. Gürsel olmak üzere MBK üyelerinin çoğunluğu Amerikan yanlısı olarak nitelendirilmiştir. (Bkz Hürriyet gazetesi 27 Mayıs 1990, "Milli Birlikçilerden Kim Amerikancıydı?" başlıklı yazı) 12 Mart ve 12 Eylül'ün faşist ordu kadroları 27 Mayıs'ta ve 27 Mayıs'la birlikte şekillendirilmeye başlanmıştır. 12 Mart ve 12 Eylül'ün öncüsü 27 Mayıs'tır. Bu unutulmamalıdır. Ve 27 Mayıs demokratik bir "ihtilal" değildir.

Devrimci bir halk hareketinin olmadığı ya da henüz olunmadığı koşullarda, halkın; kendi geleneksel değerlerini aşağılayan modernist, batıcı ve bürokratik klişe olan tepkisini, her ne kadar ayrı bir yabancılaşmanın temsilcileri olsalar da milliyetçi-mukaddesatçı sağ partilere oy vererek göstermesi anlaşılır bir şeydir. Böylesine bir gelişim halkın sağ parti ve ideolojilerle tamı tamına uyduğuna ve onları içine sindirdiğini tabiki göstermez. Halkın belli bir tarihsel süreklilik içinde önce TpCF'yi sonra Serbest Fırka'yı ve daha sonraları DP ve AP'yi desteklemesinin nedeni daha çok Kemalist modernizme ve bürokrat klişe olan tepkisindendir. Halkta varolan batı tepkisini antiemperyalist kanallara akıtacak bir devrimci alternatifin yaratılamaması hatta varolan solun Anadolu halk kültürü, halk yaşayışı ve halk İslamından ziyade Kemalist laisizme ve modernizme yakın olması halklarımızın sağ partilere yönelmesinin önemli bir nedeni olmuştur. Bir anlamda halkın tarihsel sezgisel sorgulayıcılığı gerçekte sol hareketin tarihsel sorgulayıcılığından hep daha ileri olmuştur. Düşünün bir kere ordu temelinde "sol" darbeciliğin güncellik kazandığı bir dönemde, "zinde güçler" ve "Kemalizm küçük burjuvazinin radikal sol kanadıdır" gibi tezlerin en yoğun yaşandığı, ordunun "antiemperyalist" olduğunun söylendiği ve "ordu gençlik el ele" sloganlarının

atıldığı, 12 Mart öncesi dönemde, işte solun böylesine halklara yabancı tezler ve eylemler ürettiği bir dönemde 15-16 Haziran işçi olayları patlak vermiştir. Evet asker-sivil bürokrasiye "sol" darbeci ve "ilerici" misyonlar biçildiği bir ortamda Türkiye proletaryası "Ben de varım!" dercesine tarih sahnesine çıkmıştır. Sol'un sosyalizmi, Kemalizm'le bulaşık ve sadece devletçi bir ekonomi modeli olarak algıladığı koşullarda ortaya çıkan 15-16 Haziran olayları sol'un halk ve sınıflara karşı olan yabancılığının en somut tarihsel kanıtlarından biri olmuştur. 15-16 Haziran'a met-hiyeler düzmektense onu biraz da bu temellerde ele almak gerekiyor. "Tabiri caizse 15-16 Haziran 1970 kitle eylemi, çok bilmiş Türk aydınına işçi sınıfının bilinç götürmesinin ilginç bir örneği olarak nitelenebilir." (K. Kayalı, Ordu ve Siyaset) Evet yanlış duymadınız Haziran olaylarıyla bir anlamda aydınlar işçi sınıfına değil, işçiler aydınlara "bilinç" götürmüştür.

1970 öncesinin Yön, Devrim, Türk Solu, Ant, FKF, TİP ve Dev-Genç çizgisi bürokratik çizginin (Kemalizm) soldaki temsilcileri olmuşlardır. Bu dönemlerde kendilerine "sol" veya "sosyalist" diyen kesimler AP kadar bile Anadolu halklarına ve kırsal değerlere yakın olamamışlardır. Sol, ancak 1971'den sonra ve Deniz, Mahir ve İbo ekseninde halklara doğru temelde yaklaşmaya başlamıştır. Ancak bu süreç 1974-80 arasındaki devrimci iç savaş döneminde onca şehitlere rağmen bir üst düzeye çıkaramamıştır. 1980 sonrası tasfiye sürecinden yavaş yavaş çıkmaya başlayan solun halka yabancılığı değişik biçimlerde sürmektedir. Ve 1990'lı yıllardan beri her düzeyde bu yabancılığın aşılması mücadelesi hızlanarak sürmektedir. Halk solu olabilmenin mücadelesi başarılabacaktır.

Devrimci Türk Halk kimliği savaşımı kozmopolit, şoven ve gerici temellerde oluşmuş olan Türk ulusunu yeniden oluşturmak değil proletarya, tarım emekçileri ve kent ve kır yoksullarını tarihsel boyutu olan bir sınıf kimliğine

ulaştırma savaşı olacaktır. Halk kimliği savaşımı aynı zamanda farklı ulus, ulusal topluluk ve azınlıkların eşitlik, özgürlük ve kendi kaderini tayin hakkının bir platformu olacaktır. Halk kimliği dinamiği yurtseverlik ve enternasyonalizmin birbirini güçlendirecek temelde içiçe geçtiği bir dinamik olmalıdır. Bugün işçi sınıfının KUKM'e destek verememesinin en büyük nedeni Türk proleterlerindeki yurtseverlik bilincinin eksikliğidir. Resmi ideoloji ve tarih anlayışı sadece sınıf bilincini değil sınıfın yurtseverlik bilincinide köreltmiş ve çarpıtmıştır. Bugün proletaryanın "kendisi için sınıf olma" bilincini geciktiren ve engelleyen şovenizm, sosyal şovenizm ve çarpıtılmış yurtseverlik anlayışıdır. Bu anlamda işçi sınıfı ve yurtseverlik meselesi üzerinde durmak gerekiyor. Hemen belirtelim; "işçilerin vatani yoktur!" belirlemesi enternasyonalizmi içerdii gibi yurtseverliği reddetmeyen bir belirlemedir. Enternasyonalizm, "ilk önce kendi ülkende devrim yapmalısın" der. Ve bu istem yurtseverlik olmadan enternasyonalizmin, enternasyonalizm olmadan da yurtseverliğin olamayacağını gösterir. Örneğin sözde "anti ABD" olabilen ama KUKM'i desteklemeyen bir "yurtseverlik", burjuva yurtseverliğidir ve sosyal şovenizmdir.

Devrimlerin enternasyonal özde ancak ulusal biçimler altında geliştiği ve bu ulusal biçimlerin tarihsel boyutu olan bir yurtseverlik bilinci içermesi gerektiği unutulmamalıdır. Ulusal düzeyde bir devrim gücü yaratılmadan, işçi sınıfının yurtseverlik boyutu derinleştirilmeden kuşkusuz uluslararası devrime enternasyonalist katkı yapılamaz. "İşçilerin vatani yoktur!" belirlemesi uluslararası devrimin çıkarlarını öne alan ve parçayı bütüne tabi kılan bir belirlemedir. Enternasyonalizmin özü ve aslında bir "Dünya Devrimini" sloganıdır. Ayrıca bu belirleme, proletaryanın belli bir ulusun önder sınıfı olacağını reddetmeyen, böylesi nesnel bir gerçekliği indirgenmeyen bir tezdır. Ancak proletaryanın ulusallığı, "...ulusun öncü sınıfı

olduğu sürece ve ulusu bizzat oluşturmak zorunda olduğu ölçüde" (Lenin) olan bir ulusallıktır. Bu anlamda Kürdistan proletaryasının öncü bir sınıf olarak Kürt ulusunu yaratmakla mükellef olduğu söylenebilir. Türkiye proletaryasının böyle bir görevi yoktur. Bir dili, toprak parçası ve iktisadi pazarı olan bir ulus zaten vardır. Bu anlamda Türkiye proletaryasının ulusallığı tarihsel boyutu olan devrimci bir yurtseverlik bilinci ile ilgilidir. Ki bu bilincin en önemli ön koşulu azınlıkların, ulus ve ulusal toplulukların kendi kaderini tayin hakkı ve özgürlük, eşitlik istemlerine saygı gösterilmesidir. Türkiye proletaryasının burjuva yurtseverliğinden, şovenizm ve sosyal şovenizm bataklığından kurtulması, "Ezen ulus özgür olamaz" bilincini kazanmasından geçiyor: Türkiye proletaryasının ulusallığı; öncü sınıf olabildiği sürece, tüm ulus adına belirleyici bir söz hakkına sahip olabildiği sürece, burjuva ulusal kimliği devrimci halk kimliğine dönüştürebildiği ve antiemperyalizmi sadece ABD ve Avrupa karşıtlığında değil yerli işbirlikçi karşıtlığında da gördüğü sürece ve bu ölçülerde olabilen bir ulusallıktır. Türkiye devriminin enternasyonal özdeki ulusal biçiminde, tarihsel boyutu olan bir yurtseverlik bilinci en önemli dinamik haline gelmiştir. İşçi sınıfında yurtseverlik bilicine ulaşılmaksızın ve sınıfın burjuva ulusal kimliği reddetmesi sağlanmaksızın enternasyonalist öze ulaşamayacaktır.

Bugün azınlıklar, ulusal topluluklar, toplumsal hareketler ve halk kimliği soruları şimdiki halleriyle ideolojik bir bulanıklık arz etmektedirler. Gerçekliği ideolojik bulanıklıktan kurtarmak için Sünni Türk halk sınıflarına yüklenmenin ayrı ve canalcı bir önemi vardır. Diğer sorunların devrimci -demokratik çözümünde yol açıcı olabilecek dinamik budur. Devrimci hareket toplumun ana gövdesini oluşturan Sünni Türk emekçisini harekete geçirmeksizin, bu dinamiği devlete cepheden tavır alabilen sınıfsal bir mevzilenmeye sokmaksızın ne din, kadın, çevre,

insan hakları ve antimilitarizm gibi toplumsal hareketler sorununa nede Alevi, Süryani, Caferi, Laz, Çerkes, Türkmen vb. halklar sorununa gerçekçi bir çözüm bulabilir. Ancak bu tabiki diğer sorunların şimdiden ele alınmasına engel değildir. Tam tersine, Halklar dinamiğinin cephesel gelişim siyasetinin itici gücü ve önemli bir ittifakı olması, sorunları bir arada ele almayı gerektiriyor. Sorunlar hayatın canlı pratiğinde iç içe geçmiştir. Ancak dinamikler arası öncelikler sıralaması önemini tabiki korumaktadır. Dinamiklerin kendi özgün yönleriyle birarada ele alınması, elbetteki partiden, partinin aynı zamanda cephesel gelişimin ta kendisi olmasından kaynaklanmaktadır. Cephesel gelişimin iç dinamikleri ilk olarak partide uç vernmelidir. Geleneksel Sol'da varolan dar proleter bilinç, küçük burjuva dikkafalılığı veya liberalizmi cephesel gelişimi en başından torpilleyen anlayışlardır. Hem özerk ve yeni bir platform hem de bir ittifak politikası olarak ele aldığımız Halklar ve Toplumsal hareketler dinamiği, cephesel gelişimin önemli bir itici gücü ve bizzat sınıfsal bir elemanıdır. Parti-cephe ilişkisinde yeni dinamiklerin yeri ve rolü meselesi bugünün en önemli sorunları arasındadır. Bizzat sosyalist olmamız yeni dinamikleri cephesel bir çerçevede ele almamızı zorunlu kılmaktadır. Ama bu zorunluğu bilince ve eyleme taşımak başlı başına ayrı birşeydir. Ayrıca böyle bir çerçeve ve gelişim çizgisi özellikle reel sosyalizm pratiğinden kopmak ve dersler çıkarmak anlamında da çok önemlidir. Reel sosyalizmin halklar ve azınlıklar sorununa, Halk milisi - ordu sorununa, sosyalist kişilik, bürokrasi, doğa, yüksek emek üretkenliği ve devlette cisimleşmiş "yabancı nitelik" sorununa karşı çözüm olamadığını biliyoruz. Belirli pratikleri dogmatikçe teorikleştirdiğini, taktik olanı strateji düzeyine çıkardığını, bütünü parçaya tabi kılarak enternasyonalizmi sakatladığını vb. tüm bunları biliyoruz. Ve artık tüm bunlardan çıkardığımız dersler temelinde ilerlemeliyiz. Gerçekçi cephe stratejileri bu dersler temelinde

yeniden gözden geçirilmelidir.

TC iktidar aygıtında cisimleşmiş olan halklar düşmanı, ırkçı ve şoven nitelikler ve bu niteliklerin herhangi bir devletten çok farklı olarak özgül bir tarihsel süreklilik sonucu oluşmuş olması, bugünkü sisteme karşı tüm sınıf ve halk dinamiklerinin cephesel gelişimini zorunlu kılmaktadır. Ki zaten tüm dinamiklerin farklı düzeylerde iç içe geçmesi sözkonusudur. Bu kaynaşma devletin niteliğinden ileri gelmektedir. Bugün işçi sınıfı, memur hareketi, toplumsal hareketler dinamiği, metropol ve kırsal sınıfları, tarım emekçileri ve azınlıklar, ulusal topluluklar ve Kürdistan dinamiği iktisadi sömürünün çok ötesinde bir sömürü biçimiyle karşı karşıyadır. Örneğin işçi bir Çerkes kadının halk kimliği ve cinsel kimliği üzerindeki baskı iktisadi sömürüye içseldir. Murgul'daki bakır işçisi Gürcü'nün, Divriği'deki demir çelik işçisi Alevi Kürdün halk kimliği üzerindeki baskı da iktisadi sömürüye içseldir. Yine Karadeniz'deki Laz ve Hemşin köylüsünün, Sakarya, Sinop ve Bafra ovasındaki Çerkes köylüsünün, Ege ve Toroslardaki Türkmen köylüsünün halk kimliği üzerindeki baskı iktisadi sömürüye içseldir. Bugün Türkiye'de artı değer, kâr, faiz ve rant sömürüsüne içsel olan bir kimliksizlik yaşanmaktadır. Bugün Çerkes işçi ve köylü, Çerkes kimliğinin MHP, BBP ve RP eliyle Türk- İslam sentezinin aleti yapılmasına ses çıkarmamaktadır. Çeçenistan ve Abhazya üzerindeki Rus şovenizmini protesto eden Anadolu Çerkesleri; Kürdistan üzerindeki Türk şovenizminde protesto ettikleri sürece gerçek halk kimliklerine yaklaşacaklardır.

Bugün nasıl ki egemen sınıf hem emperyalist sistemi hem de kendi "özgün" kozmopolitizm ve militarizmini arkasına alarak halklara ve sınıflara baskıyı dayatıyorsa; biz de hem evrensel insanlık değerlerini hem de kendi tarihimizdeki emek ürünlerini proletaryanın ve halkların yeni zemini haline getirmeliyiz. Empeyalizme karşı evrensel in-

sanlık! Faşist diktatörlüğe karşı Anadolu halklarının tarihsel emek ürünleri! Bu temelde evrensel olanla ulusal-sınıfsal olanın birarada yeni şekillenışı ilk önce kendini partide somutlamalıdır. Parti, cephesel gelişimin ilk hızıdır ve öncül dinamiğidir. Bu anlamda militanın kendini partileştirmesi, onun halklaşması ya da başka bir deyişle proleterleşerek Anadolulaşmasıdır. Somut bir cephesel gelişimi öngören parti sadece proletaryanın değil, diğer tüm halk ve sınıf dinamiklerinin renklerini üzerinde taşımalıdır. Ama bu renkleri, renklerin güncel ve tarihsel özünü bil-lurlaştırma temelinde üzerinde taşımalıdır. Bu tarz, geleneksel sol'un geçmişteki kozmopolitizminden farklılaşmak durumundadır. Yani parti geçmişteki gibi kendi toplumsal ana gövdesinden uzaklaşacak ve ona yabancılaşacak tarzda biraz Alevi biraz Kürt ve biraz küçük burjuva aydın kitlesi ile kendini devrimden koparmamalıdır. Parti, ulus, ulusal topluluk ve azınlık farklılaşması ile oluşan yeni dinamiklere cephesel gelişimin zorunluluğunu bilerek yaklaşmalıdır. Bu anlamda şu soruyu sormamız gerekiyor; bir Çerkes genci, bir Alevi veya bir Süryani kendi halk bilincini devrimci partide ve mücadele içinde ne kadar sorgulayabilmektedir? Ya da parti ideolojik politik çözümler üretmediği bu dinamikler karşısında bu dinamiklerden gelen militanları nasıl halklaştıracaktır? Kendi halk gerçekliğinden ve tarihinden habersiz bir militanda enternasyonalist bilinç oluşturulabilir mi? Bir Çerkes, bir Laz ya da bir Alevi Kemalizm ve kapitalist toplumun baskıladığı ve elinden aldığı halk gerçekliğini eğer sosyalist örgüt ve mücadele içinde tekrar kazanamayacaksa başka nerede kazanacaktır? Parti, azınlık haklarını, UKKTH'ı ve "Halklara Özgürlük" siyasetini kendi iç dinamiğinin en temel bileşeni yapmak durumundadır. Bu olguların partide cisimleşmesi, cephesel gelişime açılmanın olmazsa olmaz koşuludur. Bugüne dek soyut bir enternasyonalizm ve soyut bir evrensellekle halkların kendi

özgün gerçeklikleri devrimci partilerce temsil edilmekten hep uzak olmuştur. Devrimci partide tüm halklar temsil edilmelidir. Ve evrensellik ve enternasyonalizm bir boş söze indirgenmemelidir. Halklar dinamiği, "sınıf çelişkisi temeldir," tezi arkasına sığınarak "sosyalistçe"! eritilmemelidir. Alevi, Laz, Çerkes ve Türk halk kimliği vb. sorunların sınıf mücadelesini "sulandırdığı" ve bu sorunların "sınıf dışı" olgular olduğu türünden eleştiriler Kemalizm'den ve saf (puriten) işçilikten kopamamanın göstergeleridir. Böylesine eleştiriler halklara yabancılaşma ve cephesel gelişimi öngörememektir.

İŞÇİ SINIFI, EŞİTSİZ GELİŞİM ve TARİHSEL İDEALİZM

Geleneksel sol; yeni toplumsal hareketler, azınlıklar, ulusal topluluklar, Türk halk kimliği ve Kürt ulusal sorunu gibi meselerde kaba materyalist ve tarihsel idealist bir saplantı içindedir. Bu dinamiklerin bilimsel sosyalizmin yeniden üst düzeyde üretilebileceği alanlar olduğunu ve cephesel gelişimin sacayakları olduğunu kavrayamamaktadır. Bilim, felsefe ve etik konumla politik konum nasıl ki diyalektik iç bağlantılara sahipse ve birbirinden bağımsız olarak değerlendirilemiyorsa, proletarya ile sözü edilen diğer halk ve sınıf dinamikleride kopmaz bağlarla iç içe geçmiştir. Sol'un bu yeni sınıf ve halk dinamikleri karşısındaki teorik-pratik konumu tam anlamıyla bir iktidarsızlık felsefesi içermektedir. Sol'un bu konudaki kaba materyalizmi bu sorunların tarihsel, kültürel ve sınıfsal boyutunu görememesi ve kimi zamanda "sınıf dışı" olgular olarak ele almasıyla kendini açığa çıkartmaktadır. Geleneksel Sol'un tavrı yerelliği, sınıf kimliğine içsel olan halk kimliğini ve özgün ve özerk halk dinamiklerini sözde olabilen bir "enternasyonalizm" veya saf işçici bir tutumla eritme pratiğidir. Tarihsel idealizm ise bu dinamiklere kendini çok aşan ve özneye nesnel konumdan ve üretim ilişkilerinden bağımsız olarak özel bir vurgu yapan biçimiyle ortaya çık-

maktadır. Ki bu öznellik ve idealizmdir. Burada belirtmemiz gerekir ki bu "öznellik" ve "özel vurgu" özellikle günümüz açısından devrimci çabanın yoğunlaşmasının da bir ürünüdür. Üst yapı unsurlarının az gelişmiş ülkelerde daha etkili olması, bu ülke marksistlerinin iradi unsura haklı olarak daha fazla ağırlık vermelerine neden olmaktadır. Günümüz devrimci idealizmi, bir anlamda reel sosyalizme devrimci bir tepki ve bir anlamda da "YDD"nin topyekün saldırısına karşı "insan tarihin öznesidir" anlayışıyla insanı temel alan bir direniş çizgisi çabasıdan kaynaklanmaktadır. Yanlış anlaşılmasın reel sosyalizme devrimci tepki ve "insan tarihin öznesidir." anlayışı, aşırı öznellikle malül bir idealizm tabi ki değildir. Sözünü ettiğimiz bu anlayışların idealizme kaynaklık edebildiğidir. Ya da zemin teşkil edebildiğidir. İnsanın tarihin öznesi olduğu belirlemesi kimi zaman insan bilincinden bağımsız olan nesnel sınıf çelişkisinin üzerini örtmektedir. Nesnel sınıf çelişkilerinin farkında olmadan reddi noktasına gelinebilmektedir. İnsan tarihin öznesidir, değişir ve değişirir. Bu bir gerçektir. Ayrıca kişinin sınıfsal konumu öznel tutumlara değil, üretim ilişkileri içindeki fiili yerine bağlıdır. Ve bu da bir gerçektir. Bu ikisi birbirine karıştırılmaktadır. Burjuva ya da küçük burjuva sınıftan gelen bir kişi, "sınıf intiharı" yoluyla yani bilinçli iradi bir müdahale ile devrimciler partisine ve emekçi saflara katılarak kendi sınıfsal konumunu değiştirebilir. Bu özel bir durumdur. Bu özel durumun dışında kişinin sınıfsal konumunu kendisinin öznel tutumu değil nesnel sınıf çelişkisi belirler. Örneğin kendisinin orta sınıf olduğuna inanan bir otomobil işçisi ya da bir öğretmen bu inancı nedeniyle sermayenin sömürdüğü bir ücretli işçi ya da kamu emekçisi olmaktan çıkmaz. Yine emeğinin hakkı için sokağa çıkan işçinin, elinde Türk bayrağı taşıması, her ne kadar şovenizmden kurtulamamanın bir göstergesi olsa da, işçinin bu çarpıtılmış bilinci onun kapitalizmin sömürdüğü

bir ücretli işçi olduğu gerçeğini değiştirmez. Ayrıca böylesine sınıf körlüğü yaratan bu çarpıtılmış bilincin sorumlusu birinci dereceden devlettir. Böylesine bir bilinçten tek başına sınıfın sorumlu tutulması tabi ki olacak bir iş değildir. İşçi sınıfı kimilerinin iddia ettiği gibi egemen sınıflarla sadece bilinç düzeyinde değil eylemsel düzeyde de tamamıyla içselleşmiş "kazan kaldıran" bir "Yeniçeri ordusu" değildir. "Kazan kaldıran Yeniçeri" belirlemesi, çarpıtılmış sınıf bilincinin sorumlusunun tek başına proletaryanın kendisi olduğunu söylemektir. Ki bu doğru değildir. Böylesine sınıf körlüğüne neden olan bir bilincin oluşmasına karşı devrimci bir örgütlülük ve ideoloji geliştiremeyen Türkiye Solunun bu işte hiç payı yok mudur? Tabi ki vardır. İşçi sınıfı, parlamento ve siyasi partiler türünden statükonun (kapitalizmin) sürdürülmesinin gönüllü ve bilinçli bir aksesuarı değildir. O olsa olsa sistemin gönülsüz bir destekçisidir. Bilinç meselesine gelince; kendisi için sınıf olma bilincinin henüz ilk aşamalarındadır. Ve şimdiki haliyle reformist ve ekonomist bir ruhsal şekillenme ve bilinçten söz etmek gerekiyor.

Sistemin gönüllü ve bilinçli destekçisi olanlar sendika ağaları, korporatist sendikacılar, sendikal bürokrasi ve bunların işyeri temsilcilikleri düzeyindeki artık yiyicileridir. İşçi sınıfı bugün, eşitsiz gelişimin Türkiye tarafında devrimci hareketin güçsüzlüğü koşullarında ve tüm ülke çapında oluşturulan Kürdistan "sendromu" yani ülkenin "bölüneceği" yanılsaması zemininde hareket etmektedir. Sınıf, ideolojik olarak sıkıştırılmış ve kuşatma altındadır. Sendikal bürokrasi sınıfın KUKM karşısında tavırsız hatta şoven bir tutum takınması konusunda devletle anlaşmıştır. Bu anlaşmayı en iyi anlatan cümleler, Sorgun maden faciasından sonra Türk-iş Genel Başkanı Bayram Meral'in maden sahibine yönelik olarak, "Benim gözümde senin Güneydoğuda'daki teröristten hiçbir farkın yok!" demesidir. Ayrıca bu sözlerin orta ölçekli bir kapitaliste söylenmesi

yapılan anlaşmanın ne kadar iğrenç olduğunu gösteren ayrı bir boyuttur. Türk-iş ve Hak-İş' verilen rol bugüne kadar sınıfı midesinde (ekonomizm) sisteme bağlamak iken artık bunun yanısıra sınıfı şovenizmle de sisteme entegre etmektir. Sendikal bürokrasinin bugünkü mantığı, "Ne kadar ekonomizm o kadar şovenizm" mantığıdır. Sendikal bürokrasi devlete; "Siz yeter ki asgari ekonomik talepleri karşılayın bunun karşılığında biz sınıfı özelleştirmeler ed e, KUKM'e karşı da hareketsiz kılabiliriz" demektedir. Bütün bunlara rağmen Zonguldak, Paşabahçe Şişe Cam, Yurtiçi kargo, Gebze direnişi ve RP'li belediyelerin işten attığı işçilerin direnişleri "kazan kaldıran" bir "Yeniçeri" ruhuyla değil, işçi sınıfı ruhuyla gerçekleştirilmiştir. Bu taban inisiyatifi temelinde böyledir. Bu eylemliliklerde sendikal bürokrasinin ne ekonomizmi ne de şovenizmi taban açısından bilinç düzeyinde fazla etkili olamamıştır.

Tartıştığımız bu meselede yani tarihsel materyalizm ile tarihsel idealizm arasındaki dikkatli bakılmadığı sürece pek görülmeyen çizgi konusunda, hem saf bir determinizme hem de saf bir öznelliğe düşme tehlikesi vardır. Bu anlamda üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki çelişkinin sonuna dek olgunlaşması gerekliliğini öne alıp proletaryanın özne fonksiyonunu indirgeyen ve ikinci plana alan saf determinizmden de, bunun tersi olan ve üretici güçleri devrimin tek dinamiği, üretim ilişkilerini ise devrimin etkisiz ve statik bir unsuru olarak ele alan öznel ve idealist anlayıştan da uzak durmak gerekiyor. İdealist öznellik devrimci hareketler tarafından devlete karşı duyulan devrimci öfkenin, halkta henüz yeterince varolmamasından ya da halkta varolan öfkenin henüz devrimci biçimler alamamasından da kaynaklanmaktadır. Bu anlamda devrimci hareketler bilimselliği zorlayan temellerde nesnellikten ve üretim ilişkilerinden bağımsız halk ve sınıf çözümlemeleri yapabilmekte hatta bunları teorileştirebilmektedir. Özne'ye, tarihin öznesi insana, nesnellikten ve, ekonomik alt yapıdan

bağımsız, aşırı ve kendini çok aşan bir vurgu bize "ultra solcu" bir görünüm verebilir. Ama kitleselleşemediğimiz ve sınıfta varolan öfke birikimini açığa çıkaramadığımız sürece varolan solculuk bir şey ifade etmez ve sadece görüntüde bir radikalizm olarak kalır. Bizim görevimiz bilinci çarpıtıldığından dolayı kendisinde var olan öfke birikimini açığa çıkaramayan sınıfı harekete geçirmektir. Bu noktada bilinmesi gereken en önemli şey bu işin inat, sabır ve büyük bir adanmışlık gerektirdiğidir. Militan bunu en iyi partileştiğinde ve sınıfla bütünleştiğinde anlayacaktır. Militan, devletin sınıfı nasıl kuşatma altına aldığını, devrimci hareketin hatalarını ve sınıfa yabancılığını ve son olarak eşitsiz gelişimin sınıfın şimdiki hareketsizliğinde ne kadar önemli olduğunu sınıfla bütünleştiğinde daha iyi anlayacaktır. Sınıf gerçekliğini ele alırken; sınıfın toplumsal üretim sistemi içindeki durumu, üretim araçlarıyla olan ilişkileri ve toplumsal refahtan ellerine geçen payların boyutları ve bu payların elde ediliş yöntemleri sınıfı tanımlamanın temel unsurlarıdır. Bu olgular sınıfın en maddi ve en özsel yapı kriterleridir. İşte devrimci idealizm bu en maddi sınıf kriterlerini bir boş söze indirgeyerek, sınıf gerçekliğini sağduyu temelinde nesnellikten, eşitsiz gelişimden ve sermaye birikiminin genel eğiliminden bağımsız olarak çözümleme çabasıdır.

Tarihsel idealizmin sola yansıyan boyutu devrimci idealizmdir. Biz burada devrimci idealizmin özgül bir boyutundan bahsederek işçi sınıfının şimdiki ve yakın gelecekteki durumunu açıklamaya çalışacağız.

Alternatif dergisinin 1995 Şubat sayısında metropolün bir devşirme merkezi olduğu ve kırdan şehre gelerek proleterleşen insanların yani işçi sınıfının aynen Osmanlı'da yaratılan "Yeniçeri Devşirme Ordusu" gibi rol oynadığı, varolan eylemliliklerin genelde "kazan kaldırma" tarzında olduğu söylenmektedir.

Alternatif yazarı "Yeniçeri" tezini işçilerin asıl halk

kimliklerinden koparılmalara ve yer yerde Türk bayraklı gösteri yapmalarına dayandırıyor. Yazar her ne kadar işçi sınıfının içinde bulunduğu gerçek durumu açıklamaya çalışıyorsa da bu konuda çok ileri gitmekte varolan ekonomist ve reformist gerçekliği sınıfın kendisine ihaneti düzeyine kadar çıkarmaktadır. "Kazan kaldıran Yeniçeri" benzetmesinin, sınıfın kendisine karşı çok büyük bir ihanet içinde olması dışında başka bir anlamı var mı bilmiyoruz. Burada tarihsel hegemon sınıfların kendi ideolojilerini ezilen sınıflara benimsetmesine kendini çok aşan özel ve öznel bir vurgu var. Ve bu kendini çok aşan vurgu, neredeyse ezilenlerin kendilerine karşı çok büyük bir ihanet içinde ve ezenlerle tamamıyla bütünleşmiş olduğunu söylemektedir. Faşizm gerçekten işçi sınıfı içinde bu derece içsel bir olgu düzeyinde midir? Sınıf gerçekten Yeniçerileşecek kadar büyük bir ihanet içinde midir? Daha çok KİT işçisinde ve özellikle Metal-ış ve Haber-ış gibi iş kollarında varolan devletçi-korporatist bilinç tüm sınıfı kapsayacak şekilde genelleştirilebilir mi? Türkiye işçi sınıfı, farklı iş kolları temelinde gerek sendikal örgütlülük düzeyi, gerek sosyal haklar, gerek ücretler ve çalışma saatleri ve gerekse sınıf bilinci yönünden alabildiğine heterojen özellikler gösterirken, böylesi genelleştirmelerden tabi ki kaçınmak gerekiyor.

Devşirme aristokrasisi ve Yeniçeri ordusunun emperyalizm dönemindeki asıl biçimlenişi, tekelci Türk faşizmi ve burjuva ordudur. Bu modern devşirme diktatörlüğün işçi sınıfı içindeki ajan teşkilatı olan sendikal bürokraside alt örgütlenme düzeyinde bir devşirme kurumdur. Eğer işçi sınıfı için "Yeniçeri ordusu" dersek sendika ağaları, korporatist sendikacılar ve onların işyeri temsilcilikleri düzeyindeki artık yiycilerine diyecek birşey kalmıyor. Yençeriler gibi kazan kaldırarak devletten dilenen daha doğrusu sınıfı rehabilite etmek için saf ekonomizm yapan, Metal-ış kolundaki korporatist Özbek kliği,

Türk-iş'deki B.Meral ve Hak-iş'deki bürokrat sendikal kliklerdir. Devletin işçi sınıfı içindeki "koruculuk sistemi" en az devletin kendisi kadar halk düşmanıdır. Kürdistan'daki köy korucuları nasıl Kürt halkına karşı büyük bir ihanet içindeyse, Türkiye'de ki sendikal bürokrasi de o derece işçi sınıfına karşı ihanet içindedir. Kürt halkı nasıl ki korucuları kahvehanelere sokmuyorsa ve onlara bir somun ekmek bile satmıyorsa, işçi sınıfı da sendika ağaları ve onların işbirlikçilerini eylem alanlarına ve fabrikalara sokmamalıdır. Sınıf, başındaki "korucu" çetesini izole edebildiği sürece "kendisi için sınıf olma" bilincine daha hızla ulaşacaktır.

Ucuz işgücü, asker kaynağı ve milliyetçiliğin hammaddesi olarak kullanılan köylülüğün şehre geldikten sonra işçileşmesiyle birlikte kendi ulus, ulusal topluluk ya da azınlık kimliğinden koparılarak devlet "Türklüğü" potasında eritilmesi tüm yazımız boyunca üzerinde durduğumuz önemli bir gerçekliktir. Ancak halk kimliğinden koparılmanın günümüz için Yeniçerileşecek ve devlet faşizmi ile büyük oranda bütünleşecek kadar devasa bir sınırsızlıkta olduğunu düşünmüyoruz. Böyle olsa bile bunun sorumlusu tek başına sınıfın kendisi olamaz. "Yeniçeri" belirlemesi sınıfın hem egemenlerle alabildiğine bütünleştiğini hem de bu bütünleşmenin bilinçli yapıldığını anlatıyor. Bu belirleme sınıfı başlı başına suçlu konumuna itiyor, suçlaştırıyor. İşçi sınıfının bir halk kimliği ve yurtseverlik bilinci sorunu vardır. Ve bu sorunun şimdiye kadar çözülememesi sınıf körlüğüne, ekonomist ve reformist bir ruhsal şekillenmeye neden olmuştur. Bu şekillenme sınıfın kendi öznel bir "suçu" değildir. Nesnel yönü vardır. Eşitsiz gelişimin etkileri vardır. Bizzat devlet aygıtının kendisi böylesi bir şekillenmenin en büyük nedenidir. Ve yine devrimci hareketlerin azımsanmayacak sorumlulukları vardır. "Reformizim+Ekonomizm=Saf bir devşirme Yeniçeri bilinci" denklemi yanlıştır. "Türk bayraklı işçi eylemi=kazan

kaldırma tipi eylem" denklemi de yanlıştır.

İşçi sınıfını üretim koşulları yani üretim araçları ve emek yönünden ve diğer sınıflarla girdikleri ilişkiler yönünden yani her iki yönüyle birlikte tanımlamalıyız. Egemenlerle (devlet) girdikleri ilişkiyi başat alıp üretim araçları ile girdiği ilişkiyi indirgeyemeyiz. Bu, saf işçici (uvriyerizm) tutumun tam tersine savrulmak olur. Uvriyeristler sınıf bilincini körelten ve sınıf karşıtlıklarının üzerini örten ideolojik-politik üst yapı kurumların etkinliğini önemsemezler. Devrimci irade olmaksızın ilişkilerin nesnelliğinin "elbet bir gün"! bu sorunları da çözeceğine inanırlar. İşte saf determinizm dediğimiz olayın önemli bir yönü budur. Tersine savrulmak ise sınıfın üretim araçları ile girdiği ilişkiyi yani artı değer sömürsünü, emeğin yabancılaşmasını ve işçinin sermaye birikimini imkansızlaştıran egemen iktisadi yönü ikinci plana itmektir. Egemenlerle girdiği ilişkilerden dolayı bilinci bulanıklaştırılan ve sınıf bilinci köreltilen gerçeklik, sınıfın maddi-özel konumunu yani ücretli köleliğin ekonomik alt yapısını görmemizi engellememelidir. Sınıf karşıtlıklarının üzerini örten ideolojik, politik, hukuksal, dinsel ve kültürel üst yapı yönlendiricilerini görmek ne kadar önemliyse iktisadi sömürünün özgül biçimlerini görmek de o kadar önemlidir. İkisi birlikte iç içe ele alınmalıdır. Hiç biri tek başına proletaryanın maddi ve ideolojik konumunu belirleyemez. Örneğin bizzat işbölümü, bizzat mal değişimi ve bizzat üretim planının kendisi üreticilerin (işçi sınıfı) karşısına, kendilerine hükmeden yabancı bir kudret olarak çıkar. Ve bu yabancı kudret en az toplum üzerindeki en önemli ideolojik güç olan devletin kendisi kadar önemli ve etkilidir. "Toplumsal ilişkiler maddi ve ideolojik ilişkiler diye ikiye ayrılırlar. İdeolojik ilişkiler maddi ilişkiler üzerinde sadece bir üst yapı oluştururlar."(Lenin) Alt ve üst yapı üzerinde daha önce durmuştuk. Alt yapı, toplumsal ilişkilerde biricik belirleyen etken değildir. En sonunda ve

uzun dönemde belirleyicidir. Üst yapı ise en sonunda belirleyici olmasa da toplumsal ilişkilerde etkin bir rol oynar ve tarihsel ve sınıfsal savaşımın biçimini etkiler. Alt ve üst yapının birbirleri ile olan etkileşimleri sınıf savaşımının ve devletin biçimini belirler. Bu anlamda toplumların tarihi sınıf savaşımının yani alt ve üst yapı etkileşimlerinin tarihidir diyebiliriz.

Tarihi materyalizm EN SONUNDA devlet gücünün ekonomik alt yapı tarafından denetlendiğini ileri sürer. Bununla birlikte, ekonominin önceliği konusundaki marksist görüş, yalnız uzun dönem ve değişimin genel hattı için ortaya atılmıştır. Bunun karşıtı bir söz, yani devlet gücünün (üstyapı) ekonomik yapıyı (alt yapı) denetlediği, çoğu kez KISA DÖNEMDE belirli değişim örnekleri için doğrudur. Eşit olmayan iki gücün etkileşimi sözkonusudur; bir yanda özgöl ekonomik biçimler ve iktisadi hareket, öte yanda ortaya çıkar çıkmaz kendi öz harektine kavuşan ve bağımsızlık için çabalayan politik üst yapı örgütlenmesi olarak devlet. Genellikle (uzun dönemde) ekonomik hareket üstün gelir. İdeolojik-politik gücün kökenlerini ekonomik ortamından soyutlayarak ele almamalıyız. Eğer böyle ele alırsak egemen sınıfın (azınlığın) proletaryayı (çoğunluğu) nasıl esaret altına aldığını, nasıl alıklaştırdığını ve nasıl sömürdüğünü anlayamayız.

İşçi sınıfının tarihi büyük dalgalanmaların, küçük zafer ve yenilgilerin, barikat, işgal ve grevlerin, dönemsel suskunlukların, uzlaşmaların ve alt-üst oluşların tarihidir. Yani işçi sınıfının tarihi sürekli bir değişimin ve dönüşümün tarihidir. Değişim meselesinde en önemli faktör kapitalist sermaye birikiminin genel eğilimi ve hareketidir. Kapitalist sermaye birikimi yeni sanayilerin oluşumuna yol açtıkça ve başka sanayilerin sınırlandırılmasına veya yok olmasına neden oldukça işçi sınıfının kendi iç dinamiği de sürekli değişime uğrar. Kapitalist sermaye birikiminin ihtiyaçları değiştikçe proletaryanın yapısı ve bilinci de değişir. Örneğin KİT'lerin

özelleştirilmesi süreci işçi sınıfı açısından aynı zamanda devletçi ideolojiden ve burjuva ulusal kimlikten kopma sürecini hızlandıracak olan bir sermaye hareketidir. 1940 ve 1960'lı yılların Etibank, Sümerbank ve maden işçisinde varolan "kutsal" devlet bilincinin 1990'ların Merter'deki tekstil işçileri, Tuzla'daki deri işçileri ve Zonguldak, Divriği ve Murgul'daki maden işçilerinin bilincinde aynen sürdüğünü söylemek olanaksızdır. Bu dönem zarfında finans kapitalin mali üst yapısında (konvertibiliteye geçiş, döviz serbestisi, borsa, SPK, TÜSİAD, bankacılık ve sigorta hizmetleri vb.) alabildiğine önemli değişiklikler olmuş, ithal ikamecilikten ihracat ivmeli piyasa liberalizmine geçilmiştir. Tüm bunlar dolaylı ve dolaysız işçi sınıfının sendikal, sosyal ve ekonomik durumunda bir çok değişikliğe de sebebiyet vermiştir. Tüm bu süre zarfında işgücü yoğunlaşması devlet işletmeleri ile sınırlı olmaktan çıkmış, kapitalist özel sektörde de yoğunlaşmıştır. Ve 1974-80 arasındaki devrimci iç savaş döneminde sınıfın öne çıkan kesimleri özel sektörde çalışan emekçiler olmuştur.

Avrupa'dan sözedecek olursak 1800'lü yılların tekstil-dokuma sektörü, işçi sınıfı açısından en barbar ve en vahşi sömürü yıllarıdır. Özellikle çocuk ve kadın emeği görülmemiş biçimiyle en sefil çalışma şartları ile sömürülmektedir. Ve sınıfın bu dönemlerde direniş ve örgütlülük düzeyi çok sınırlıdır. 1900'lü yıllarda sermaye birikimi kendini ağır sanayiye yöneltmiştir. Buna paralel olarak işgücü yoğunlaşması, örgütlülük düzeyi ve sınıf kavrayışı da değişmiştir. Bu dönemde 1800'lü yılların günde 12 saat ve karın tokluğuna çalışan işçisini bulamazsınız. Sınıf, gerek sanayi tesislerinde gerek maden ocaklarında ses vermeye başlamıştır. Sendikalaşmakta ve direnmektedir. 1940-50'li yıllar sermaye birikimini otomotiv sanayine ve hafif sanayiye yöneltmiş ve yine proletaryanın yapısı bu yönelime göre değişimlere uğramıştır. 2000'li yılların eşiğinde ise en az kol emeğini satan işçilerin sayısı

kadar hizmet sektöründe ve büro çalışanları içinde yoğunlaşan bir beyaz yakalılar sınıfı oluşmuştur. Bu süre zarfında gerçekleşen burjuva demokratik devrimler, 1. Dünya Savaşı, Ekim Devrimi, Alman ve İtalyan faşizmi, 2. Dünya Savaşı, NATO ve Varşova paktları ve soğuk savaşın kendisi de tabiki sınıfın iç dinamiklerinde önemli değişikliklere neden olmuştur. Ama tüm bu askeri-politik değişimler kadar iktisadi gelişimin bizzat kendisi sınıf bilincini değiştiren en önemli etken olmuştur. İktisadi gelişimdeki yeni durumların (üretimin yoğunlaşması, tekelleşme, sermaye ihracı, yüksek gümrük duvarları, kotalar, borsa, spekülasyon vb.) sınıf bilinci değişiminde ayrı ve özel bir yeri vardır.

Sınıf bilinci ve işçi sınıfı daima hareket daima değişim halindedir. Bu değişim ve hareket proletaryanın tüm burjuva sınıflar karşısındaki antagonistik ilişkisinden oluşur. Antagonistik ilişkinin kaynağı egemen sınıfın üretim araçlarını ve ücretli emeği kendi denetiminde bulundurma çabasıdır. Tüm bu örnekler ve belirlemelerden sonra; sınıfın nesnel yapısını onun belli dönemlerdeki egemen olan özgül tutum ve konumlanışı ile özdeşleştirmek gerekiyor diyoruz. Nesne özne özdeşliği tarihsel bir sapmadır. Tarihselciliktir. Yani tarih yapımı ya da "tarih mühendisliği"dir. Daha doğrusu "hareketli bir film den hareketsiz bir resim çıkarmak gibidir" ki Yeniçeri belirlemesi tam da budur. Bu belirleme tarihsel olguları güncel olgulardan kopuk bir şekilde değerlendirmektedir. Tarihsel boyutla güncel boyut arasındaki diyalektik sınıf ilişkisini doğru bir şekilde kuramamaktadır. Yapılan idealizmdir, hatta tersten ele alınan bir idealizmdir.

İşçi sınıfı için Yeniçeri tarzı, "tarihsel" boyutu olan bir genelleme sınıf içindeki heterojen yapıyı, karmaşık sömür ilişkilerini ve iç bölünmeleri kavramamızı da engellemektedir. Özel sektördeki sigortalı, sendikalı ve refah durumu görece iyi olan hafif-ağır sanayi veya yüksek tek-

noloji işçileri ile KİT'lerdeki "kutsal" devlet bilincini daha fazla içselleştirmiş işçiler, Turizm, reklamcılık, banka ve sigortacılık ve medya gibi özel hizmetler sektöründeki büro işçileri ve tekstil, deri, kundura ve orta ölçekli imalat sanayiinde sigortasız, sendikasız ve artı değer sömürsünü yoğun olarak yaşayan işçileri bir kalem de aynı kategoride değerlendiremeyiz. "Kazan kaldıran Yençeri" belirlemesi bilimsel olmaktan ziyade sağduyuya dayanan bir görüştür. Sınıfsal yönü alabildiğine güdük "sosyolojik" bir çözümlemedir. Bu görüşün en büyük handikapı, sınıfın biçimsel veya belli bir tarihsel döneme özgü (1923 - 60) ya da belli eylem tiplerine özgü görünümünü yakalayıp, bu görünümüleri kendini aşan biçimlerde sınıfla özdeşleştirmesi ve sanki sınıfın değişmez asli bir unsuruymuş gibi ele almasıdır.

Baskılanmış kimlik sorunu işçi sınıfı içinde sınıfın artıdeğer sömürsü sorunu ile kesişmektedir. İkisi de sınıfın temel sorunudur. Ve birbirinden bağımsız olarak değerlendirilemez. İktisadi sömürü nasıl ki, egemen sınıfın üretim araçları ve ücretli emeği denetimi çabasıından doğuyorsa ulus, ulusal topluluk ve azınlık kimliği sorunu da sistemin üst ve alt yapısının militarist-şoven birliğinden kaynaklanmaktadır. Sistemin üst ve alt yapıdaki karşı devrimci birliği ile iktisadi sömürün kaynağı tek ve birdir. Yani egemen kapitalist sınıflar ve devlettir. Bu anlamda her iki sorun ya da dinamik birer nesnel çelişkidir. Dönemsel olarak ve belirli tarihsel şartlara göre biri birinin önüne geçebilir veya biri diğerinin üzerini örtebilir. Ancak bu hiçbir zaman öne geçenin tek başına belirleyici olduğunu göstermez. Ulus, ulusal topluluk ve azınlık sorunuda, iktisadi çelişki temelinde şekillenen ücretli kölelik sorunu da ülkemizde içiçe geçmiştir. Ve her iki sorun da daima hareket, daima değişim hâlinindedir. Ve her tarihsel dönemde ve her yeni iktisadi durumda bu değişimin hızı farklıdır. Bu, toplumların evrimidir. Toplumsal evrim diyalektik ve canlı bir

süreçtir. Toplamların ve sınıfların değışik tarihsel dönemlere özgü davranış ve eylem biçimleri fetişleştirilmemelidir. Bu hem sınıfın "nesnel bir ilişki" olduğunu hem de evrimi reddetmek olur. Tüm bunları, Yeniçeri belirmesinin daha çok "halk kimliğinden koparılmaya" bağlanmasından ötürü belirtmek ihtiyacı duyuyoruz.

Bazen, saf-aşırı determinizm haklı olarak reddedilirken bilimsel determinist yasalar da çığneniyor. İnsanın tarihin öznesi olduğu gerçeği ve partinin sınıfa bilinç taşıma işlevi, bilimsel determinizm ve emek-sermaye çelişkisinin nesnelliği ile karşı karşıya getirilmemelidir. Tarihi, en bilinçli özne olarak insanlar yapar ama başta, çok belirli ÖN-CELLER ve koşullar altında. Bunlar arasında (önceller) en sonunda belirleyici olan, ekonomik olanlardır. Ama ideolojik, politik, hukuki olanlar ve benzeri ile insanların tarihsel belleğinden çıkmayan töreler ve geleneklerde etkin bir rol oynarlar. Ekonomik ön koşullar ve ekonomik güç araçları olmaksızın siyasal zor, zor olmaktan, insan ise özne olmaktan çıkar. Siyasal zorun kendisindeki 'birincil' aslında ekonomik güç ve geniş ölçekli sanayi ve teknolojinin güç araçlarının kullanılmasıdır. Engels bu konuda şöyle bir örnek veriyor;

"Modern savaş gemilerine dayanan, deniz üzerindeki politik zorun hiç de dolaysız olmadığı tersine, ekonomik güce, son derece gelişmiş metalurjiye, usta teknisyenlerin ve son derece üretken kömür madenlerinin elde bulunmasına bağlı olduğu anlaşılmaktadır." (*Tarihsel zorun rolü Sf. 39-40*)

Bugün, sınıfın hareketsizliğinin, reformist ruhsal şekillenmesinin ve KUKM'e karşı sempatik bir tarafsızlık bilincinde olamamasının nedeni, iddia edildiği gibi sınıftaki "Yeniçeri" ruhundan kaynaklanmamaktadır. Bizzat Türkiye ve Kürdistan arasındaki eşitsiz gelişimin kendisinden, bizzat devletin karakterinden, bizzat devrimci hareketin bir

‘Halk Solu’ olmamasından ve bizzat nesnel olan emek sermaye çelişkisinin, varolan iktisadi krizi, siyasal krize dönüştürecek boyutlarda olmamasından kaynaklanmaktadır.

Kürdistan ve Türkiye özgülündeki eşitsiz gelişimin devrimci eyleme ve militana çok önemli görevler yüklüyor olması partide idealizme ve öznelliğe yol açmamalıdır. Alternatif açısından söz konusu olan biraz da budur. Alternatif eşitsiz gelişimin Türkiye tarafındaki proletarya gerçekliğini yanlış tahlil ediyor. Şehir küçük burjuva aydın kitlesi ve Anadolu'daki orta sınıflar için bile tartışmalı olan bu tahlillerin, bir ayırım gözetmeksizin proletarya içinde yapılmış olması büyük talihsizliktir. Alternatif aşırı saf determinizmi haklı olarak reddederken çok ileri gidiyor ve haksız olarak bilimsel determinizmi ve insan bilincinden bağımsız olan nesnel çelişkileri de reddediyor. Sınıfı, üretim ilişkilerinden kopararak sadece halk kimliğinden koparılma ve asimilasyon düzeyinde ele alıyor. Neredeyse Türkiye'de proletarya diye bir sınıfın varolmadığını, varolanın parlamento ve siyasi partiler türünden statükonun ve kapitalizmin sürdürülmesinin bilinçli ve gönüllü bir aracı olduğunu söylüyor. Daha önce de söyledik proletarya sistemin sürdürülmesinin bilinçli ve gönüllü bir aygıtı değildir. Onun şimdilik midesinden sisteme bağlanmış olan görünümü ve yine KUKM'i karşısındaki tavırsızlığı onun bilinçli bir eyleminin ürünü değildir. Ekonomist, reformist ve düzen içi bir ruhsal şekillenme ve bilinç vardır. Ve bu şekillenme gerek devlet gerekse onun ajan teşkilatı olan sendikal bürokrasi tarafından diri tutulmaya çalışılmaktadır. Türkiye'deki işçi aristokrasisi, Avrupa ya da Amerika'da ki gibi fabrikalar ve işletmelerin alt sınıflarına dek yaygınlaşmış değildir. Türk işçi aristokrasisi sendikalar ve sendikal alt örgütlülükler düzeyindedir. Ayrıca fabrika ve işletmeler düzeyinde bir kısım KİT işçisi de aristokrat özellik göstermektedir. Türkiye her ne kadar Kürdistan ve

Kıbrıs gibi sömürgelere sahip olsa da ve her ne kadar buralara sermaye ihracı yaparak ek gelirler elde ediyorsa da, bu kazançların Türk proleterlerine yansıyan önemli bir yönü yoktur. Yani TC Avrupa'lı emperyalistler gibi bağımlı ülkelerden elde ettiği kârlarla işçi sınıfını susturacak ve rehabilite edecek bir ekonomik güçten yoksundur.

1950'li yıllara kadar yani Türkiye kapitalizminin tekelci aşamasına kadar Türkiye proletaryası kendi öz sınıfsal dinamikleriyle değil, devlet merkezli bir dinamikle konumlanmış vaziyettedir. O, kırdan mülksüzleşerek işçi olmamıştır. Küçük üreticilik, küçük işletmecilik veya topraktan kopmaksızın bir işçileşme vardır. Bu anlamda ilk işçi kuşağı bir tür ayrıcalıklı "devlet" örgütlenmesidir. 1960'lı yıllardan sonra devlet merkezli işçi örgütlenmesi kısmen kırılmış (özel sektör işletmelerinin yaygınlaşmasıyla) çözülmeye başlamış ve 15-16 Haziran, Tarih, Kavel, 1977 1 Mayıs'ı vb. büyük işçi eylemleri proletaryaya ilk sınıf bilincini ve kavrayışını vermiştir. 15-16 Haziran büyük işçi direnişinde proletaryanın elinde kırmızı bayraklar değil Türk bayrakları vardır. Polis ve orduyla kıyasıya çarpışırken işçilerin ellerinde kırmızı bayrak yoktu. Şimdi bu olay Türkiye'nin antiemperyalist eylemlilikler ve sosyalizmin Kemalizmle bulaşık olarak algılandığı yıllara denk gelmiştir. Bu olayda işçi sınıfında her ne kadar yanılsamalı yurtseverliğin izleri olsa da, bu izler o dönemdeki sınıfsal öfkenin üzerini gölgelemeyememiştir. Ayrıca dönemin sol hareketleri tarafından "zinde güçler", "Sol darbecilik" ve Kemalizmin "sol ve antiemperyalist" olduğuna dair tezlerin üretildiği bir dönemde, sınıfın "Ben de varım!" dercesine çıkış yapması aslında sınıfın sol hareketlerden daha ileri ve daha sorgulayıcı olduğunu göstermektedir. 15-16 Haziran ve ardısıra gelişen işçi eylemlilikleri proletaryanın ikinci kuşak eylemlilikleridir. 50'li yıllardan sonra kapitalist sermaye birikiminin yoğunlaşması ve merkezileşmesi sanayi sermayesini palazlandırmış, tüm bunlar

gerek üretim ilişkilerinin gerekse işçi sınıfının yapısını değiştirmiştir. İkinci kuşak işçi sınıfı artık ilk kuşak gibi imtiyazlı bir sınıf değildir. İşgücü yoğunlaşması artık belirgin olarak devlet işletmelerinin dışındaki kapitalist işletmelerde de boy göstermektedir. Sendikalı işçi sayısı alabildiğine artmış ve gerici-bürokratik Türk -iş'in karşısına DİSK çıkmıştır.

Günümüzde işçilerin özellikle devlet işletmelerinde çalışan işçilerin genel olarak devletçi bilinç ve kimlikten kopmadıklarını söyleyebiliriz. Ama bu bilincin iliklerine kadar, kromozomlarına dek yayıldığını söylemek çok zordur. Örneğin KİT'lerin özelleştirilmesi süreci işçi sınıfı açısından aynı zamanda devletçi ideolojiden kopma sürecidir. Türkiye kapitalizminin "YDD"e ve emperyalist ticari bloklara (AB) eklemlenme süreci Türk sermaye birikiminin yatırım alanlarını ve ihtiyaçlarını değiştirecektir. Bu durumda gerek KİT gerekse özel sektör işçilerini geçmişteki gibi değerlendirebilir miyiz? Tabi ki bu gelişmeler sınıfta varolan düzen içi egemen reformist şekillenmeyi büyük bir hızla ve toptan dönüştürmeyecektir. Ama burada gerek iktisadi sömürünün genel eğilimini yani tüketime dayalı hızlı büyüme süreciyle dış ticaret açığını giderek artıran ve ekonomik kaynak yaratamayan piyasa liberalizmin kısa vadedeki kaçınılmaz krizini ve gerekse Kürdistan savaşı temelinde halkların kendini sorgulayıcı genel eğilimini kavramak çok önemli. Tekelci diktatörlük emek-sermaye çelişkisini keskinleştirirken halkların, ulusal toplulukların ve azınlıkların özgür kimlik, eşitlik ve demokratik sorunlarını da keskinleştirmektedir. Bu dinamikler kısa-orta vadede içiçe ve birbirlerinin yolunu açma temelinde ilerleyeceklerdir. Türk ekonomisi, gerçek üretime değil, tüketime ve spekülasyona endeksli bir "büyüme" sürecine girmiştir. Özel tüketim harcamalarının devasa artışı ekonominin gerçek üretimden, gerçek sanayiden ve alt yapı sektörlerinden koptuğunun göstergesidir. Bugün Türkiye'nin kredi gü-

venilirliği ve itibarı kalmamıştır. Devlet uzun yıllardır yapıllaşmış olan kriz ekonomisi ile eğer ayakta durabiliyorsa bunun önemli bir nedeni finans kapitalin emperyalist unsurlarınca dönemsel krizlerinde sübvansede edilmesidir. Devletin ekonomik modeli, kriz biriktiren bir modeldir. Bugün ülkedeki sermaye hareketleri alabildiğine kuralsızlaşmıştır. 2000'e beş kala Türk ekonomisi, tüm dönemlerin en irrasyonel, en anarşik ve en fazla verimlilik dışı kaynak kullanımının olduğu bir piyasa ekonomisidir. "Sermayenin vatani yoktur!" belirlemesi bugün geçmiştekinden çok daha fazla geçerlidir. Tüm dünya spekülative kısa vadeli sermaye hareketlerinin arenası haline gelmiştir. Dünya artık bir büyük "Borsa"dır.

Döviz piyasalarında günde "1 trilyon dolar muamele hacmi" olması bu son söylediğimizi daha anlaşılır kılmaktadır. TC ekonomisi öyle bir boyuta gelmiş, emperyalist bloklarla öylesine bir entegrasyon sürecine girmiştir ki, ülke artık ekonomik iç dinamiği konusunda uluslararası sermaye hareketlerine ve güçlerine dayanışmaksızın karar verememektedir. Devlet artık eskisinden çok daha fazla IMF, Dünya Bankası, AB ve bunlara bağlı tekelci finans kuruluşlarına bağlanmıştır. Ulusal iktisat politikası diye bir şey kalmamıştır artık. Önümüzdeki süreçte sınıfta antiemperyalist bilincin 1970-80 yılları arasındaki kadar olmasa da boyutlanacağı kuşku götürmez. "Kahrolsun IMF" "Kahrolsun IMF uşadı politikacılar" vb. sloganları önümüzdeki süreçte daha fazla duyabiliriz. Türkiye 2000'e beş kala ekonomik bir krizin eşiğindedir. Aynen 1980 darbesinin eşiğindeki gibi. Ve bu iktisadi krizin gerçek bir siyasal krize dönüşme olasılığı çok kuvvetlidir. Eşitsiz gelişimin bir tarafı yani Kürdistan böylesine yani ekonomik krizle siyasal krizin içiçe derinleştiği bir görüntüyü zaten yaşamaktadır. Ve bu, dalga dalga, eşitsiz gelişimin diğer tarafına, Türkiye'ye yayılmaktadır. Kürdistan devrimi Türkiye devrimidir. Ve Türkiye devriminin ön gü-

nünde bile, proletaryada birçok milliyetçi ön yargı ve gerici değer yargısı olabilecektir. Proletaryanın "steril" bir sınıf bilinci ile devrime katılacağı ve devrimi böylesi "steril" bir bilinçle yapacağı düşünülmemelidir. Sınıfın geri yönlerine bugünden "kahredersek" işimiz çok zordur.

Gerek sendikal örgütlülük, gerek artı değer sömürsünün derecesi gerek sosyal haklar, gerek ücret düzeyi, gerek ulus, ulusal bilinç düzeyinde farklılıklar gösteren heterojen sınıf gerçekliği içinde, devletçi ideolojisinin en fazla içsel bir olgu olduğu sektör KİT'lerdir. Ve daha çok KİT işçilerinde varolan bu gerçeklik kendini çok aşan bir biçimde tüm sınıf için genelleştirilmelidir.

Ayrıca sermaye birikiminin genel eğilimi ve konjonktürel olarak resmi ideolojinin çözülme sürecine girmesinin sınıfın bilinç ve yapısını değiştirdiği / değiştireceği unutulmamalıdır. Ve yine sınıf bilincinin biçimsel ve ideolojik yansımaları onun değişmez asli karakteriymiş gibi ele alınmamalıdır. Sınıfın belirli kesimlerinin belli dönemlere özgü geri eylem tipleri (sakal bırakma, Türk bayraklı gösteriler) sınıfın gerçek maddi konumunu görmemizi engellememelidir. Geri eylem ve davranış biçimleri tüm sınıf adına genelleştirilerek, sınıfın temel bir bilinci düzeyine çıkarılmamalıdır. Böyle bir ele alış işçi sınıfının maddi konumunu hiç hesaba katmamaktır. Sınıf nesnel bir ilişkidir. Bu unutulmamalıdır. Proletaryanın emekçi karakteri ve sınıf bilinci biçimsel ve özsel yönleriyle birlikte ele alınmalıdır. Emek gücünü satarak yaşamak zorunda olan yani kendisi de bir meta olan, yarattığı artı değere sermayedar tarafından zorla el konulan ve özel mülkiyet sahibi olması imkansızlaştırılan bir sınıfın, bu özsel-maddi nitelikleri hiç hesaba katılmaksızın sadece biçimsellikte ve alt yapıdan bağımsız bir üst yapıda takılıp kalmak ve bu biçimsel yönü (tabi bu hafife alınmaması gereken bir biçimselliktir) sınıfın tek başına asli bir bilinciymişcesine ele almak ve onu bu temellerde "Yençeri ordusuna" benzetmek

gerçekten özgül bir tarihsel idealizm örneğidir.

Türkiye proletaryası 1960'dan sonra ve özellikle 15-16 Haziran, Tarih ve Kavel gibi eylemliliklerden sonra en azından iktisadi temelde burjuvaziden ayrı ve farklı bir sınıf olduğunu kavramıştır. Tabi ki proletarya "kendisi için sınıf olma" bilincine ne o dönemde ne de günümüzde henüz erişememiştir. Bu düzeye erişilememesinin birçok şeyin yanısıra bir nedeni de Türkiye proletaryasının tarih sahnesine geç çıkmış olmasıdır. Bugün Avrupa işçi sınıfının 300 yıllık bir geleneği varken, Türkiye proletaryası son yüzyılın ürünüdür. Birçok şeyin yanısıra bu anlamıyla da Türkiye proletaryasının kendine özgü bir sınıf kavrayışı ve kültürü geliştirememiş olması anlaşılır birşeydir. Bugünkü işçi kuşağı, ne ilk kuşak gibi devletin "imtiyazlı" bir sınıfıdır ne de ikinci kuşak gibi antiemperyalist ve anti-faşist bir bilinç taşımaktadır. Bugünkü kuşak, tüm kuşaklar içinde ne fazla kuşatma altına alınmış olan bir sınıftır. Bu kuşak, mücadele alanına reel sosyalizmin çözülüşünün getirdiği dezavatajlarla girmiştir. Ve bu kuşak yepyeni bir hareketle PKK ve Kürt sorunu ile tanışmış olan bir kuşaktır. O 12 Eylül cenderesini kısmen aşmak için 1987'deki Nisan eylemlilikleri ile ilk adımlarını atarken ortada devrimci örgütlülük diye birşey yoktur. Zonguldak maden direnişinde de ortada örgütlü bir halk solu yoktur. Geline süreçte Kürdistan ve Türkiye arasındaki eşitsiz gelişimin devrimci hareketin güçsüzlüğü koşullarındaki sınıfa olan etkisi bugünkü verili sınıf gerçekliğini ortaya çıkarmıştır. Verili sınıf gerçekliği tarihsel ve güncel boyutlarıyla genel olarak ele alındığında DÜZENİÇİ, REFORMİST ve BURJUVA DEMOKRATİK bir siyasi eğilim niteliğindedir. Ve bu eğilimden kendini çok aşan anlamlar çıkarılmamalıdır. Eğer çıkarılıyorsa, örneğin "Yeniçeri" tarzı bir genelleme yapılıyorsa, bu idealizmdir, ult-rasolculuktur ve bilim dışıdır. Alternatif yazarının, devlet tarafından işçi sınıfının düşürülmüş ve itilmiş olduğu ko-

numa karşı duyduğu haklı ve devrimci öfkeyi tüm sosyalistler aynı derecede duymaktadır. Ancak geleneksel sol tarafından yıllardır işçi sınıfına gönderilen içi boş met-hiyelerin, reformist ve saf işçici sınıf kavrayışının ne kadar karşısındaysak "düşürülmüşlüğe ve itilmişliğe" öfkeli ama idealist bir vurgu yapan, politikada solcu, bilimde ise kaba materyalist olan sınıf kavrayışının da o derece karşısındayız.

Bir bilinç ve bu bilincin eyleme yansması arasında uzun bir köprü vardır. Reformist düzen içi bir bilinç ve bunun eyleme yansması ile, Yeniçeri tarzı bir bilinç ve bunun eyleme yansması arasında farklar vardır. Bu iki bilinç birbirine eşitlenemez. Gerek bu bilinçlerin içeriği gerekse eyleme yansma tarzları farklıdır. Ortak noktaları yoktur demiyoruz. Ama özde farklıdırlar. Biri sınıf uzlaşmasını anlatırken diğeri uzlaşmanın da ötesinde bir sınıf ihanetini anlatır. Hatta bu ihanetin bilinçli ve gönüllülük temelinde yapıldığını anlatır. Bu anlamda yeniçeri belirlemesi uzlaşmanın ya da ihanetin tek sorumlusunun sınıfın kendisi olduğu yanılması da yaratmaktadır. Sınıfın bugünkü konumu açısından ne devrimci hareket, ne eşitsiz gelişim ne de nesnel çelişkilerin düzeyi belirleyici bir faktör olarak ele alınmamaktadır. Ama alınmak durumundadır.

Bir meta olarak işgücünü satan, kendisi için sınıf olma bilincinin henüz ilk aşamasında olan ama "kutsal" devlet bilincinden kopamamış ve "bir dereceye" kadar bu bilinçle bütünleşmiş olan işçi sınıfını; fetihçi, yağmacı ve talancı Yeniçeri devşirme bilinciyle diyalektik ve tarihsel materyalizmi alt-üst ederek birbirine eşitlemek nereden kaynaklanmaktadır? Biz yapılan tarihsel benzetmenin yanlışlığını bir kenara bırakarak ve Yeniçeri belirlemesinin sınıfın düşürülmüş olduğu durumu anlatmak için kullanıldığını bilerek sınıf çözümlemesinin neden böylesine bir idealizmle ele alındığının kaynağına bakalım. Bu kaynak bir ölçüde devlete duyulan devrimci öfkeden köken

alırken (tabi bu arada her devrimci öfke bilimsel olmayabiliyor) bir ölçüde de Fanonizm (sömürge bilinci ve ilk kurşun teorisi) ve işçi sınıfının nesnel olan "en devrimci sınıf" olma özelliğine pratikte duyulan güvensizlikten köken almaktadır. Bunlara bir de Kürdistan ve Türkiye devrimleri arasındaki eşitsiz gelişimi kavrayamama eklenebilir. Yani Kürdistan için çok doğru olan bir taktik, strateji ya da çözümlemenin Türkiye için doğru olmayabileceği gerçeğini kavrayamama. Şimdi anti sömürgeci Cezayir ulusal kurtuluş savaşının önderlerinden olan Franz Fanon'dan yola çıkarak "Fanonizm" dediğimiz meseleye gelelim. Fanon'un antisömürgeci kişilik ve ulus çözümlemeleri gerçekten çok devrimcidir. Fanonizm çok kısa olarak; sömürge kişiliği ve bilinci devletten önce kendi köle bilincine doğru yönlendirme yani "ilk kurşunun" sömürgeci şahsında, sömürgeciliğin içsel bir olgu olduğu sömürge ulus kişiliğine sıkılması olayıdır. PKK Kürdistan özgülünde Fanonizmi daha sınıfsal ve daha evrensel temelde bir üst boyuta taşımıştır. PKK hayatın en reddedilmişlerini, sömürge bilincini iliklerine ve neredeyse "genlerine" kadar taşıyan Botan halkını ayağa kaldırmıştır. Bunu, reddedilmiş oldukları halde bu konumlarını terketmek istemeyenleri reddederek yapmıştır. PKK, yadsınmış olanı yadsıyarak yeni bir halk kişiliği yaratmıştır. Sömürge Botan bilinci omuzlarından tutulup sarsılmış ve giderek özgürleştirilmiştir. Kürdistan özgülünde ileri bir çizgiyi temsil eden ulusallık ve kişilik temelindeki çözümlemelerin Türkiye özgülüne yönelik olarak da bazı dersler içerdiği doğrudur. Ancak bu derslerin ayırıcı ve özgül niteliklerine bakılmaksızın topyekün Türkiye için temel teorik ve politik tezler düzeyine çıkarılması yanlıştır. Örneğin Fanonizm sömürge ulusa uygulandığı gibi sömürgeleştiren ulusun emekçilerine aynen uygulanamaz. İşte, Alternatif yazarına Türkiye işçi sınıfı için "Yeniçeri devşirme ordusu" dedirten diğer etken Fanonizmdir. Daha çok yoksul köylülüğe uyar-

lanan Fanonizmi eklektik şekilde Türkiye işçisine de dayatma anlayışıdır. Kürdistan'daki yoksul köylülük ile Türkiye'de ki işçi sınıfı hem farklı ülke halkları hemde farklı sosyal sınıflardır. Köylülüğün üretim ilişkileri karşısındaki konumu ile işçi sınıfınıninki alabildiğine farklıdır. Ve bu anlayış ve yöntem proletarya gerçekliğimizi kavramayı, varolan reformizmi ve sendikal bürokrasiyi aşmayı olanaksız hale getirmektedir. Türkiye proletaryası için "Yeniçeri ordusu" demek bir anlamda 15-16 Haziran, Tarih vb. proletaryanın direniş mirasını da inkâr etmek olmuyor mu? Hem de halk, sınıf ve tarih gerçekliğinden ve bu dinamiklerin açığa çıkarılmasından sıkça söz edildiği halde.

İşçi sınıfının bünyesel sorunları olduğunu söylemek başka bir şey, hiç büyümediğini, büyümesinin (bilineşinin) neredeyse 1923'den beri durdurulduğunu söylemek ve yine sınıfın neredeyse hayat boyu kalıcı olan doğumsal genetik bir anomali ile malûl olduğunu söylemek daha başka birşeydir. Emek-sermaye çelişkisinin nesnelliği egemen sınıfa ve sisteme karşı çıkışı da zorunlu olarak yaratmaktadır. İşçi sınıfı ya da partinin kapitalizme karşı mücadele edip etmemesinden "bağımsız" olabilen bir nesnel çelişkinin de varlığına herhalde hiçkimse itiraz etmeyecektir. Öznenin karşı çıkışını sağlayan bizzat nesnel çelişkinin kendisidir. Başkaldırının gözle görülmeyen en "gizli" sırrı nesnel çelişkinin içinde saklıdır. Bu anlamda emek-sermaye çelişkisinin nesnelliği Türkiye proletaryası için hiç mi işlememiştir? Nesnel süreç azıcık da olsa "tarihi görevlerini" hiç mi yerine getirmemiştir? Hayır getirmemiş diyorsak; işte o zaman üretici güçler üretim ilişkilerinden bağımsız olarak ele alınıyor demektir. Ki bu devrimci idealizmdir.

Türkiye ve Kürdistan devrimleri arasındaki eşitsiz gelişimin Türkiye tarafında ve varolan halklaşmama krizine en devrimci etkilerinden biri en önemlisi devrimci eylemin içeriğine ve militana özel bir önem verilmesi gerekliliğidir.

Türkiye devrimci hareketi bu zorunluğunu kendi bağımsız iradesinden çok, eşitsiz gelişimin yakıcı dayatmasıyla kavrayabilmiştir. İşte Botan bilincinin katkısı ve öğreticiliğini daha çok bu temelde ele almak gerekiyor. Yoksa Türkiye'de de bir Botan bilinci (ilk kurşun teorisi) yaratmak hele bunu Kürdistan özgülünde varolduğu biçimiyle yaratmak gibi bir taktik ve stratejimiz olamaz. Ezilenlerin kendi durumuna "lanet" etmesi gerekliliğini zorlayan, düşürülmüşlüğe ve itilmişliğe devrimci tepkiyi, hem pedagojik yöntemlerle hem de devrimci şiddetle sömürge kişilikte açığa çıkaran Fanonizm, sömürge bir ulusun yükselen mücadelesinde yani Kürdistan'da üst düzeyde yeni bir ulus kimliğine ulaşmıştır. Ve bir derede iki kere yıkanılmaz. Anadolu sınıf kimliği Kürdistan'dan daha farklı olacaktır. Anadolu halklar devrimi verili gerçekliğin toptan reddedilmesiyle Botan özgülündeki gibi "sıfırdan" başlatılamaz. Kürdistan, PKK ortaya çıkmadan önce eşi benzeri görülmemiş tarihsel bir iktidarsızlık sendromu ile, çözümsüzlüğü buhran derecesinde yaşayan bir halk ve sınıf gerçekliği içindeydi. Bu gerçeklik, "düşürülmüş" bölünmüş-parçalanmış ve "sömürge bile olamamış" bir yoksul köylülük ülkesinde uzun bir tarihsel dönemde varolagelmiş ve 1984'den sonra PKK tarafından tersine çevrilmeye başlanmıştır. Türkiye proletaryasında da tabii ki bir çözümsüzlük, bir iktidarsızlık sendromu vardır. Ancak Türkiye ne bir yoksul köylü ülkesidir ne de Türkiye proletaryası "sömürge bile olamamış" bir ulusun proletaryasıdır. Kürdistan'daki üretici güçler ve üretim ilişkileri ile Türkiye'dekiler farklıdır. Türkiye proletaryası da devlet tarafından indirgenmiş, yoksullaştırılmış ve kimliksizleştirilmiştir. Ancak bu gerçekliği daha da indirgenmiş olarak gösterme anlayışı ve bunun "Kürdistanvari" bir şekilde teorileştirilmesi bize birşey kazandırmaz. Böyle bir çaba olsa olsa kendini geleneksel sol'dan ayırma gayretinden kaynaklanan bir çaba olur ki

böyle bir yöntem yanlıştır. Herşeyin reddedilmesi ve her şeyin sıfırdan başlatılması gerekliliği öngörüsü varolan devrimci mirasın kavranılmasını ve varolan çözümsüzlüklerin aşılmasını zorlaştırmaktadır. Musa Anter'in bir yurtseverin sorusuna karşılık, "Biz Kürt mücadelesini eksilerden sıfıra çıkarttık ve siz de sıfırdan bugünlere getirdiniz" sözünü unutmamak gerekiyor.

Deniz, Mahir ve İbo'nun mirası nasıl ki PKK'ye itici bir güç vermişse, Kürdistan halk direnişi de Türkiye devrimci hareketine güç vermektedir. PKK, bu mirası almıştır ancak daha çok Kürdistan toplumunun tarihsel eleştirisi temelinde yükselmiştir. Bir Aşîşer, bir Şeyh Sait ve bir Seyyid Rıza'nın ihtilalci direnişçiliğini, sınıf kimliğine ve çağdaş bir UK paradigmasına dönüştüren bir hareket olarak şekillenmiştir. Sömürge ve köle bilinci ile kendini kaybetmiş, itilmiş, reddedilmiş ve kültürel istilaya tabi tutulmuş Kürt bireyinin devrimci eleştirisi temelinde, yurtsever yeni bir Kürt kişiliği yaratmak PKK'nin en özgül yanlarından biri olmuştur. Kürt ulusal sorununda olduğu gibi gecikmiş bir ulusal sorun ekseninde PKK ve Kürt işçi sınıfına bir ulusu "yeniden yaratmak" gibi zorlu bir görev düşüyor olması, yine PKK'nin en ayırıcı niteliklerindendir. Ve işte bu niteliktir ki, "kişilik çözümlemelerini", "ulusallık ve evrensellik" çözümlemelerini ve bunların yeni kavranışını ortaya çıkarmıştır. Alternatif de dahil olmak üzere hepimizin ortak sorunu köklerini Türkiye devrimci hareketinde ve Türkiye halklarında aramak olmalıdır. Yani TKP ve M. Suphi, Yeşil Ordu, Kuvay-ı Seyyare ve Çerkes Ethem, Halk Şuraları, TİP, Kıvılcımlı, Deniz, Mahir ve İbo ekseninde, Anadolu halk isyanları ve emek ürünlerinde, 15-16 Haziran, Tarih, Kavel ve 1977 1 Mayıs'ında ve Fatsa ve Çorum direnişlerinde aramak olmalıdır. İstanbul proletaryası içinde geliştirilecek olan, -öğreticiliğini reddetmemek kaydıyla- ne Petrograd sovyet bilinci ne de Botan halk bilincidir. Geliştirilecek olan 15-16 Haziran,

Tariş, Zonguldak, Gebze ve Paşabahçe direniş bilincinin bir üst düzeyde sentezidir. Ve yine Anadolu kırsalında geliştirilecek olan Baba İshak, Kalender Çelebi ve Pir Sultan'ın 16. yüzyıldaki direniş mirası ile Karadeniz'deki fındık ve çay mitinglerinin, Çorum ve Fatsa'daki halk direnişlerinin ve Kızıldere'nin bir üst boyutta devrimci sentezidir.

Proletarya gerçekliğimizin bugünkü genel karakteri olan düzeniçi, reformist şekillenme; sınıfı hareketsiz kılan, sınıf karşıtlıklarının açığa çıkarılmasını zorlaştıran ve sınıf körlüğü yaratan bir süreçtir. Böylesi uzlaşmacı bir çizgi özgül durumlarda tabi ki pratik bir sınıf ihanetine de neden olabilmektedir. Örneğin Metal-iş ve Haber-iş'deki ve yine Hak-iş'e bağlı olan bir kısım işçi, proletaryaya ve halklara karşı çok büyük bir ihanet içindedir. Ama genel olarak devletçi bilincin; PKK ortaya çıkmadan önceki Botan bilincinde olduğu gibi işçi sınıfında da neredeyse içsel bir olgu olduğunu söylemek ve bu bütünleşmenin bir bilinçten ziyade eylemsel temelde pratik bir sınıf ihanetine neden olduğunu belirtmek çok ileri gitmektir. Şimdi bir piramit düşünelim. Bu piramitin en tepesinde asıl halk kimliğini tamamiyle reddederek yüksek bir sermaye. mantığıyla kendisini devlet "Türklüğü" potasında eritmiş olan egemen sınıf yöneticileri vardır. Örneğin bir Yalım Erez, Hikmet Çetin ve bir Doğan Güreş vb. Bu yöneticilerin kimliğinde artık asimilasyon, soykırım ve imha yazmaktadır. Piramitin bir altında ise gerek "temsalcisi" olduğu işçileri, gerekse "temsalcisi" olduğu toplumsal hareketi, azınlık veya ulusal topluluğu devlete peşkeş çekmeye çalışan, "temsil" ettikleri kesimleri ehlileştirmekle görevlendirilmiş ajan bir tabaka vardır. Bu tabaka ordu, bürokrasi, tekeldışı burjuvazi ve şehir küçük burjuva aydınlarına kadar uzanan, emekçi sınıflar içinde satın alınmış çığırta kanları olan bir zümre temelindedir. Yani sayıları azımsanmayacak kadar fazladır. Ve asıl "Yeniçeri ordusu" olan bu kesimlerdir. Bu kesimler

en tepedeki sömürgeci faşizmle büyük oranda bütünleşmişlerdir. Bu kesimler halk kimliklerini ya da "temsil" ettikleri hareketlerin değerlerini ve istemlerini büyük bir ikiyüzlülükle kullanmakta ustalaşmışlardır. Çarçur ettikleri, özünü boşalttıkları ve büyük bir ikiyüzlülükle kullandıkları halk ve sınıf değerlerini, bürokrasi, ordu ve sermaye gücüne daha fazla eklemelenmek için bir koz olarak kullanmaktadırlar. Türk Kamu-Sen'in başkanı, hempası ve bunların devlet dairelerindeki artık yiyicileri kamu emekçilerinin devrimci mücadelesini engellemekle görevlendirilmişlerdir. Kendileri devlet güdümlü, memur hareketi içine sızmış ajan bir teşkilattır. Keza Türk-iş ve Hak-iş'in işçi hareketi içinde oynadıkları rol ile bazı Kuzey Kafkas ve benzeri derneklerin Çerkesler içinde oynadıkları rol de aynıdır. Ziraat odaları, Tarım kredi kooperatifleri ve mahalli üretim kooperatifleri de devletin yoksul ve küçük üretici köylülük içindeki ajan teşkilatıdır. Devlet güdümlü bu kırsal kitle örgütleri mahalli zenginlerin ve ilçe eşrafının elindedir. Yine Cem, Nefes gibi Alevi dergilerinin, R. Zelyut, C. Şener gibi Alevi "aydınlarının" ve Alevi bürokrat burjuvaların Alevi halk sınıfları içindeki ajan rolleri barizdir. Alevi halkını Kemalizm'le rehabilite ve pasifize etmeye çalışmaktadırlar. Liberal, milliyetçi, kontracı ve RP tipi İslamın da Sünni halk sınıfları içindeki ordu icazetli ve Anadolu halk İslamı karşıtı rollerini de burada belirtmek gerekiyor. RP, halk İslamı içinde, halk karşıtı bir örgütlenmedir. Aslında devlet güdümlü ajan örgütlülükler alabildiğine fazladır. Biz burada en temel örnekleri vermeye çalıştık. Son bir temel örnek olarak, devletin devrimci hareket içine saldıdığı İşçi Partisi verilebilir. İP, ipini koparmış, milliyetçi ve sosyal şovenist bir partidir. Anti-emperyalizmi RP'den daha sahtekârca "savunur" hale gelmiş ve karşı devrim saflarında yerini almıştır.

Piramitin en altındaki işçiler, azınlık ve ulusal toplulukların emekçi kesimleri ve metropol ve kırsal yoksulları,

elbetteki devlet aygıtında cisimleşmiş olan ve ahtopot kollarıyla tüm topluma yayılan "yabancı" niteliğin ve onun ruhsal hegemonyasının etkisi altındadırlar. Bu ezilenler kategorisi eylemsel temelde değil ama bilinç düzeyinde kendi halk ve sınıf değerlerine karşıt konumdadırlar. Eylemsel temelde "karşıt değil" derken, burada sözünü ettiğimiz eylem tipi sınıf ihaneti içeren bir eylemselliktir. Yoksa her bilincin mutlaka eyleme yansıyan, eylemsel bir yönü tabi ki vardır. Ezilenler halk ve sınıf kimliklerini sorgulama sürecindedirler. Ancak bunu gerçek zeminine, devrimci temele oturtmaktan henüz uzaktırlar. Faşizm, piramitin en üstünden en altına hiçbir direnişle karşılaşmaksızın ilerleyemez. Bu anlamda herbir sınıfsal tabakada farklı derecelerde etkinliği sözkonusudur. Piramitin en tepesinde yüzde yüz içsel bir olgu olduğu kesindir. Özgül ve olağanüstü dönemlerde piramitin en altındaki ezilenler içinde de yüzde yüze yakın içsel bir olgu olabilir. Bunu reddetmiyor, böyle örnekler olduğunu biliyoruz. Alman köylülüğün ve bir kısım proleterin Hitler faşizmi ile nasıl da bütünleştiğini, İtalya'daki faşist sendikaları, Kürdistan'da ve Vietnam'da koruculuk yapan köylüleri, İttihat Terakki döneminde Anadolu ve Kürdistan'daki azınlık soykırımına katılan Türk ve Kürt köylülerini, tüm bunları biliyoruz. Ancak biz günümüz Türkiye işçi sınıfından, şaşırtılmış, sisteme midesinden bağlanmış, başındaki illet sendikacılardan kurtulma gücü bulamayan, akacak bir kanal arayan ama bunu da bulamayan düzeniçi-reformist bir gerçeklikten bahsediyoruz. Egemenler bugün sınıfın kendi emeğine ve kimliğine karşıt konumu ile yetinmek istememekte, proletaryayı sınıf ihaneti çizgisine kadar itmek istemektedirler. Bu konudaki en büyük yardımcıları korporatist sendikacılar ve sendikal bürokrasilerdir. Sorgun faciasında Türk-iş Başkanı Bayram Meral maden sahibine; "Benim gözümde senin Güneydoğu'daki teröristten farkın yok!" derken devlete, Kürt halkını desteklemediğini çok iyi anlatmaktadır.

"Biz halkların değil, devletin işçi sınıfıyız" ve "Biz devrimcileri ve ulusal kurtuluşçuları desteklemiyoruz" demektedirler. Bu anlamda işçi sınıfı üzerindeki kapitalist hegemonyanın alt örgütlenme düzeyindeki en büyük ajan teşkilatı sendikal bürokrasi ve korporatistlerdir. Devşirme Aristokrasisi ve Yeniçeri pratiğinin günümüzdeki temel biçimlenişi tekelle kapitalizm ve burjuva ordudur. Ve sendikal bürokrasi bu temel biçimlenişin yan ve alt örgütlenmelerinden sadece bir tanesidir.

TARİHSEL BOYUT ve GÜNCEL BOYUTUN DİYALEKTİĞİ

Bir sınıf bileşeni, kendi öz gücüne dayanma temelinde özerk bir platform ve birleşik cephe siyasetinin olmazsa olmaz bir dinamiği olan halklar, azınlıklar, ulusal topluluklar ve yeni toplumsal hareketler sorunu, günümüzde ortaya çıkmış ve keskinleşmiş bir sorunda değildir. Emekçi bir tarihsel boyutu olan, tarihsel bir sorundur. Uzun yıllar gizli kalmış yönleri bugün biraz daha açığa çıkan, dünyasal bir olaydır. İnka, Maya ve Azteklerin torunları olan yerli ve melez halklardan Filistin'e, İrlanda'dan Bask ve Katalon bölgesine, Filipinler'deki Moro sonundan Kuzey ve Güney Kürdistan'a, Korsika bölgesinden Elam ülkesi ve Tamil gerillalarına, Bosna-Hersek'ten Kafkasya sorununa, Zapatistalar ve Güney Afrika'dan Hindistan ve Pakistan'daki ulus, ulusal topluluk ve azınlık sorunlarına dek tüm dünya yeniden uyanış hareketlerine gebedir. Ve emperyalizm, "çok kültürlülük", "kültürel çoğulcu toplum" ve "etnik çoğulculuk" gibi sınırları burjuvaca çizilmiş reformist, edilgen ve rehabilite edici kategorilerle halkları engellemeye çalışmaktadır. Bu işte, şimdilik pek de başarısız sayılmazlar. Ulus, ulusal topluluk ve azınlık dinamikleri yeni hegemonik ticari bloklar ve düşük yoğunluklu bölgesel savaş stratejilerinden kendilerini kurtarmakta zorlanmaktadırlar. Kimi dinamikler kendi öz güçlerinden zi-

yade dış dinamiklerin esiri olmuşlar, milliyetçilikle burjuva demokratizmi arasında salınmaktadırlar. Bunun yanı sıra devrimci potansiyel taşıyanlar azımsanmayacak kadar fazladır. Örneğin bu anlamda, Kanada ve Amerika'lı Kızılderililer ile Latin Amerika'nın İnka, Maya ve Aztek kökenli yerli ve melez halklarından bahsetmek gerekiyor. Bu halklar geçen yıllarda 500 yıllık suskunluklarını bozup Macellan ve Kolomb şahsında Avrupa "fatihlerini" lanetleyen birçok etkili sivil kitle eylemlilikleri geliştirdiler. Avrupa tarih bilinciyle (tarih mühendisliği!) büyük bir keşif olarak gösterilen Amerika kıtasının ""buluşunun" aslında ne kadar da büyük bir barbarizm ve soykırım pratikleri içerdiğini haykırdılar. Avrupa tarih bilinci, çoğu zaman, kendini sahatece uygarlığı bahşeden bir kategori olarak göstermeye çalışmıştır. Ama aslında Avrupalılar tüm yerellikleri sosyolojik bir egzersiz alanı olarak kullanmışlar, ezilen halkları kültürel istilaya tabi tutmuşlar ve halkların büyük uygarlıklarını çalmışlardır. Tüm bunlara rağmen klasik ve yeni tip sömürgecilik ve günümüz yeni emperyalist bağımlılaştırma biçimleri (düşük yoğunluklu demokrasi vb.) halkları düzleyememiştir. Emperyalistlerin bugün ağız değiştirerek ulusal kurtuluş sorunlarını ve sınıflar dinamiğini yok sayarak, "jeo-kültürel" ve "uygarlıklar arası" çelişkiden bahsetmelerinin en önemli nedeni, düzleyemedikleri halk ve sınıf dinamiklerinin hâlâ geçerliliğini koruduğunu bilmelerindendir. Yok edemedikleri dinamikleri, dinlere, çevreye, kültürlere ve azınlıklara "saygılı"(!) bir ultra-emperyalizm propagandası ile ehlileştirmeye çalışıyorlar. Ama aslında buna kendileri bile inanmıyor. Yaptıklarının, kısa vadede siyasi gerilimi azaltma stratejisi ve "ara çözümler" olduğunu gayet iyi biliyorlar. Klasik ve yeni tip sömürgeciliğin en vahşi uygulamaları "uygar" ve "çağdaş" Avrupalıların eseridir. Ve bugün Kızılderili, yerli ve melez halklar kimliklerini ve tarihlerini geri istemektedirler. Latin ve Orta Amerika'daki devrimci örgütlerin, URNG'nin, Za-

patistaların, Tupac Amaru'nun, FSLN'nin, PKP-Aydınlık Yol vb. militan bileşiminin daha çok toplumun en itilmiş kesimleri olan kızılderili-melez halklardan olması boşuna değildir. Bu hareketlerin sadece militan bileşimi değil, kitle temeli de etnik olarak daha çok azınlıklara ve ulusal topluluklara dayanmaktadır. Bu bileşime bakarak bu hareketlerin devletten otonomi talepleri ya da özerk bir bölge istemi olduğunu düşünürsek yanılırız. Böyle bir perspektif ya da talepleri yoktur. Anti-emperyalist sınıf mücadelesi sürdürmektedirler. Bu anlamda Zapatista'ların NAFTA gibi emperyalizmin yeni bir hegemonik blok siyasetine karşı vermiş oldukları mücadele, toplumun ana gövdesini oluşturan diğer halk sınıflarını da (Kızılderili ve melez halk dışındakileri de) devrim cephesine çekmektedir. Görüldüğü gibi ülkenin asıl sahibi olmalarına rağmen azınlık veya ulusal topluluk muamelesi bile göremeyen Kızılderili kökenli yerli ve melez halklar, kendi kimlik savaşımalarını yoksul köylülük sorunları ve NAFTA karşıtlığı temelindeki anti-emperyalist sınıf dinamiği ile birleştirmiştir. Sonuçta Meksika'nın en yalıtılmış ve en yoksul bölgesinde gerçekleşen 1 Ocak Chiapas ayaklanması metropol işçi sınıfı ve kent yoksullarını da uyarmış, etkilemiş ve motive etmiştir. Emperyalizmin, soğuk savaşın bitimi ile giderek olgunlaşan yeni evresinin (Amerika/NAFTA, Almanya/ BAB ve Japonya/APEC temelindeki üç kutupluk) ürünü olan hegemonik ticari bloklara eylemsel temelde ilk karşı çıkan ve bunu 1 Ocak ayaklanması ile tüm dünyaya duyuran Zapatistalar olmuştur. Birçok "sıradan" insan NAFTA'nın ne olduğunu bu ayaklanmadan sonra öğrendi. Bu çıkış göründüğünden çok önemlidir. Çünkü hedef aldığı emperyalist blok siyaseti ABD'nin henüz mürekkebi kurumamış olan yeni bir siyasetidir. Ve emperyalizmin kısa-orta vadede kendini kilitlemiş olduğu bir hedeftir. Bu çıkış aynı zamanda Küba'nın sıkıştırılmasına ve Nikaragua'nın düşürülmesine devrimci bir cevaptır. Ve yine Orta ve Latin

Amerika'daki bazı gerilla örgütlerinin yasallaşma, "demokratikleşme" çabalarına da devrimci bir tepkidir. EZLN pratiği, Latin halkların daha söyleyecek çok sözleri olduğunu gösteren yeni bir anti-emperyalist çıkıştır. Zapatistalar dünya ilerici kamuoyuna, emperyalizmin yeni yönelimlerinin (blok siyaseti) somut olarak nasıl aşılabacağını öncül dinamiklerini kendi eylemleriyle göstermeye çalışmışlardır. Emperyalizmin Almanya-Fransa eksenli Batı Avrupa Birliği (BAB) şeklindeki ticari blok siyasetinin ne kadar kırılğan olduğu ortaya çıkmıştır. Zapatista eylemliliği ABD eksenli NAFTA politikasının da ne kadar kırılğan olduğunu habercisi olmuştur. Bugün Mexico City'de işçi sınıfı ve kent yoksulları Zapatistalar'ın önderi Komutan Yardımcısı Marcos'a büyük bir sempatiyle bakmaktadırlar. Grev ve protestolarında kendi talepleri ile Chiapas'taki kardeşlerinin taleplerini birleştirmeye çalışmaktadırlar. Zapatista egemenliğindeki devrimci Chiapas ruhu giderek metropollerin varoşlarında ve işçi yataklarında daha fazla yankı bulmaktadır. Görünen o ki, Meksika köylü ihtilalciliğin simgesi olan Emiliano Zapata'nın tarihsel eylemi ve halk kimliği artık bir üst boyutta sınıf kimliğine bürünmeye başlamıştır. İşte yazımızın içinde sık sık sözünü ettiğimiz noktaya tekrar gelmiş bulunuyoruz. Halkların tarihsel boyuttaki emek ürünlerinin günümüz sınıf savaşımını motive edici gücü, Emiliano Zapata ve Komutan Yardımcısı Marcos örneğinde çok iyi görülmektedir. Tarihsel boyut sınıf ekseninde güncel boyutu ivmelendirmiş ve ona yeni bir sınıf kimliği kazandırmıştır. Zapatistalar ve Komutan Yardımcısı Marcos tarihsel boyutu (köylü ihtilalciliği ve E. Zapata'yı) devrimci temellerde üst düzeyde yeniden üreterek onu taçlandırmıştır. İşte kendi tarihsel gerçekliğimizde de Baba İshak, Şeyh Bedreddin ve Pir Sultan'ın, M. Suphi, Çerkes Ethem ve Çakırcalı Efe'nin halk kimliğinin üst düzeyde sınıf kimliğine dönüştürülmesi görevi ve savaşımı vardır. Devrimimiz toplumsal ruhta ve ta-

rihsel boyutu olan bir siyasal devrim olacaktır. Türkiye proletaryasının iğdiş edilmiş tarihsel boyutu devrimci temellere oturtulmaksızın varolan sınıf körlüğü aşılamayacaktır. Kurtuluş savaşında Kuvay-i Milliye'den bağımsız olarak örgütlenen ve ilerici bir dinamik olan Ege dağlarındaki Bolşevik Türk Taburları ve Karadeniz'deki Halk Şuraları tarihsel bir boyuttur. Şuraların ve Bolşevik taburların sınıf eksenindeki güncel boyutu Kaçkarlar ve Caniklerde gerilla önderlikli köy komiteleri, metropolde sokak parlamentosu ve gecekondu komiteleridir. Günümüzde Anadolu kırsalında gerek Sünni gerekse Alevi temelde hem İslami gericiliğe hem de şovenizme eşit mesafede durabilen görece bozulmamış bir Halk İslamı vardır. Bu halk İslamının tarihsel boyutu feodalizm döneminde Baba İshak, K. Çelebi ve Pir Sultan; kapitalizmin ilk dönemlerinde sınırlı da olsa bir ideoloji ve bir hareket olarak İslamcı sosyalizmi savunan Yeşil Ordu ve 1925-26'da Kemalist laisizme direnerek İstiklal Mahkemeleri'nde yargılanan ve çoğu katledilen, ardısıra sürekli jandarma zulmünden geçirilen Sünni kır yoksullarıdır. Günümüz kırlarında devrimcileşmeye ve sosyalizme alabildiğine açık olan bir halk İslamı vardır. Ve Anadolu halk İslamının devrimcileştirilmesi tarihsel boyutun açığa çıkarılmasıyla daha bir mümkün olacaktır. Halk İslamı içinde daha sosyalizan bir biçim olan Aleviliğin içindeki burjuva bürokrat kesimlerin M. Kemal ile Hz. Ali ve Pir Sultan'ı yanyana getirme anlayışı, devletle devrimci halk kimliklerini yanyana getirme anlayışıdır. Alevi toplumu, Kemalizm karşıya alınmadan Pir Sultan'ın gerçek sınıf kimliğine ulaştırılmayacağını kavramaya başlamıştır. Pir Sultan'ı direnişçi özünden kopararak bir "Saz Şairi" düzeyine indirgemeye çalışan, Pir Sultan'ın tarihsel başkaldırısını emekçi halklara ilham olmasın diye belleklerden silmeye çalışan Kemalizm ve onun devamı olan egemen sınıflardır. Bu artık çok nettir. Pir Sultan, emekçi halklar cephesinin

değeridir. Alevi burjuvazisinin Pir Sultan'ı devlet cephesinde eritmesine izin vermedik, vermeyeceğiz!

Bugün Ege'de ve Toroslar'da Türkmen köylüsü ve orman işçisi varsa, Anadolu Türkmneninin tarihsel direnişi ve Baba İshak üst düzeyde yeni sınıf kimliğine ulaştırılabilir. Ve Kayseri, Sivas, Tokat, Sakarya, Sinop ve Bafra ovasında Çerkesler varsa, Çerkes Ethem sınıf kimliğine ulaştırılabilir. Ve yine Koçgiri'de yaşayan ve tarihsel emek ürünlerini koruyan Türk, Çerkes ve Kürt halkları Alevi'si, Sünni'si ve Şafii'siyle, Şeyh Bedreddin'in enternasyonalist boyutunu halkların ve mezheplerin kardeşliği temelinde kırların yeni sınıfsal dinamiği yapma gücündedirler.

Alevi toplumu bugün kendi tarihsel boyutunu ilerici bir sınıf kimliği temelinde güncelleştirme çabası ve savaşı içindedir. Gaziosmanpaşa ve Ümraniye direnişleri tarihsel Alevi halk kimliğinin güncel sınıf dinamiği ile nasıl birleşebildiğinin şanlı bir göstergesi olmuştur. Bu olaylarda kent yoksulluğuna tepki ve bastırılmış Alevi kimlik birarada başkaldırmış ve halkın öfkesini potansiyelize etmiştir. Alevi toplumu tarihsel halk kimliğini sorgulama sürecinde faşist devlet kimliği ile başlatmış olduğu kültürel ve felsefi temeldeki mücadelesini, Sivas katliamıyla demokratik ve siyasi platforma taşımıştır. Ve bu süreçte Maraş ve Çorum katliamlarının karşı devrimci özü ve bu temelde devletin-niteliği daha iyi kavranmış ve bilince çıkarılmıştır. Ve en son Gazi direnişi Alevi toplumu için önemli bir dönemeçtir. Eylem metropol yoksullarına yol göstermiş, bunun yanı sıra Aleviliğin devrimci sınıf kimliğine ulaşmasını daha da hızlandırmıştır. Direnişin simgesi olan şehitler ve barikatlar tarihsel boyutu diriltmekle kalmamış, gerek devrimci güçlere gerekse metropol yoksullarına yeni mücadele anlayışını göstermiştir. Eylem, 12 Eylül sonrasının devrimci şiddeti esas alan ilk kitlesel pratiği olmuştur. Diyarbakır'da Vedat Aydın'ın cenazesi nasıl

Kürdistan'ın ilk büyük serhildanı olduysa, Gazi direnişi de metropolün ilk büyük serhildanı olmuştur. İntifada intifadayı doğurmuştur. Direniş esnasında kurulan barikatlar, birlikte saldırı ve geri çekilme pratikleri, belli bir alanın merkez alınarak koordinasyonun sağlanması, devrimci örgütler arası dayanışma ve özellikle kolluk güçlerinin de geri püskürtülebileceğinin eylem içinde hayata geçirilmesi oldukça önemlidir. Polisi ve orduyu şok edici bir gelişmedir. Polisin tüm ekranlara yansıyan korkulu kaçıışı çok önemlidir. Gazi ve Ümraniye'de artık polis bitmiştir, Menzir bitmiştir. Bu arada özellikle medya tarafından olaylar esnasında ordunun "hakemlik" rolünün işlenmesi burjuvazinin korkusunun bir ürünüdür. Burjuvazi Kürdistan'da zaten alabildiğine yıpranmış olan ordunun metropolde de yıpranmasını istememiş, olaylar esnasında onu "ara bulucu" ve "iyi niyetli" olarak lanse etmiştir. Ancak polis buna çok kızmıştır. Ve ertesi gün Çiller; "bazı çevrelerin ordumuz ile polisimiz arasında ayırın yapan açıklamaları ve anlayışları bütünlüğümüz için zararlıdır" türünden bir açıklama yaptı. Evet Çiller haklıdır, ordu ile polis arasında bir ayırım yapmamak gerekir çünkü her ikisi de halklar düşmanıdır. İşte Alevi toplumu burjuvazinin kendi dilinden yapılan bu açıklamanın gerçek içeriğini çok iyi kavramak durumundadır. Kemalizm ve ordu Alevi toplumun en büyük yanılısamasıdır. Ve bu yanılısamayı yaratan Alevi burjuva bürokratları olaylardan hemen sonra soluğu Conrad Otel'de almışlar, bir kısmı da televizyonlardan halkın eylemini sabote etmiştir. Gazi ve Ümraniye halkı bunu da bilincine kazıyacaktı elbet. 15-16 Haziran olaylarında bürokrat sendikacılar radyoların başına geçip nasıl işçilere, "eylemleri durdurun" mesajı verdilerse, aynı şeyi Gazi direnişinde kent yoksullarına yönelik olarak, TV'ler aracılığıyla Alevi bürokrat burjuvazisinin temsilcileri yapmıştır.

Devrimci hareket, öz savunma ve özörgütlülük temelinde metropollerde halkın yarı askeri nitelikteki milis tarzı örgütlenmesini, bu acil zorunluğu, artık daha yakıcı hissetmeli,

bunun pratik görevlerini ve alt yapısını hızlandırmalıdır. Halkın eylemi öğreticidir. Gazi ve Ümraniye direnişinde tarihsel boyut sınıfsal boyutla içiçe geçmiştir. Alevi halk sınıfları artık Birleşik Cephe siyasetinin özerk bir bileşenidir. Ve barikat şehitleri sosyalizm şehitleridir. Bu İstanbul'da yeni bir başlangıçtır. Önümüzdeki süreçte 15-16 Haziran, Tarih, Fatsa, Çorum vb. yakın tarih dinamiklerinin farklı biçim ve bölgelerde tekrar ayağa kaldırılmasında, geçmiştekinden farklı ve yeni bir itici güç olarak; yeni toplumsal hareketlerin ve ulus, ulusal topluluk ve azınlık farklılaşmasını içeren kent ve kır yoksullarının demokratik eylem platformu ortaya çıkmıştır. Halkların emek ve kültür ürünlerini barındıran bu platform, kendi tarihsel boyutuyla sınıf mücadelesinin anti-emperyalist yönüne yeni ve güçlü bir anlam verecektir. Bu platform, halkların kimlik erozyonunun önünde bir barikat olacaktır. Birleşik Cephe, ulus, ulusal topluluk ve azınlıkların ve yeni toplumsal hareketlerin eşitlik, özgürlük ve kardeşlik zemini. Bu zemin, devlet cephesinin antitezi ve reddidir. Emek ürünlerine ve halk kültürlerine sahip çıkmanın adıdır. Sosyalist laisizm ve halk İslamının devrimcileştirilmesidir. Modern yabancılaşmanın aşılmasıdır. Emelin özgürleştirilmesinin en yakın müttefikidir. Kozmopolitizm ve "kutsal" devletin reddidir. Bir sınıf bileşeni ve kendi başına bir özgüçtür. Cephe siyasetini partide başlatacak olan en önemli dinamiklerdendir. Birleşik Cephe aynı zamanda bir kültür devrimi dinamiğidir. Kemalist burjuva uluslaşması felsefi, estetik sanatsal ve moral olarak halklarımıza hiçbir şey vermemiş, varolan kültür değerlerini de tırpanlamıştır. Kemalizm, burjuva anlamda bile bir aydınlanma hareketi yaratmamıştır. Devrimin gücü Anadolu halklarının emek ve kültür ürünlerini bir üst düzeyde yeniden sentezleyebilmelidir. Kültür devrimi sınıf mücadelesi ile birlikte yükselmeli ve sınıf mücadelesi içinde yeşertilmelidir. İktidarın ele geçirilmesinden sonra değil, iktidara yürürken tohumcuklanmasını sağlamak gerekmektedir. Bu, özellikle ülkemizde daha fazla böyledir.

HALK GERÇEKLİĞİ, TARİH BİLİNCİ ve ANADOLU HALK İSLAMI

Türkler Anadolu ve Mezopotamya'ya girişle birlikte ve ardısıra İslamiyeti bir fetih aracı olarak kabul ettikten sonra sınıfsal ayrışmaya uğramışlardır. Türk devletleşmesi doğal olarak sınıfsal ayrışma ve çelişkileri de doğurmuştur. Yani artık bir ezen, sömüren ve zulmeden Türklük, bir de ezilen, sömürülen ve zulmedilen Türklük vardır. Askeri karakterini devam ettiren ve daha sonra hızla kozmopolitleşerek Osmanlı kimliği ve devşirme aristokrasisi ile kendini feodal bir devlet olarak merkezileştiren Ezen Türklük'tür. Ve onun adı artık her dilden, her dinden ve her renkten tüm vurguncu çetelerin biraraya geldiği yeni bir ezen sınıf bileşimidir. Yeni ezen sınıf bileşimi, etnik olarak kendi toplumsal gövdesinin ana unsuruna, yani reaya Sünni Türk ve Alevi Türkmen'e alabildiğine yabancılaşmıştır.

Türkler'deki "ordu-millet" kategorisi, "göçebe kültürü", "barbarlık", "ortodoks İslam" ve "hedonist kişilik yapısı" temelde egemen sınıfların tarihsel karakteristikleridir. Ay-

rıca bu gerici ve gericileştirilmiş dinamikler, egemenlerce ezilenlerin de asli bir unsuru haline getirilmeye çalışılmıştır. Egemenlerin kendilerinde cisimleştirdikleri barbarlığı, ezilenlere de benimsetmeye çalışmaları ve bu işte bazı tarihsel dönemlerde hiç de yabana atılmayacak bir "başarı" göstermeleri, kimi kez tarih bilinci konusunda kafa karışıklıklarına neden olabilmektedir. Bu karışıklığı yaratan bizzat Türk milliyetçi tarih yazıcılığı ve bunun yanı sıra Avrupa tarih yazıcılığıdır. Türk tarih anlayışı, 1000 yıl önceki göçebe kültürü ve askeri karakterin ağır bastığı bir toplumsal gelişim evresini, ırk faktörünü de ön plana çıkararak, toplumsal gelişiminden koparmış ve milliyetçi bir idealizmle ulus/devletin temeli haline getirmiştir. Resmi tarih anlayışı, "ulus" kavramını toplumsal değişimin belirli bir niteliksel evresine ait tarihsel ve son tahlilde iktisadi temeli olan bir olgu olarak ele almamaktadır. Birçok milliyetçi tarihçiye göre Türkler "ulus bilincine" neredeyse kavim ve kabile aşamasında ulaşmış, "seçilmiş(!)" bir toplumdur. Milliyetçi tarih yazımı kavim, kabile veya aşiret kimliğinin ötesine tarihsel olarak geçemeyecek kategorileri "ulusal bilinç" ve "yüksek idealler" ile eşitlemektedir. Yapılan, tarihin çarpıtılması ve tarihsizleştirilmesidir.

Genç Osmanlılar, Jöntürkler, İttihatçılar ve Kemalistler Türk dil, tarih ve kültürü konusunda bilim ve felsefeye ihanet etmişler, bilim ve felsefeyi tarihsel boyutundan ve toplumsal evriminden kopararak kendi milliyetçi, ırkçı ve komopolit siyasetlerinin aleti haline getirmişlerdir. Onları hiçbir felsefi, estetik ve tarihi derinliği olmayan, teorik yönü alabildiğine güdük bir "bilim" ve "kültür"dür. Egemen anlayış; dil, toprak parçası, ortak tarih ve iktisadi pazar gibi gerçek ulus normlarının içeriğini çarpıtmış ve geri plana itmiştir. Bunların yerine hiçbir toplumsallık ve bilimsellik ifade etmeyen "milli ruh", "milli karakter", "yüksek ahlâk ve fazilet" gibi kategorileri koymuştur. Türkiye'nin milliyetçi tarih yazıcılığı, her iki akımıyla da, yani Türk-İslamcı ve Türkçü-Turancı akımıyla faşizmin özgün

bir örneğidir.

Diyalektik ve tarihsel materyalizm doğrultusunda, bilimsel bir tarih bilinci için çıkış noktamız; "Toplumların tarihi sınıf savaşımının tarihidir" tezidir. Avrupa egemen tarih bilinci (Oryantalizm, Modernizm Max Weber vb.) Marx'ın Asya toplumları için yazdıklarına Engels'in "Tarihsiz Halklar" tezi ve ATÜT (Asya tipi üretim tarzı) gibi kategorilere de faydacı temelde yaklaşarak Anadolu, Kürdistan, Ortadoğu, Afrika ve Asya halklarının tarihsel olarak iç dinamiksiz ve ekonomik üretimden alabildiğine kopuk halklar olduğunu öne sürmüşlerdir. Oysa feodal soyluluğun şatolarını yıkan burjuva toplumlarının barutu Çin'den alınıp getirilmiştir. Ve yine "Doğu'da, fethettikleri ülkelere, ilk kez bir tür feodal toprak mülkiyeti sokaclar, Türk'ler olmuştur" (*Engels, Tarihte zorun rolü*)

Avrupa tarih yazıcılığı; Doğu'daki kapalı üretim biçimleri, aşiretsel ilişkiler, İslamiyet ve askercil devlet yapılarının toplumu donduran "kastlar" sistemi olduğunu belirtmiştir. Doğu despotizminde varolan politik zorun, doğal ekonomik gelişmeyi çarpıttığı ve yavaşlattığı doğrudur. Ancak politik zor (Kastlar sistemi), pek az istisna ile, bir kural olarak, ekonomik gelişme karşısında yenik düşer. Ve gecikerek de olsa Doğu'da da böyle olmuştur. Ne Osmanlı'daki İslamiyet, ne Kürdistan'daki aşiretsel ilişkiler, ne Ortadoğu'daki askercil yapılar ne de Çin'deki kapalı üretim ilişkileri, sermaye ihracına da, kapitalist üretimin diğer unsurlarına da engel olmamıştır. Herşey sınıf savaşimleri temelinde ve yine herşey kapitalizmin doğasında varolan eşitsiz gelişim yarasınca gelişmiştir. Egemen Avrupa Tarih bilincinin asıl amacı, kendisini uygarlık ve kültür "götürücüsü" bir sınıf olarak göstermektedir. Avrupa tarih bilinci aslında bir "tarih mühendisliği"dir. Bu anlamda klasik ve yeni tip sömürgeciliğin aklanması girişimidir. Ezilen halkların işbirlikçi sınıflarını "modernist" ve "ilerici" göstererek verili statükonun sürdürülmesi anlayışıdır. Avrupa

tarih anlayışı "kastlar" sistemi veya "barbar" doğu derken, ezen-ezilen sınıf ayrımı yapmamaktadır. Benzer şekilde "Türkler barbar millettir!" derken, sömüren-zulmeden Türklükle, ezilen-horlanan Türklük ayrımı da yapmamaktadır. Tarih boyunca hegemon olmuş sınıflarla, ezilen sınıf ve halkları birbirine eşitlemekte ve aynı kategoride değerlendirmektedir. Ezen, ezilene kendi ideolojisini tarih boyunca her zaman zor ve şiddet aygıtlarıyla benimsetmeye çalışmıştır. Ve bu zor tabi ki ekonomik güç araçları ile elde edilen bir siyasal zordur. Ezilenler egemen sınıfın kültürüne ve baskısına kimi zaman sesli haykırışlarla, kimi zaman öfkesini içine atarak derin bir sessizlik kültürüyle hep muhalif olmuşlardır. Şiddeti başlatanlar; horlananlar ve itilmişler değil, sömürenler ve zulmedenlerdir.

İskender ve Anibal'ın, Kartaca ve Roma ordularının Doğu'ya olan yayılmacılıkları, Hristiyanların Magrip İspanya'sının tüm üretici güçlerini yokeden barbar fetihçiliği, Ortaçağ Avrupası'nın Anadolu, Mezopotamya ve Arap diyarına yönelik Haçlı Seferleri, Portekiz ve İspanyolların Aztek, Maya ve İnka uygarlığına karşı denizaşırı vahşi fetihçi ve talancı politikaları, Amerikalı'ların Kızılderili katliamları ve Afrika toplumlarını köle ticaretiyle insanlıktan çıkarma eylemleri, Fransızların Kuzey Afrika Magrip ülkelerindeki Berberi topluluklarına yönelik katliamları, İngilizlerin Uzakdoğu, Hindistan ve Güney Afrika'daki sömürgeci siyaseti; işte tüm bunlar, kozmopolit Türk hakim sınıflarının fetihçi, yağmacı ve talancı siyasetinden özde pek farklı olmayan barbarlıklardır. Barbar olan, her devlet ve uygarlıkta egemen olan sınıflardır. Her uygarlıktan ve halktan ezilenler kategorisi, bu barbarlık kültürüne ve onun modern biçimlerine ellerinden geldiğince direnmeye çalışmışlardır. Barbarlık, egemenlerce ezilenler için de "içsel bir olgu" yapılmaya çalışılmıştır. Ve bu girişim. kimi zaman halkların kendilerine karşı bir ihanet içinde ol-

malarıyla sonuçlanmıştır. Ve kimi zamanda farklı iki emekçi halkın birbirine kırdırılmasına neden olmuştur. Özgül tarihsel dönemlerde ezilenlerin böylesine ele geçirilmesi tabi ki ezilenlerin nesnel devrimciliğini sarsamamıştır. Ezilenlerin kendilerine karşı ihanet içinde oldukları özgül tarihsel dönemler, aynı zamanda çelişkilerin ve öfke birikiminde en yoğun yaşandığı dönemler olmuştur. Ve bu dönemlerin sonu büyük toplumsal patlamalara ve devrimlere neden olmuştur. Roma'nın son dönemleri, Spartaküs'le gelişen büyük köle isyanları, Arap yarımadasında gerçekleşen İslamiyet, Ömer Muhtar ve Libya, Ben Bella ve Cezayir ve bugün Kürdistan direnişi böylesine toplumsal öfke birikiminin sonuçlarıdır.

Türk halk gerçekliği ve tarih bilinci kimi kez diyalektik ve tarihsel materyalizmin toplumların gelişimini açıklayan bilimsel kategorileriyle değil, sınıf dışı bir tarihsel idealizmle ele alınmaktadır. Türklerin "göçebeliğini", "barbarlığını" ve "İslamiyetini" egemen sınıflardan bağımsız olarak genelleştirerek ezilenleri de "tarihsel bir suçlu" olarak değerlendirme anlayışı tarihi katıksız olarak idealistçe kavramaktır. Ne gericileştirilmiş İslam, ne de göçebe kültürü ve onun askeri karakteri halklarımızın güncel bir asli unsuru değildir. Etkilenmediklerini söylemiyoruz, temel ve orijinal karakterleri olmadığını söylüyoruz. Örneğin "ordu-millet" ideolojisi egemen sınıfların ve Kemalizmin halklarımıza dayattığı yabancı bir unsurdur. Bu ideoloji, güce tapmayı içeren bir uyuşturma pratiğidir. Yani ordunun da halkın gözünde bir tür "dinselleştirilmesi" söz konusudur. Ve böylece gerici İslamın yanısıra ordu tipi milliyetçilikte "halkın afyonu" niteliğine dönüşmüş olmaktadır. "Asker millet!" kavramı, egemen sınıfların, tarihsel bir süreklilikle baskıcı tarzda halklara yukarıdan aşağıya dayattığı, göçebe Türk kültürlerine ve Osmanlı fetih siyasetine dayanan ve bir tür dinsellikle güce tapmayı sağlayan ideolojik bir araçtır. Bu kavram, egemenlerce dünden bugüne yüksek bir

"ahlâki değer" ve "fazilet" olarak gösterilmeye çalışılmıştır. Ancak bu kavram, yüzyıllar boyunca egemenlerin hem kendi halkını hem de başka halkları köleleştirmesinin uğursuz bir aracı olmuştur. Bu kavram halk, sınıf ve tarih gerçekliğimizin asli bir karakteri değildir. Ama halkımız ve Anadolu-Mezopotamya halklarını asırlardır ezen kuzmopolit egemen şiddetin asli bir unsurudur. "Asker millet" ideolojisi emekçi öz üzerinde militarist bir şal olmuştur. Bu şal en fazla Sünni Türk'ün emekçi özünü içdiş etmiştir. Sünni Türk'ün bağışıklık sistemini zayıflatan bu siyasal zehir, emekçi özün nesnel devrimciliği açığa çıkartılarak yok edilecektir. Bu işte kullancağımız panzehir ise, yurtseverlik boyutu alabildiğine derin olan bir sosyalizm anlayışdır.

Toplumsal gelişim evresi olarak 13. yüzyıldan kapitalizmin en tekelci dönemlerine kadar bir ezilen Türk, bir emekçi Türk her zaman varolmuştur. Emekçi Türk, varolan isyan damarını çoğu zaman açığa çıkartamadıysa da bu damarı günümüze kadar taşımıştır. Ama mezhepsel ama İslamık renklerle olsun, bir şekilde ideolojik arındırma ve devrimci şiddet ile potansiyelize olacak bir halk gücü hep olmuştur. Tekelci kapitalizmle birlikte bu halk gücünün öfke birikimi giderek artmaktadır. Türk halk gerçekliğinin değişik renklerinden dolayı ideolojik bulanıklık arzeden damarı, uygun bir anda ortaya çıkmak üzere halkın özünde saklanan bir cevher değildir. Şaşırtılmış, itilmiş ve akacak kanal bulmayan halk ve sınıf gerçekliğimizin bulanıklıktan arındırılması ve cevherin açığa çıkarılması, bizlerin güçlü teorik tavır alışı ve doğru siyasal eylemler bütünü ile gerçekleştirilecektir. Bizler devrimci adanmışlık ve yükümlülüklerimizi yerine getirmediğimiz sürece, halk gerçekliğimiz, üzerinde taşıdığı bulanıklığın esiri olabilecek ve hatta giderek daha gerici şoven biçimler alabilecektir. Ki bu bir halkın topyekün çürümesi ile eşdeğerdir.

Anadolu ezilenleri idealisttir. Teoriden çok pratiğe

önem veren tarihsel bir özelliği vardır. Coşkusu, ahlâkı, inancı ve moral değerleri çok güçlüdür. Ve bu değerler herhangi bir eylemin olmazsa olmaz en dinamik öğeleridir. Eksik olan, devletin tarihsel niteliğini kavrayacak düzeyde bir düşünsel dinamiktir. TC bugün, Anadolu ezilenlerinin zaten zayıf olan teorik düşünce geleneğine her ne kadar gerici-şoven bir ideolojiyle çengel atmışsa da, halen halkımızın coşkusunu, moral değerlerini, merhametli ve yardımsever vicdanını ele geçirememiştir. Türk halkı Kürtler'le birlikte Ortadoğu'nun belki de en vicdanlı ve en duygusal halklarından. Sıdalı Anadolu halkının 16. yüzyıldan beri "kabesi insan"dır. Ve Anadolu kırsalı halen ekmeğini birbiriyle ve "tanrı misafirleri" ile paylaşmaktadır. İşte bu özü ne devşirme aristokrasisi, ne Kemalizm ne de sömürgeci Faşizm ele geçirememiş, parçalayamamıştır. Çünkü bu öz, yani Anadolu, yani kır, tarih gerçekliğimizin devrimci damarıdır. Kırıldaki Sünni ve Alevi emekçinin su, güneş ve toprak ana ile olan dostluğu halen sürmektedir. Ve kır savaşçıları su gibi arı, güneş gibi aydınlık ve toprak ana gibi verimli olmak zorundalar. Anadolu'yu, coşkun akan bir nehre, halklarımızı ısıtan bir güneşe ve kent ve kır yoksullarını doyuran bir anaya dönüştürmek en büyük görevimizdir.

Halklar sosyalizminin yeni alanı, Alevisi, Sünnisi, Hristiyanı ve emekçi halklarıyla kendini yeniden yaratacak olan Türkiye ve Kürdistan topraklarıdır. Bu anlamda bu toprakların Anadolu dinamiklerinden olan Türk halk gerçekliği ve tarih bilincini doğru kavramak durumundayız. Gerçekliğin özünü, Avrupa tarih bilincinden (modernizm vb.) uvriyerizm, Kemalizm ve Türk-İslamcı tarih yazımından kopamadan kavrayamayız. Varolan gerçekliği; "göçebedir", "İslamdır", "milliyetçidir", "sürüdür", "aptaldır", "adam olmaz" ya da "barbardır" diyerek tarihsel bir suçluymuşçasına kaba bir idealizmle değerlendirirsek, kendi kendimize yeni bir iktidarsızlık felsefesi yaratmış

oluruz. Halklar kendi emeğinin karşısı bir durumda ya da daha ötesi kendilerine karşı çok büyük bir ihanet içinde olabilirler. Ama burada mutlaka sorulması gereken, bu duruma nasıl geldikleri veya getirildikleridir. Bu, devrimci ve yol açıcı bir sorudur. Halklar bu duruma, herhalde sadece kendi bağımsız bilinçleriyle düşmemişlerdir. Halkların nasıl aldatıldığı, nasıl düşürüldüğü ve nasıl adeletsiz sosyal düzen bataklığına itildiğinin çözülmesi bir dereceye kadar devrimci bir çabadır. Ama daha fazlası gerekiyor. Boyun eğdirilmişleri, aldatılmışları, itilmişleri, düşürülmüşleri ve hayatın reddedilmişlerini titrek ellerle avuç açmak zorunda bırakan adaletsiz sosyal düzen bataklığının süreç içinde kurutulması gerekiyor. Gerçek devrimcilik, bireylere ve halklara ait olan bu titrek ellerin yardıma giderek daha az gerek duymasını, iş gören ve toplumu dönüştüren insan elleri haline gelmesini sağlamaya çalışmaktan geçer. Toplumsal gerçekliğimizin zaaflı, yaralı ve bilincine çengel atılmış gerçek durumunu görmezden gelerek ona gücünün çok ötesinde sınıfsal methiyeler düzen ve kendisini kimi kez işçi sınıfına tapınma, kimi kez köylülüğe tapınma ve kimi kez de "kahraman halkımız" şeklinde ortaya koyan anlayışla ne kadar farklılaşıyorsak, toplumsal gerçekliğimizin varolan emekçi damarı ve özünü küçümseyen ve indirgeyen anlayışlarla da o derece farklılaşmalıyız.

Türk halk gerçekliğinde olduğu gibi haksızlıklara karşı bilinçli tavır alamama durumuna getirilmiş ezilenlerin, burjuva ulusal kimliğe karşı dini, mezhepsel, yöresel, etnik ve mesleki görünümle alabilen saman alevi tarzındaki patlamaları, bu gerçekliğin potansiyel arzemediğini göstermez. Ve yine bu gerçekliğin tümünden reddedilerek sıfırdan ele alınmasını da gerektirmez. Bir kere bizler halkçı özelliklerinden dolayı 16. yüzyıl ve daha önceki Anadolu Alevi-Türkmen isyanlarını sahiplendiğimiz ve araştırdığımız kadar, 1925-26 yıllarında Kemalizmin otoriter

laiklik anlayışına karşı Erzurum, Çankırı, Rize, Of, Çorum, Sivas ve Maraş'ta İslamîk temelde başkaldıran Anadolu Sünniliğini hiç araştırdık mı? Bu ayaklanmaların azıcık da olsa sahiplenilecek hiçbir yönü yok mudur? Saf işçisi, sıkı "ateist" ve Kemalist sol anlayışlara göre batı tipi modernizme ve şapka "inkilabı"na direnen bu kesimler gerici dir. Peki sormak gerekiyor; şapka giymedi, poşusunu çıkarmadı diye, yeni yazı yerine eski yazıda direndi diye yüzlerce kişiyi asan, mahkum eden ve sürgüne yollayan İstiklal Mahkemeleri ilerici midir? Batı tipi "modern", "hacı, ağa olmayan", "medeni", "modern zevkleri olan", "rafine" bir zenginler sınıfına halkın kendi geleneksel değerleriyle tepki göstermesi gerici lik midir? Aslında 1925-26 ayaklanmalarında olay, şapka da değildir. Kemalistler varolan İslami muhalefetin açığa çıkarılması için şapkayı sembolleştirmişlerdir. Şapka, varolan muhalefetin açığa çıkarılmasının provokatif bir aracı olmuştur. Bu döneme gelinmeden önce Takrir-i Sükun ile ilk başta "zehir yuvaları" olarak adlandırılan İstanbul basını susturulmuş, sonra Şeyh Sait başkaldırısı kanla bastırılmış, ardısıra Terakki Perver Cumhuriyet Fırkası kapatılmıştır. Ancak, Kemalistler hâlâ tatmin olmamıştır. Kazandıkları "zaferin" sadece görünen muhalefete (Kürtler, Komünistler ve TPCF) karşı olduğunun bilincindedirler. Görülmeyen muhalefetin güç ve örgütlülük düzeyini açığa çıkarmak ve gizli muhalefetle "hesaplaşmak" için önce şapkayı sembolleştirmişler sonra "tekke ve zaviyelerin kapatılması kanunu" ile ayaklanmalara bilinçli olarak zemin hazırlamışlardır. Provoke edici nitelikteki ve "iyi düşünülmüş" bu araç (şapka) işlevini görmüş ve Rize, Of, Çorum, Çankırı, Erzurum, Sivas, ve Maraş'ta ayaklanmalar olmuştur. Kemalistlerce "malum" gerekçelerle arzu edilebilir nitelikteki bu ayaklanmalar ordu gücüyle ve "seyyar" İstiklal Mahkemeleri tarafından acımasızca bastırılmıştır.

Takrir-i Sükun ve İstiklal Mahkemeleri diktatörlüğün

"otoriter tahammülsüzlük" döneminin ürünüdürler. Olağanüstü devlet biçiminin şiddet yüklü en gerici ve en şoven araçları olmuşlardır. Bolşevik Devrimin 15. yıldönümü sırasında Türk heyetinin üyesi olarak Moskova'da bulunan İstiklal Mahkemesi üyesi Kılıç Ali, Çiçerin'e şunları söylemiştir; "Sizin Çeka mahkemeleri halka kapalıdır. Bizimkiler ise halka açıktır. Ayrıca Çeka mahkemeleri kan ve tedhiş araçlarıdır. Fakat itiraf etmeliyim ki, bizim mahkemelerimiz de o kadar yumuşak değil, biraz sertçe, yavaş değil oldukça süratli idi". Kılıç Ali ne kadar yalan söylemeye çalışsa da sonunda baklayı ağzından çıkartmıştır. Kemalistler İstiklal Mahkemelerini dış dünyaya "reform(!)" niteliğinde "irticaya(!)" karşı kurulmuş "devrim(!)" mahkemeleri olarak göstermek için olağanüstü gayret göstermişlerdir. Ergun Aybars, Doğu Ergil, Toktamış Ateş, Mümtaz Soysal ve Doğu Perinçek gibi resmi tarih yazıcıları bu "olağanüstü" gayreti halen gösteriyorlar. Böylesine olağanüstü bir gayretin gösterilmesinin tek nedeni tabi ki tarihsel bir suçun bastırılması gerekliliğidir. M. Kemal mecliste Takrir-i Sükun tartışılırken; "İnkılabın kanunu mevcut kanunların üstündedir. Bizi öldürmedikçe başladığımız inkılap ve ilerleme bir an bile durmayacaktır." diyerek bizzat, diktatörlüğün mevcut kanunları ezmesinin meşru olduğunu ve yine diktatörlüğün ölümüne bir iktidar kavgası içinde olacağını söylemektedir. Kemalist diktatörlük, doğrudan doğruya zora dayanan ve hukuk tarafından sınırlanmayan bir iktidar olduğunu bizzat kendi diliyle itiraf etmektedir. Lenin, "Diktatörlük, direkt zora dayanan, hiçbir yasa tarafından sınırlanmayan bir iktidardır" der. Ancak hiçbir burjuva demokrat bu gerçekliği itiraf etmez. Fakat Kemalistler etmiştir. Marx, Köln'de yargılanırken benzer şekilde jüri üyelerine "Toplum yasalara dayanmaz", "Bu bir hukuki düştür" ve "Yasaların ruhu mülkiyettir" der. Kemalistler, toplumun yasalara dayanmadığını, bunun hukuki bir düş olduğunu ve yasaların

ruhunun kendi diktatörlüklerinin mülkiyet anlayışına bağlı olduğunu açıkça söylemişler ve sonra söylediklerini kan ve zulüm siyasetiyle pratiğe dökmüşlerdir.

Evet Hitler daha onbaşı iken, "mareşal" M.Kemal işte böylesine kanlı bir diktatörlüğün mesajını vermektedir. Otoritenin ölümüne olan bu tahammülsüzlüğü kendisini en iyi İstiklal Mahkemeleri pratiğinde göstermiştir. İstiklal Mahkemeleri'nin asıl kuruluş amacı Şeyh Sait başkaldırısının yanı sıra ülkedeki tüm muhalefetin ezilmek istenmesidir. İstiklal Mahkemelerinin, İzmir Suikasti, olayını da gerekçe göstererek mecliste muhalefet eden ikinci grubu, TPCF'yi, K. Karabekir, A. Fuat ve Refet Paşa şahsındaki ordu içi hizbi ve eski ittihatçıları da tasfiye ettiği unutulmamalıdır. Kemalist diktatörlük ve İstiklal Mahkemeleri sadece Kürtler'e, sadece İslami muhalefet ve Komünistlere değil, burjuva hiziplere karşı da tahammülsüz ve acımasız olmuştur.

1925-26'daki ayaklanmaların başını çekenler içinde gerçekten ağa ve eşraf zümreleri temelinde gerici unsurlar vardır. Ama ayaklanmalara katılan insanların çoğu batıcı laikliğe tepki duyan, yoksul ve sıradan halk İslamını yaşayan kitlelerdir. Ağa ve eşraf zümreleri Kurtuluş Savaşı sürecinde kimi kez Kemalistlerle kimi kez de emperyalistlerle işbirliği halinde olmuşlardır. Yoksul Sünni kitleler, faydacı ve çıkar hesabı üzerine kurulu bu ittifakların ya farkında olamamışlar ya da kavrayamamışlardır. Celali isyanlarında tımar sisteminde yapılan değişiklikler temelinde Anadolu halkı nasıl devşirme aristokrasisine tepki göstermişse, 20. yüzyıldaki bu ayaklanmalar da özünde devşirmeye olan tepkinin devamıdır. Halk, Kemalist modernizmin, yüzyıllardır kendisini aşağılayan, horlayan ve katmerli vergilerle sömüren devşirmenin yeni bir biçimlenişi olduğunu çok kısa sürede kavramıştır. Celali isyanlarında keskinleşen Türklük Devşirme çelişkisi, Müslümanlık-Kemalizm şeklinde biçim de-

ğıştirmiştir. Halkın gözünde batılı ve batıcı Türk, ne kadar kadar Türk olsa da o halen devşirmedir. Halkın bu temeldeki sezgisel sorgulayıcılığı doğrudur. Batıcı bilinç özünde bir devşirme bilincidir. Bu anlamda Celali isyanları ne kadar ilericiyse "şapka inkılabına" direnen ve halk İslamını yaşayan Sünni kitlelerin direnişi de o derece ileridir. Dikkat edersek "şapka inkılabına" muhalefet eden bu şehirler günümüzde de İslamiyetin kitle temelinin güçlü olduğu yerlerdir. Ancak bugün buralardaki geçmiş anti-Kemalist tavrın, giderek milliyetçilik virüsü ile bozulması sözkonusudur. Belirli bölgelerde zaten İslami bir anlayıştan daha ziyade İslami bir faşist anlayış hüküm sürmektedir. Kemalistler 1938 Dersim jenosidinden sonra sürgünler ve asimilasyonlarla nasıl işbirlikçi bir Kürtlük geliştirdilerse, aynı şekilde bu bölgelerde de, ayaklanmaların bastırılmasından sonra, Kemalizmle zehirlenmiş işbirlikçi bir İslam geliştirmişlerdir. Kürdistan-Türkiye sınır şehirlerindeki ve Orta Anadolu'daki İslamın, günümüzde milliyetçi yönü ağır basan bir İslam olmasının nedenlerini, bu ayaklanmalardan sonraki ajanlaştırma süreçlerinde aramak gerekmektedir. Bugün Erzurum'da İslamı "temsil" eden Naim Hoca adlı Kemalist, faşist ve MHP'li olan bir moladır. Bu ve bunun gibi kişiler Kemalizmin halk İslamı içindeki ajanlarıdır. Bu ve bunun gibi yüzlerce kişi kimi kez subjektif kimi kez objektif bir MİT'çi gibi çalışarak Anadolu'daki Sünni İslamı, Aleviliğe ve Kürtlüğe karşı kontracı bir İslam olarak geliştirmeye çalışmaktadırlar. Kontracı İslam faşizmdir. Ve daha çok şehir merkezlerinde odaklanmıştır. Anadolu kırsalı halen devrimcileşmeye açık halk İslamı damarını korumaktadır.

Türkiye solunun Batıcı, Kemalist ve saf işçici kesimleri Anadolu'nun saydığımız bu bölgelerini tarihsel bir idealizmle baştan reddederek, bu alanlar için "gericidir", "İslamcıdır" diyerek faşist partilerin buralarda daha fazla derinleşmesine neden olmuşlardır. Şapka "inkılabına" di-

renen bu kesimlerin ayrıntılı mücadele tarihleri İslamcı çevrelerce araştırma konusu yapılırken, hiçbir sosyalist hareket tarihin bu evresini araştırmamıştır. İslami motiflerle gerçekleşen Şeyh Sait başkaldırısını ele aldığımız kadar, otoriter laikliğe tepki temelinde isyan eden Anadolu Sünniliğini de o derece ele almalıydık. Her iki kesim de son tahlilde ortak bir kaderi paylaşmıştır. Her ikisi de Kemalizm tarafından kanla imha edilmiştir. Hiçkimse bu iki kesimin, ayaklanmaların kanla bastırılmasından sonra birbirlerinin acılarını paylaşmadıklarını ileri süremez. Ancak bu son söylediğimizi, sınıf savaşı kavrayışı tuhaf bir sterillik arzenler ve halka militan bir yürekle, cesurca gitme gücü olmayanlar tabi ki anlayamayacaklardır. Onlar sadece Protestanlığın ve Anglikanizmin feodalizm sürecinde katolikliğe göre daha ilerici bir tarihsel dönemeç olduğunu bilirler.

Sol, sırasıyla önce Sünnilikten sonra Türk kimliğinden uzak durmaktadır. Çünkü sol'un bu mezhep ve kimliklere tarihsel bir yabancılığı vardır. Geleneksel Sol'a göre Alevilik "doğuştan sol"dur. Kürt dinamiği ise günümüz itibarıyla tabi ki daha soldur. Konumuz Aleviliğin ya da Kürt dinamiğinin ne kadar sol olup olmadığı değildir. Geleneksel Sol'un bir yandan kendi toplumsal ana gövdesine yabancılaşırken bir yandan da kendini pragmatistçe Alevi ve Kürt dinamiğine endekslemiş olmasıdır. Oysa Kürt dinamiği PKK şahsında artık temsilciliğini bulmuştur. Ve Sol'un Aleviliğe yaklaşımı ise onun özerk bir halk platformu ve Birleşik Cephe siyasetinin sacayaklarından biri olabileceği şeklinde değildir. Geleneksel Sol Aleviliğe kaba, mekanik ve tarihsel boyutu olmayan bir "sosyalizmi" dayatmaktadır. Geleneksel Sol, Pir Sultan olgusunu tarihsel boyutla sınıfsal boyutu birleştiren diyalektik bir ilişki olarak değerlendirmemektedir. Sol, Owen ve Fourier gibi Marx-Engels öncesi ütopyik sosyalistleri çok iyi bilir ve değerlendirir. Ancak kendi tarihindeki "Toprak İşleyenindir!"

diyen bir Şeyh Bedreddin'i, "Bozuk düzene çark olunmaz, bu düzeni baştan sona değiştirmek gerek!" diyen bir Pir Sultan'ı ve "Benim Kabem İnsandır" diyen Anadolu Ale-viliğini tarihsel boyutuyla pek değerlendiremez.

Sol'un kimi kesimlerinin bilinçaltında; Türk kimliği milliyetçiliğin, İslamiyet ise gericiliğin göstergesidir. Sünni-Türk kimliği ise faşizmin ta kendisidir. Sol'un bu kesimleri egemen Türk ile egemen İslamın, Sünni Türk'ü nasıl düşürdüğünü, Sünni Türk'ün tarihsel emekçi özünü nasıl çarpıttığını ve halkı nasıl da kendi emeğine karşıt bir konuma getirdiğini hiç düşünmeksizin, kendi toplumsal gövdesine böylesine bir yabancılık içindedir. Görüldüğü gibi halkta varolan ideolojik bulanıklığa fazla suç bulmamak gerekiyor. Asıl bulanıklık bilinçli ya da bilinçsiz olarak Kemalizmin değirmenine su taşıyan sol kesimlerdir. Halka alabildiğine yabancı olan bu tavır aynı zamanda halkı güce tapmaya zorlayan "ordu-millet" ideolojisini onaylamaktır. Ve yine kontracı İslamın altını oymaktan bu temel görevden kendini alıkoyarak statünün sürmesine se-yirci kalmaktır. Bu arada bu sol, halk İslamına devrimci temellerde yaklaşmak isteyenleri ne ilginçtir ki, eleştiri bombardımanına tutmaktan geri kalmamaktadır. Castro'nun devrim sürecinde binlerce çocuğu, gittiği köylerde vaftiz etmesi geleneksel sol'un "en enternasyonalist" kesimlerince pek bilinmez, bilinse bile bu sadece bir ayrıntıdır. Yine El Salvador'da Peder Romero'nun halk önderliği, Ni-karagua'da papaz, şair ve gerilla komutanı olan E. Cardenal'in militan tutumu, Cezayir ve Ben Bella, Libya ve Ömer Muhtar hareketlerinin İslami motifli anti-emperyalist karakterleri geleneksel sol tarafından pek değerlendirmeye alınmamıştır. İslamiyet ve Sosyalizm, İslamiyet ve anti-emperyalizm arasındaki ilişkiler değişen dünya koşulları temelinde yeniden ele alınmayı ve geliştirilmeyi beklemektedir. Örneğin geline süreç açısından hiç kimse halk İslamını devrimcileştirmek temelinde Yeşil Ordu pratiğiyle

tarihi bağlar kurmayı düşünmemektedir. Kurtuluş savaşının halk dinamiklerinden olan Yeşil Ordu program ve tüzüğünü pek az sosyalist okumuştur. Yeşil Ordu, devrimci hareketler tarihimizin ilk nüvelerindendir. Halk, sınıf ve tarih gerçekliği deyip de bu gerçekliğin ilk nüvelerini bilince çıkarmamak, bu gerçekliği günümüze taşıramamak olacak iş değildir. Yeşil Ordu'nun bayrağı yeşildir ve kendilerine en yakın müttefik olarak Kızıl Ordu'yu gördüklerini söylerler. Program ve tüzükte Anadolu müslümanlığına, aileye, inançlara ve kadına saygı duyulması gerektiğini özenle belirtmişlerdir. Yine programda sermayeye ve emperyalizme karşı güçlü bir karşı çıkış vardır. Ölümle cezalandırılması gereken en büyük ihanetin emperyalistlerle işbirliği olduğu belirtilir. Yeşil orducuların bayraklarının yeşil olmasının nedeni orduda yeralan komünistlerin Anadolunun o dönemdeki gerçek durumunu görmelerinden ve dine duydukları saygıdan ileri gelmektedir. Yani, "bayrağımız yeşil ama biz komünistiz" derken oldukça samimidirler. Daha doğrusu gerçekçidirler. Bir tür İslamcı sosyalizmi öngören ancak Kemalistlerin imhacı yönelimlerinden dolayı kısa bir yaşam çizgisi olan bu deneyim ile Anadolu halk İslamı arasında köprüler kurularak, kitleler, devlet ve RP tipi İslamik etkilenmeden devrimci parti öncülüğünde ve öncünün açılımları ile giderek kurabilir. Halk İslamı içinde devrimci nüveler oluşturulmasının militan ve cesur bir eylemliliği gerektirdiğinin bilinci ile bu görev başarılmalıdır.

Şehir merkezleri dışındaki kırsal alanlarda Sünni halk İslamı ile halk İslamının daha sosyalizan biçimi olan Alevilik arasında ortak özellikler vardır. Her ikisi de RP tipi İslama yabancıdır ve yine her ikisi de ırkçı bir milliyetçiliğin karşısındadır. Bunun yanı sıra metropol yoksulları üzerinde geliştirilmeye çalışılan liberal, siyasal ve RP tipi İslam ile Anadolu şehir merkezlerinde sermayeyi daha fazla tabana yayan milliyetçi ve kontracı İslam, savaşmamız gereken

kurum ve gelişmelerdir. İslami sermayenin kırıntılarını çaresizliklerinden dolayı büyük bir dayanışma gibi algılayan metropol yoksulları üzerindeki liberal, siyasal ve RP tipi ordu icazetli İslamla, Anadolu'daki kontracı İslam, günümüzde halen yaşayan halk İslamına karşıttılar. Ve sıradan halk İslamını gerici-şoven biçimler almaya zorlamaktadırlar. Halk İslamını devrimcileştirmek bir görevdir. Ama daha önemlisi, siyasal ve milliyetçi İslamın etkisi altındaki kent ve kır yoksullarını bu şoven batıklıktan kurtarmaktır. Anadolu kırsalındaki Alevi ve Sünni temeldeki halk İslamının devrimcileştirilmesi, İslami etkilenme altındaki metropol yoksullarını da etkileyecek, onların da cepheye katılmalarını hızlandıracaktır. Bunun yanı sıra metropollerde RP'nin gerçekte ordu icazetli ve sermayenin İslami renkli bir partisi olduğuna yönelik eylemlilikler ayrı bir öneme sahiptir. Bu konuda metropol ve Anadolu'daki mücadele yöntemleri tabi ki farklılıklar gösterecektir. Birinde yasal alan ve yarı askeri milis örgütlülükleri ön planda olurken diğesinde gerilla ön planda olacaktır. Gerilla kontracı İslamı direkt olarak devrimci şiddetle tasfiye edecekken, yasal alan kitle eylemlilikleri ile sahte İslamı teşhir edecek ve gerekirse yer yer de taciz edecektir. Halk İslamının devrimcileşmeye yatkın gerçek özünün açığa çıkarılması ancak bu şekilde başarılacaktır. Geçmişte Abdülhamit'in pan-İslamizmi ile yeşil sarıklı Alman emperyalizmi nasıl örtüşmüşlerse, bugün de RP ile tekelci finans kuruluşları ve Alman bankaları o derece örtüşmüştür. RP'nin üzerindeki yeşil şalı kaldırdığınızda artıdeğere, faize ve sömürüye dayanan çıplak bir sermaye mantığı görürsünüz. İşte İslami etkilenme altındaki kent yoksullarına eylemsel temelde gösterilmesi gereken çıplak gerçeklerden biri ve en önemlisi budur.

Ezilen-emekçi Türk halkı özünde gerek Selçuklu'ya gerek Osmanlı ve Kemalizme ve gerekse Tekelci sermayeye kendi gerçekliğinin kimi kez kaderci, kimi kez de

saman alevi tarzındaki sesli ya da sessiz haykırışlarıyla her zaman tavır almıştır. Örneğin Fatih Sultan döneminden sonra fetihçiliği, talanı ve Avrupa-Ortadoğu yayılmacılığını savunan kesimler devşirme aristokrasisidir. Anadolu Türkmeni ve Sünni reaya değildir. Ve yine "milli mücadele"ye" emekçi Türk'ün katılımı "ordu-millet" ruhuyla değil çeteci ruhla ve sonraları ise ilk meclisin baskıcı yasalarıyla sağlanabilmiştir. Emekçi Türk yüzyıllardır özünde ne fetihçi ne de orducu bir kültüre sahiptir. Bu "öz" olarak böyledir. Ancak doğada ve toplumda hiçbir öz arı bir halde, dış olaylardan etkilenmeksizin varolamaz. Her nesne ve her öz birden fazla biçim alabilir. Bu biçimler sınıf savaşımlarına göre şekillenir. Örneğin emekçi Türk, Doğu-Batı kültürü, savaşlar, göçler ve sermaye birikimi gibi olgulardan bağımsız bir şekilde tabi ki değerlendirilemez. Ve emekçi Türk bu anlamda yani emekçi özünün gerek hegemon sınıflarca, gerek iktisadi gelişimce ve gerekse de doğal-toplumsal evrim hareketlerince dışardan etkilenmesi sonucunda değişik "biçimler" alabilmiştir. Öz, genelde hep emekçi kalmıştır. Ancak biçim kimi zaman saldırgan, kimi zaman kadercı, kimi zaman da güce tapan şeklinde değişikliklere uğrayabilmiştir. İnsan ve toplum karakteri temelindeki bu biçim değişimleri ideolojik temelde de her tarihsel döneme özgü olarak değişimlere uğramıştır. Örneğin 16. yüzyılın isyancı Türkmen Alevisi, 20. yüzyılda evcil bir Kemalist ya da Gazi barikatlarında bir halk şehidi olabilmiştir. Yine aynı yüzyılların sessiz Sünni reayası bugün kent yoksulluğunun İşlami etkilenme altındaki tepki gösteren Sünni Türk'ü olurken öz yine emekçi olarak kalmıştır.

Türk halk gerçekliği, tarih bilinci ve Anadolu halklar dinamiği artık bir çok dinamikle Türkiye devrim teorisinin birlikte yeniden üretiminin özgül ve yeni bir alanıdır. Hem eşişsiz ve bileşik gelişim yasası hem de emperyalizm ve zayıf halka stratejisi temelinde marksizmin yeniden üretiminin yeni alanının Türkiye, Kürdistan ve Ortadoğu ol-

duğu gerçeği öznel ve nesnel olarak giderek olgunlaşmaktadır. / Tarih, sınıf ve halk gerçekliğini ve bilincini yeniden ete alarak derinleştirdiğimiz bu dönemde, artık sadece proletaryanın safında yer almakla komünist olunmadığını, olunamayacağını anlamalıyız. Yıllarca sadece köle, serf ve işçi dinamiğine gözümüzü diktik ama bunu bile dogmatikçe yaptık. Oysa bilimsel sosyalizmin ayırıcı niteliği sadece köle, işçi, sermayedar, artı-değer, rant vb. kategoriler değildir. Bizler sadece ezilen sınıfın değer; ezilen her ulusun, mezhebin, dinin, ulusal topluluğun ve cinsin yanında yer almalıyız. Gerek reel sosyalizm, gerekse Geleneksel Sol dogmatik bir tarih, sınıf ve halk anlayışıyla, ML'yi canlı özünden kopararak dondurmıştır. Ve bugün buzlar çözülürken artık çok iyi bilinmelidir ki; işçi sınıfının tüm ulus, ulusal topluluk ve azınlıkların, tüm mezhep ve dinlerin ve ezilen cinsin hareketi olabilmesi Türk halk gerçekliği ve Anadolu halklar dinamiğinin Türkiye Devrimi temelinde çözömlenip, harekete geçirilmesinde yatmaktadır. Türkiye devrimini Ortadoğu Halklar sosyalizminin temel direklerinden biri yapmak, Türkiye devrimini başarmaktan geçmektedir.

*Kır, tarih gerçekliğimizin devrimci damarıdır. Kır-
larda halk ve tarih gerçekliğini bulacak olan Türkiye dev-
rimi, metropollerde sınıf gerçekliğini bulacaktır. Ve bu iki
süreç birbirlerini devrimcileştirerek yol alacak ve bir-
birlerinin yolunu açacaktır. Metropol şehitlerimiz olan
Alper, Gülay, Suna, Tuğhan ve Serap; kır şehitlerimiz
olan H. Gökdemir, Rıza, Mehmet ve Ertan metropollerde
ve dağlarda yolumuzu açmıştır. Onlar Devrim Partisi'nin
en devrimci damarıdırlar. Partimizin sınıf ve tarih ger-
çekliği en devrimci damarımız olan parti ve halk şe-
hitleridir.*

Bugün Türkiye’de, Türkiye Devrimi’nin ana gövdesini oluşturan ve ona temel rengini verecek olan Sünni ve Alevi Türk ulusu farklılaşmasından doğan işçi sınıfı ve emekçi halk dinamiğinin nicel ve nitel bileşimi kadar olmasa da, gerek toplam nicel sayısı gerekse devasa niteliksel gücüyle bu ana gövde ve temel renge itici güç olabilecek bir çok farklı halk dinamiği vardır. Bu, Türkiye’nin ve Türkiye Devrimi’nin reddedilmez bir toplumsal gerçeği ve bir o kadar da tarihsel gerçeğidir. Ulus, ulusal topluluk ve azınlık farklılaşmasından doğan halklar dinamiğinin öğelerinin her biri ayrı bir halk kimliği, ayrı birer Halk Gerçeği’dir. Türkiye Devrimi, işçi sınıfını kapsadığı kadar halk gerçekliklerini de kapsayan bir devrim olacaktır. Bu devrim, tüm halk gerçekliklerinin toplam bileşkesi olabildiği ölçüde enternasyonal bir devrim olacaktır. Türkiye Devrimi, kendi içinde ve kendi coğrafyasında, yıllardır bilince çıkarılamayan bir enternasyonal öz, bir enternasyonal devrim dinamiği içermektedir. O’nun bu karakteri aslında tarihsel boyutludur da. Baba İshak ve Bedreddinlerden günümüze değin tüm baskı ve zulümlere rağmen bu özgün karakterini öz itibarıyla korumuştur. Egemenlerce çarpıtılan halk gerçekliklerinin biçimine takılıp kalan geleneksel sol, tabiki bu öze ulaşmakta başarısız kalmıştır. Çünkü o, dediğimiz gibi biçimde hem de alabildiğine çarpıtılarak kendisi olmaktan çıkarılmış olan bir biçimde takılıp kalmıştır.

Türkiye Devrim Hareketi’nin yeni kuşaktan öncü militanları, halklar bahçesi olan bu coğrafyada halkların özgürlüğü ve kardeşleşmesi için yoğunlaşmaya devam ediyor. Yakalanan, henüz öncül dinamiklerdir. Anadolu’da yeni bir sayfa açacak olan halklar sürecine, en militan temellerde yüklenilmeye devam edilecektir. Ta ki Anadolu insanlaşınca kadar!

ISBN: 975 - 7099 - 03 - 1

